MINISTERSTVO VNITRA
ČESKÉ REPUBLIKY

ODBOR VEŘEJNÉ SPRÁVY, DOZORU A KONTROLY

METODICKÉ DOPORUČENÍ K ČINNOSTI ÚZEMNÍCH SAMOSPRÁVNÝCH CELKŮ

5.4

Nová právní úprava odměňování a ostatních souvisejících nároků a peněžitých plnění členů zastupitelstev územních samosprávných celků (se zaměřením na problematiku obcí)

podle právního stavu
k 1. lednu 2018

ODBOR
VEŘEJNÉ SPRÁVY, DOZORU A KONTROLY
MINISTERSTVA VNITRA
2017

METODICKÉ DOPORUČENÍ K ČINNOSTI ÚZEMNÍCH SAMOSPRÁVNÝCH CELKŮ

5.4

Nová právní úprava odměňování a ostatních souvisejících nároků a peněžitých plnění členů zastupitelstev územních samosprávných celků (se zaměřením na problematiku obcí)

www.mvcr.cz/odk

MINISTERSTVO VNITRA
ČESKÉ REPUBLIKY

METODICKÉ DOPORUČENÍ K ČINNOSTI ÚZEMNÍCH SAMOSPRÁVNÝCH CELKŮ

Nová právní úprava odměňování a ostatních souvisejících nároků a peněžitých plnění členů zastupitelstev územních samosprávných celků (se zaměřením na problematiku obcí)

Vydává: Ministerstvo vnitra České republiky, odbor veřejné správy, dozoru a kontroly, nám. Hrdinů 3, 140 21 Praha 4
Autor: odbor veřejné správy, dozoru a kontroly
Odsouhlaseno: odborem legislativy a koordinace předpisů Ministerstva vnitra
Schválila: Ing. Marie Kostruhová
Grafická úprava a tisk: Tiskárna Ministerstva vnitra, p. o., Bartůňkova 1159/4, 149 01, Praha 4
Počet stran: 108
Místo a rok vydání: Praha, 2017

ISBN: 978-80-87544-62-4

OBSAH

ÚVODNÍ SLOVO 7

ÚVOD 8

I. PRÁVNÍ VZTAH ČLENA ZASTUPITELSTVA K OBCI 11

II. STRUKTURA SPECIÁLNÍ PRÁVNÍ ÚPRAVY ODMĚŇOVÁNÍ ČLENŮ ZASTUPITELSTEV ÚZEMNÍCH SAMOSPRÁVNÝCH CELKŮ 16

III. ODMĚŇOVÁNÍ ČLENŮ ZASTUPITELSTEV OBCÍ ZA VÝKON (PO DOBU VÝKONU) FUNKCE 18

III/1 ODMĚNA - ZÁKLADNÍ ODMĚNA ZA VÝKON FUNKCE A OBECNÉ PRINCIPY JEJÍHO STANOVENÍ 18

III/2 ODMĚŇOVÁNÍ UVOLNĚNÝCH ČLENŮ ZASTUPITELSTEV OBCÍ ZA VÝKON FUNKCE 23

1) Stanovení, obsah a výše odměny uvolněného člena zastupitelstva obce 25

2) Krácení odměny 26

III/3 ODMĚŇOVÁNÍ NEUVOLNĚNÝCH ČLENŮ ZASTUPITELSTEV OBCÍ ZA VÝKON FUNKCE 30

1) Pravidla pro poskytování odměn za měsíc neuvolněným členům zastupitelstva obce 32

2) Stanovení odměny za výkon funkce neuvolněného člena zastupitelstva obce 33

3) Výše odměny neuvolněného člena zastupitelstva obce za měsíc v případě výkonu více funkcí nebo při plnění speciálních úkolů 36

4) Krácení odměny a osobní překážky výkonu funkce neuvolněného člena zastupitelstva obce 38

5) Pracovní volno neuvolněného člena zastupitelstva obce k výkonu funkce a náhrada za ztrátu na výdělku podnikajících neuvolněných členů zastupitelstev obcí 39

III/4 POSKYTOVÁNÍ ODMĚNY VE SPECIÁLNÍCH SITUACÍCH A PO VOLBÁCH 41

1) Dlouhodobé zastupování starosty v době jeho nepřítomnosti nebo v době, kdy nevykonává funkci 43

2) Odměňování mezi konáním voleb do zastupitelstva obce a zvolením nových obecních orgánů 46

III/5 MIMOŘÁDNÉ ODMĚNY, DARY 48

1) Mimořádné odměny – možnosti a podmínky jejich přiznání 48
2) Dary – možnosti poskytnutí daru členovi zastupitelstva obce 53

IV. ODCHODNÉ 55
1) Základní charakteristika 56
2) Odchodné při zániku mandátu člena zastupitelstva obce a v případě odvolání z funkce nebo vzdání se funkce 57
3) Dopad přechodných ustanovení 60

V. DOVOLENÁ 65
1) Charakteristika právní úpravy 66
2) Výše nároku na dovolenou a způsob jejího čerpání 66
3) Problematika nevyčerpané dovolené 68

VI. SPLATNOST A VÝPLATA ODMĚN, POSKYTOVÁNÍ DALŠÍCH PENĚŽITÝCH PLNĚNÍ, CESTOVNÍCH NÁHRAD A JINÉ 73
1) Rozsah aplikace obecné právní úpravy zákoníku práce 74
2) Splatnost a výplata odměny 79
3) Další možná plnění členům zastupitelstva obce v souvislosti s výkonem funkce 82
4) Právní úprava daně z příjmu a jiných zákonných srážek dle zvláštních zákonů 84
5) Odměňování členů výborů zastupitelstva obce a komisí rady obce, kteří nejsou členy zastupitelstva obce 89

VII. METODICKÉ DOPORUČENÍ K PŘECHODU NA NOVOU PRÁVNÍ ÚPRAVU 91
1) Průběžné odměňování členů zastupitelstev obcí za výkon funkce na přelomu roků 2017/2018 91
2) Problematika usnesení zastupitelstva obce stanovujících odměny neuvolněným členům 93
3) Dopad rozšířených pravomocí zastupitelstva obce 94
4) Dovolená 96

PŘÍLOHA 97

ÚVODNÍ SLOVO

Dostává se Vám do rukou aktualizované metodické doporučení k činnosti územních samosprávných celků, které pro Vás připravil odbor veřejné správy, dozoru a kontroly Ministerstva vnitra. Jedná se o nedílnou součást řady metodických doporučení, která by měla přispět ke zvýšení míry informovanosti územ-ních samosprávných celků. Toto metodické doporučení reaguje na právní stav vyplývající ze zákona č. 99/2017 Sb., kterým se mění zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 129/2000 Sb., o krajích (krajské zřízení), ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 131/2000 Sb., o hlavním městě Praze, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony. Uvedený zákon **s účinností od 1. ledna 2018** zásadně mění stávající právní úpravu právních poměrů a odměňování členů zastupitelstev obcí, krajů, hlavního města Prahy, městských částí hlavního města Prahy a městských částí nebo městských obvodů územně členěných statutárních měst a zavádí do praxe nové koncepční řešení celé problematiky odměňování členů zastupitelstev územních samosprávných celků, včetně nové konstrukce a jiné diferenciace výše odměn. Zákon dále ke dni své účinnosti zrušil stávající nařízení vlády č. 37/2003 Sb., o odměnách za výkon funkce členům zastupitelstev, ve znění pozdějších předpisů. V intencích nové právní úpravy vláda stanovila nařízením vlády č. 318/2017 Sb., o výši odměn členů zastupitelstev územních samosprávných celků, výši odměn za výkon jednotlivých funkcí členů zastupitelstev územních samosprávných celků nově.

Jsme přesvědčeni, že nová právní úprava, podle které budete od 1. ledna 2018 postupovat, je oproti té dosavadní uživatelsky přívětivější a více reflektuje potřebu dostatečně ohodnotit značnou náročnost, odpovědnost a význam výkonu všech funkcí v jednotlivých orgánech územní samosprávy. Současně respektuje to, že předmětná problematika představuje typicky samosprávnou oblast jednotlivých územních samosprávných celků, v nichž je nejvyšším orgánem zastupitelstvo. Proto poskytuje větší prostor pro individuální rozhodování o právních poměrech a odměňování svých členů právě odpovědným zastupitelstvům. Ostatně zástupci územních samosprávných celků se na přípravě nové právní úpravy přímo a aktivně podíleli. Za jejich spolupráci Ministerstvo vnitra děkuje.

Praha, říjen 2017

JUDr. PhDr. Petr Mlsna, Ph.D.

náměstek ministra vnitra pro řízení sekce
legislativy, práva, archivnictví a správních agend
pověřený řízením sekce veřejné správy

ÚVOD

Toto vydání souboru metodických doporučení k právní úpravě odměňování a ostatních souvisejících nároků a peněžitých plnění členů zastupitelstev územních samosprávných celků je ve srovnání s předchozím vydáním zcela přepracované. Je determinováno obsahem nové právní úpravy jak na úrovni zákona, tak prováděcího právního předpisu, vydaného k jeho provedení.

Předkládáme Vám metodickou příručku, která si klade za cíl usnadnit přechod na novou právní úpravu všem dotčeným představitelům územních samosprávných celků, zejména obcím, jejich orgánům, jednotlivým členům jejich zastupitelstev, tajemníkům obecních úřadů, personalistům, mzdovým účetním, účetním atd. Proto Vás v členění podle systematicky uspořádaných tematických okruhů instruuje nejen o obsahu nové právní úpravy a o zásadních změnách oproti stávající právní úpravě, ale obdobně jako předchozí metodiky obsahuje též doporučení a příklady, jak jednotlivá ustanovení v praxi aplikovat. Zatím mohli autoři čerpat jen z omezeného množství dotazů k předmětu věci v nové právní úpravě, nicméně na základě předchozích praktických poznatků a zkušeností určité konkrétní dotazy předvídali.

Toto metodické doporučení si neklade za cíl provádět výklad souvisejících ustanovení speciálních zákonů, které patří do věcné působnosti jiných ministerstev. Pokud se metodické doporučení těchto specifik dotýká, vychází ze stanovisek věcně příslušných resortů, tedy Ministerstva financí v případě daně z příjmu, Ministerstva práce a sociálních věcí, pokud jde o problematiku některých ustanovení zákoníku práce nebo sociálního a nemocenského pojištění a Ministerstva zdravotnictví pro případ úhrady zdravotního pojištění. Zevrubnější výklad mohou podat tedy jen výše zmíněná ministerstva, popřípadě věcně a místně příslušné územní správní úřady, popřípadě zdravotní pojišťovny. Cílem tohoto dokumentu není rovněž výklad některých ustanovení jednotlivých volebních zákonů. Pro úplnost uvádíme, že Ministerstvu vnitra, ani jiným ministerstvům nepřísluší vykládat právní předpisy závazným způsobem, neboť tato kompetence přísluší toliko soudům. Proto je dále uvedený výklad právně nezávazný.

Příručka je přehledně uspořádána do jednotlivých tematicky ucelených částí, z nichž každá je uvozena citací související zákonné úpravy, se kterou je nutné se seznámit a v souladu s ní postupovat. Související metodická doporučení, která, na rozdíl od platné právní úpravy, nejsou právně závazná, jsou uspořádána převážně formou dotazů a odpovědí, případ. konkrétních příkladů (číslovaných jednou souvislou řadou s označením ?/xx).

PŘECHOD NA NOVOU PRÁVNÍ ÚPRAVU

Jako poslední, závěrečná, je zařazena kapitola METODICKÉ DOPORUČENÍ K PŘECHODU NA NOVOU PRÁVNÍ ÚPRAVU, a to na stranách 91–96, která obsahuje doporučená opatření k přechodu na novou právní úpravu, jež je nutné realizovat nejpozději v prosinci 2017.

Kontakty:

- K výkladu zákona o obcích, zákona o krajích a zákona o hlavním městě Praze:

  Ministerstvo vnitra, odbor veřejné správy, dozoru a kontroly (sekretariát), tel. 974 816 411, e-mail: odbordk@mvcr.cz;
- K výkladu zákonů o volbách (otázky spojené se vznikem a zánikem mandátu, nástupem náhradníků na uprázdněný mandát, neslučitelností funkcí):

  Ministerstvo vnitra, odbor všeobecné správy (sekretariát), tel. 974 816 461, e-mail: ovs@mvcr.cz nebo volby@mvcr.cz
- K výkladu právní úpravy daně z příjmu:

  Ministerstvo financí, Odbor 15 – Daně z příjmů; Generální finanční ředitelství
- K výkladu zákoníku práce a právní úpravy nemocenského, důchodového a sociálního pojištění:

  Ministerstvo práce a sociálních věcí, odbor pracovněprávní legislativy, odbor sociálního pojištění
- K výkladu právní úpravy na úseku veřejného zdravotního pojištění:

  Ministerstvo zdravotnictví, odbor dohledu nad zdravotním pojištěním

Seznam použitých právních předpisů:

zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů, dále jen *„zákon o obcích“,*

zákon č. 129/2000 Sb., o krajích (krajské zřízení), ve znění pozdějších předpisů, dále jen *„zákon o krajích“,*

zákon č. 131/2000 Sb., o hlavním městě Praze, ve znění pozdějších předpisů, dále jen *„zákon o HMP“,*

zákon č. 491/2001 Sb., o volbách do zastupitelstev obcí a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, dále jen *„zákon o volbách do zastupitelstev obcí“,*

zákon č. 130/2000 Sb., o volbách do zastupitelstev krajů a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, dále jen *„zákon o volbách do zastupitelstev krajů“,*

zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů, dále jen *„zákoník práce“,*

zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, dále jen *„občanský soudní řád“*,

zákon č. 120/2001 Sb., o sou1dních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů, dále jen *„exekuční řád“*,

zákon č. 133/2006 Sb., o evidenci obyvatel a rodných číslech a o změně některých zákonů (zákon o evidenci obyvatel), ve znění pozdějších předpisů, dále jen *„zákon o evidenci obyvatel“,*

zákon č. 187/2000 Sb., o nemocenském pojištění, ve znění pozdějších předpisů, dále jen *„zákon o nemocenském pojištění“,*

zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů, dále jen *„zákon o daních z příjmů“*,

zákon č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů, dále jen „zákon o důchodovém pojištění“,

zákon č. 301/2000 Sb., o matrikách, jménu a příjmení a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, dále jen „zákon o matrikách“,

zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, dále jen „zákon o pobytu cizinců na území ČR“,

zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů, dále jen *„zákon o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů“,*

zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů dále jen *„živnostenský zákon“,*

nařízením vlády je vždy míněno nařízení vlády č. 318/2017 Sb., o výši odměn členů zastupitelstev územních samosprávných celků,

výraz „územní samosprávný celek“ je dále též nahrazen zkratkou *„ÚSC“,* výraz „hlavní město Praha“ zkratkou HMP.“

I. PRÁVNÍ VZTAH ČLENA ZASTUPITELSTVA K OBCI

Související právní úprava

Zákon o obcích:

§ 70

(1) Funkce člena zastupitelstva obce je veřejnou funkcí.

(2) Člen zastupitelstva obce nesmí být pro výkon své funkce zkrácen na právech vyplývajících z jeho pracovního poměru nebo jiného obdobného právního vztahu.

§ 71

(1) Funkci člena zastupitelstva obce vykonávají

a) členové zastupitelstva obce zvolení do funkcí, jež zastupitelstvo obce určilo jako funkce, pro které budou členové zastupitelstva obce uvolněni, (dále jen „uvolněný člen zastupitelstva obce"),

b) ostatní členové zastupitelstva obce (dále jen „neuvolněný člen zastupitelstva obce").

§ 84

(2) Zastupitelstvu obce je vyhrazeno

b) schvalovat rozpočet obce, závěrečný účet obce a účetní závěrku obce sestavenou k rozvahovému dni,
c) zřizovat trvalé a dočasné peněžní fondy obce,
[...]
k) určovat funkce, pro které budou členové zastupitelstva obce uvolněni,
l) zřizovat a rušit výbory, volit jejich předsedy a další členy a odvolávat je z funkce,
m) volit z řad členů zastupitelstva obce starostu, místostarosty a další členy rady obce (radní) a odvolávat je z funkce, stanovit počet členů rady obce,
n) stanovit výši odměn neuvolněným členům zastupitelstva obce,
o) stanovit paušální částku náhrady výdělku ušlého v souvislosti s výkonem funkce podle § 71 odst. 3, rozhodovat o mimořádných odměnách podle § 76, o plněních pro členy zastupitelstva obce podle § 80 a o poskytnutí náhrady za nevyčerpanou dovolenou uvolněným členům zastupitelstva obce podle § 81a odst. 6,
p) vyslovovat souhlas se vznikem pracovněprávního vztahu mezi obcí a členem zastupitelstva obce,
[...]
u) stanovit pravidla pro poskytování cestovních náhrad členům zastupitelstva obce,
v) rozhodovat o peněžitých plněních poskytovaných fyzickým osobám, které nejsou členy zastupitelstva obce, za výkon funkce členů výborů, komisí a zvláštních orgánů obce,

Poznámka: V zákoně o krajích (srov. § 35 odst. 2) a v zákoně o hlavním městě Praze (srov. § 59 odst. 2 a § 89 odst. 1.) je právní úprava analogická.

?/1 Jaký je právní vztah zastupitele k obci?

Ustanovení § 70 zákona o obcích vymezuje právní povahu funkce člena zastupitelstva obce: *„Funkce člena zastupitelstva obce je **veřejnou funkcí**“*. Zákon o obcích nicméně pojem veřejná funkce, resp. výkon veřejné funkce nikterak blíže nevymezuje. Definici výkonu veřejné funkce podává (pro své účely) zákoník práce v § 201, dle něhož se **výkonem veřejné funkce rozumí *plnění povinností vyplývajících z funkce***, *která je a) vymezena funkčním nebo časovým obdobím a b) obsazovaná na základě přímé nebo nepřímé volby nebo jmenováním podle zvláštních právních předpisů*. Jako příklad výkonu veřejné funkce zákoník práce přímo uvádí člena zastupitelstva územního samosprávného celku, poslance Poslanecké sněmovny Parlamentu, senátora Senátu Parlamentu a přísedícího (srov. § 201 odst. 2 zákoníku práce).

V důsledku toho, že je funkce člena zastupitelstva obce veřejnou funkcí, nemůže být vykonávána v pracovním či jiném obdobném poměru a členovi zastupitelstva obce z titulu vykonávané funkce nevzniká pracovní poměr k obci a s výkonem veřejné funkce člena zastupitelstva obce nelze spojovat typické kategorie zákoníku práce, které jsou charakteristické jen pro pracovní poměr. Uvedená skutečnost zároveň **vylučuje to, aby funkce** člena zastupitelstva obce **byla vykonávána soukromě formou živnosti** [srov. § 3 odst. 1 písm. a) zákona o živnostenském podnikání].

Právní poměry členů zastupitelstva obce se nepojí s takovými instituty, které jsou právě pro pracovněprávní vztahy a závislou práci typické, např. – pracovní smlouva či dohoda uzavíraná na soukromoprávní bázi mezi zaměstnancem a zaměstnavatelem, **pracovní doba,** stanovená týdenní pracovní doba, rozvržení pracovní doby zaměstnavatelem, **sjednaná kratší pracovní doba na částečný úvazek,** překážky v práci na straně zaměstnance či zaměstnavatele s výjimkou právě jen překážek v práci z důvodu výkonu veřejné funkce.

Výkon funkce člena zastupitelstva se proto nepojí s pracovní dobou 40 hodin týdně, rozvrženou na 5 pracovních dní (pondělí až pátek), jak je obvyklé u zaměstnanců obcí zařazených do obecního úřadu, nýbrž se **počítá na kalendářní dny** (včetně sobot, nedělí a svátků). Nelze tedy ani hovořit o výkonu funkce na poloviční úvazek, nelze hovořit o vztazích nadřízenosti a podřízenosti, jak je chápe zákoník práce, a to ani mezi starostou a ostatními členy zastupitelstva obce, mezi předsedou výboru zastupitelstva obce a členem výboru obce apod.

Závěrem lze odkázat na § 5 odst. 1 zákoníku práce, dle něhož *na vztahy vyplývající z výkonu veřejné funkce se tento zákon vztahuje, pokud to výslovně stanoví nebo pokud to stanoví zvláštní právní předpisy*.

Poznámka:

Obecně lze konstatovat, že žádný právní předpis nevylučuje uzavírání pracovního poměru nebo dohod o pracích konaných mimo pracovní poměr se členy zastupitelstva obce, ať již se jedná o dohody o provedení práce nebo dohody o pracovní činnosti. Z toho, že funkce člena zastupitelstva obce není vykonávána v pracovním poměru a že na vztahy vyplývající z výkonu této funkce se nevztahuje zákoník práce s výjimkou případů, kdy to sám stanoví nebo kdy to stanoví zvláštní právní předpisy, nelze dovozovat to, že by mezi obcí a členem jejího zastupitelstva nemohl vzniknout pracovněprávní vztah, zejm. na základě dohod o pracích konaných mimo pracovní poměr. Dohody o provedení práce nebo dohody o pracovní činnosti tedy se členy zastupitelstva obce v zásadě ***uzavřít lze, nicméně předmětem takového právního vztahu nesmí být výkon činností, které jsou součástí (spadají do) výkonu funkce člena zastupitelstva obce*** *(viz judikát Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 21 Cdo 2430/2014 ze dne 4. června 2015).*

?/2 Jsou pojmy „funkční období“ a „doba výkonu funkce“ obsahově totožné?

Nejsou. Pokud jde o pojem **funkční období,** Ústava České republiky stanoví, že funkční období zastupitelstva je čtyřleté. Funkční období uvolněných i neuvolněných členů zastupitelstva obce končí prvním dnem voleb do zastupitelstva obce; tímto dnem jim ze zákona zaniká mandát. **Pojem funkční období se tedy pojí se vznikem a zánikem mandátu člena zastupitelstva, nikoliv s výkonem konkrétní funkce.** V rámci jednoho funkčního období může člen zastupitelstva vykonávat různé funkce (např. nejprve starostu, poté místostarostu, pak může být jen řadovým členem zastupitelstva) nebo naopak může vykonávat určitou funkci několik funkčních období po sobě. Doba výkonu konkrétní funkce vždy **začíná** dnem, ke kterému byl dotyčný do funkce zvolen a **končí** dnem, ke kterému byl dotyčný z funkce odvolán nebo ke kterému se funkce vzdal. Z hlediska dále uvedených nároků (pro účely výplaty odměny za výkon funkce, odchodného, pro počítání alikvótní části nároku na dovolenou atd.) **je proto nutné striktně rozlišovat pojmy funkční období** (blížící se pojmu volební období, který zákon o obcích v některých ustanoveních používá) **a doba výkonu konkrétní funkce.**

?/3 Kdo je uvolněným a kdo neuvolněným členem zastupitelstva obce?

Ustanovení § 71 zákona o obcích rozlišuje uvolněné a neuvolněné členy zastupitelstva obce, přičemž určovat funkce, pro které budou členové zastupitelstva

obce uvolněni, je vyhrazeno s odkazem na § 84 odst. 2 písm. k) zákona o obcích zastupitelstvu obce.

Uvolněným členem zastupitelstva obce je tedy ten člen zastupitelstva obce, který **byl zvolen do funkce** (a tedy vykonává funkci), **u níž zastupitelstvo obce určilo, že pro ni budou členové zastupitelstva obce uvolněni**. Byl-li člen zastupitelstva obce zvolen do více funkcí, a tedy vykonává-li současně více funkcí, z hlediska odměňování za výkon funkce **je uvolněným členem zastupitelstva obce jen právě pro tu funkci** (event. ty funkce), u níž zastupitelstvo obce určilo, že pro ni budou členové zastupitelstva obce uvolněni – ostatní jím vykonávané funkce se považují za funkce neuvolněné.

Ostatní členové zastupitelstva obce, již zastávají funkce, které zastupitelstvo obce jako uvolněné neurčilo, jsou tzv. **neuvolnění členové zastupitelstva obce**. Ti vykonávají funkci člena zastupitelstva obce vedle svého hlavního zaměstnání v pracovním či jiném obdobném poměru nebo vedle podnikání, ale také může jít o osobu bez zaměstnání, důchodce, studenta apod.

?? Příklad (doplňující dotaz) č. 1

Zastupitelstvo obce na svém ustavujícím zasedání zřídilo 5člennou radu obce a určilo, že jen starosta bude vykonávat funkci jako uvolněný. Na dalším zasedání zastupitelstvo obce rozhodlo, že také pro funkci předsedy komise pro projednávání přestupků, zastávanou jedním z členů rady obce, bude příslušný člen zastupitelstva uvolněný. ***Bude dotčený člen zastupitelstva uvolněným předsedou zvláštního orgánu nebo uvolněným členem rady nebo uvolněným členem pro obě zastávané funkce?***

Člen rady obce bude uvolněným členem zastupitelstva pro výkon funkce předsedy přestupkové komise, nikoliv jako člen rady; jím zastávaná funkce člena rady byla zřízena (a zůstává) svým charakterem neuvolněná.

?? Příklad (doplňující dotaz) č. 2

Lze změnit charakter konkrétní funkce z uvolněné na neuvolněnou a naopak?

Určovat funkce, pro které budou členové zastupitelstva obce uvolněni, náleží do vyhrazené působnosti zastupitelstva obce. Tuto pravomoc může zastupitelstvo využít nejen na začátku svého funkčního období, ale kdykoliv i v průběhu funkčního období a bez ohledu na to, zda je funkce obsazená či neobsazená konkrétním členem zastupitelstva.

?/4 Jaký orgán obce je příslušný rozhodovat v otázkách týkajících se odměňování členů jejího zastupitelstva?

Pokud jde o působnost jednotlivých orgánů obce v otázkách právních vztahů, v odměňování a v jiných záležitostech týkajících se jednotlivých členů zastupitelstva obce, stanovila novela zákona nový princip: **veškeré rozhodování ve věcech týkajících se odměňování neuvolněných členů zastupitelstva obce nebo které mají charakter rozhodnutí o jiných finančních plněních** pro členy zastupitelstva obce v souvislosti s výkonem jejich funkce, ale též rozhodování o uzavírání pracovních poměrů a dohod o pracích konaných mimo pracovní poměr s příslušnou obcí je **vyhrazeno zastupitelstvu obce.**

II. STRUKTURA SPECIÁLNÍ PRÁVNÍ ÚPRAVY ODMĚŇOVÁNÍ ČLENŮ ZASTUPITELSTEV ÚZEMNÍCH SAMOSPRÁVNÝCH CELKŮ

Zákon č. 99/2017 Sb. novelizoval právní úpravu odměňování všech členů zastupitelstev územních samosprávných celků (dále též jako **„ÚSC“**) – tedy nejen v obcích, ale též v krajích, v hlavním městě Praze a v městských částech a obvodech územně členěných statutárních měst. Změny v odměňování členů zastupitelstev krajů a hlavního města Prahy jsou citovaným zákonem postaveny na stejných principech, jako je tomu na úrovni obcí. **Pokud se tedy následující text metodického doporučení věnuje zejména problematice právních poměrů a odměňování členů zastupitelstev obcí, jak byly novelou vtěleny do zákona o obcích, obdobné platí i pro členy zastupitelstev krajů a hlavního města Prahy.**

Tabulka č. 1 přehledně uvádí, jak je právní úprava dané tématiky strukturována a ve kterých ustanoveních zákona o obcích, adekvátně pak v ustanoveních zákona o krajích a zákona o HMP, je upravena.

Postup obcí, krajů a hlavního města Prahy při uspokojování právních nároků členů svých zastupitelstev, při poskytování funkčních požitků za výkon funkce i dalších finančních požitků v souvislosti s výkonem funkce musí **respektovat následující ustanovení zákona:**

Tabulka č. 1

Číslo řádku	Předmět úpravy	Ustanovení zákona		
		o obcích	o krajích	o HMP
1.	Vymezení funkce člena zastupitelstva (výkon veřejné funkce)	§ 70	§ 32, 33 + zvl. zákon	§ 52/1
2.	Vznik (zánik) mandátu	§ 69/1 + zvláštní zákon	§ 33 + odkaz na zvláštní zákon	§ 50/1 + zvláštní zákon
3.	Vymezení uvolněný/neuvolněný člen zastupitelstva	§ 71/1	§ 46/1	§ 52/3
4.	Nárok neuvolněných členů zastupitelstva na pracovní volno s náhradou mzdy nebo platu a/nebo na paušální náhradu za ztrátu na výdělku	§ 71/2,3	§ 46/2,3	§ 52/4,5
5.	Zákaz poskytování darů	§ 71/4	§ 46/4	§ 52/6
6.	Základní úprava odměny za měsíc pro uvolněné členy zastupitelstva vč. jejího krácení, nevykonávají-li funkci z důvodu osobních překážek; poskytování redukované odměny v době nemoci a karantény	§ 72/1, 5-8	§ 47/1, 5-8	§ 53/1, 5-8

7.	Základní úprava odměny za měsíc pro neuvolněné členy zastupitelstva vč. minimální odměny neuvolněného starosty/primátora/hejtmana	§ 72/2,4,5	§ 47/2,4,5	§ 53/2, 4,5
8.	Obsah usnesení zastupitelstva, kterým stanoví odměny svým neuvolněným členům, omezení jeho účinnosti	§ 72/3	§ 47/3	§ 53/3
9.	Vymezení obsahu prováděcího právního předpisu	§ 73/1-3, § 134/3,4	§ 48/1,3	§ 54/1,2, § 87/4
10.	Rozhodující počet obyvatel pro stanovení odměny, zaokrouhlování	§ 73/4-6	§ 48/4-6	§ 54/3, § 87/6,7
11.	Odměna – speciální úprava (možnost zvýšení odměny za oddávání a řízení obecní policie, odměňování při výkonu více funkcí)	§ 74	§ 49	§ 55
12.	Odměna – speciální úprava (při dlouhodobé nepřítomnosti starosty/primátora/hejtmana, poskytování odměny po volbách do zvolení nových orgánů)	§ 75	§ 50	§ 56
13.	Mimořádné odměny	§ 76	§ 51	§ 57
14.	Odchodné – nárok, odchodné – výše, výplata	§ 77, 78	§ 52, 53	§ 58, 58a
		+ přechodná ustanovení v čl. II, IV a VI zákona č. 99/2017 Sb.		
15.	Vymezení případů, kdy se na právní poměry členů zastupitelstev aplikuje právní úprava v zákoníku práce	§ 79	§ 54	§ 58b
16.	Výčet dalších možných finančních plnění v souvislosti s výkonem funkce	§ 80	§ 55	§ 58c
17.	Podmínky poskytování cestovních, event. dalších náhrad	§ 81	§ 56	§ 58d
18.	Dovolená	§ 81a	§ 56a	§ 58e
19.	Vyhrazená působnost zastupitelstva	§ 84/2	§ 35/2	§ 59/2, § 89/1
20.	Zmocňovací ustanovení	§ 153/1	§ 98	§ 120/1
21.	Velikostní kategorie obcí, městských částí, krajů	příloha zákona	§ 48/2	příloha č. 2 zákona
22.	Odkaz na jiná ustanovení zákona v případě členů zastupitelstev městských částí	§ 146	--	§ 87/3
23.	Stanovení výše odměn / maximální výše odměn	příloha nařízení vlády č. 318/2017 Sb.		

III. ODMĚŇOVÁNÍ ČLENŮ ZASTUPITELSTEV OBCÍ ZA VÝKON (PO DOBU VÝKONU) FUNKCE

III/1 ODMĚNA - ZÁKLADNÍ ODMĚNA ZA VÝKON FUNKCE A OBECNÉ PRINCIPY JEJÍHO STANOVENÍ

Související právní úprava

Zákon o obcích:

§ 71

(4) Obec nesmí členovi zastupitelstva obce poskytnout v souvislosti s výkonem funkce člena zastupitelstva obce dar, a to ani po skončení výkonu funkce.

§ 72

(5) Odměna se členovi zastupitelstva obce poskytuje měsíčně. Pokud člen zastupitelstva obce vykonával funkci jen po část měsíce, náleží mu za tento měsíc odměna ve výši násobku jedné třicetiny jeho odměny a počtu kalendářních dnů, po které funkci v daném měsíci vykonával.

§ 73

(1) Prováděcí právní předpis stanoví v členění podle velikostních kategorií obcí

a) výši odměn poskytovaných uvolněným členům zastupitelstva obce za měsíc,

b) maximální výši odměn poskytovaných neuvolněným členům zastupitelstva obce za měsíc.

(2) Velikostní kategorie obcí podle odstavce 1 jsou stanoveny v příloze k tomuto zákonu.

(4) Při určení výše odměny člena zastupitelstva obce se vychází z počtu obyvatel obce, kteří byli hlášeni v obci k trvalému pobytu k 1. lednu kalendářního roku, ve kterém se konaly volby do zastupitelstva obce.

(5) Změní-li se v průběhu volebního období zastupitelstva obce počet obyvatel obce o více než 20 % tak, že dojde ke změně zařazení obce ve velikostní kategorii obcí podle přílohy k tomuto zákonu, náleží od 1. ledna následujícího kalendářního roku

a) uvolněnému členovi zastupitelstva obce odměna ve výši odpovídající velikostní kategorii obce,

b) neuvolněnému členovi zastupitelstva obce dosavadní odměna, pokud nepřesahuje maximální výši odměny pro příslušnou velikostní kategorii obce, jinak mu přísluší odměna v maximální výši.

(6) Odměna se zaokrouhluje na celé koruny nahoru.

Příloha k zákonu č. 128/2000 Sb.

Velikostní kategorie obcí a městských obvodů a městských částí územně členěných statutárních měst

Velikostní kategorie	*Počet obyvatel s trvalým pobytem na území obce nebo městské části nebo městského obvodu územně členěného statutárního města*
1.	*do 300*
2.	*od 301 do 600*
3.	*od 601 do 1 000*
4.	*od 1 001 do 3 000*
5.	*od 3 001 do 5 000*
6.	*od 5 001 do 10 000*
7.	*od 10 001 do 20 000*
8.	*od 20 001 do 50 000*
9.	*od 50 001 do 100 000 a územně nečleněná statutární města*
10.	*od 100 001 do 200 000 a územně členěná statutární města*
11.	*nad 200 000*

?/5 Jaké základní principy odměňování členů zastupitelstva obce stanovil zákon č. 99/2017 Sb.?

Právní úprava vymezuje odměnu poskytovanou členům zastupitelstva za měsíc výkonu funkce a způsob její konstrukce tak, že je **pro členy zastupitelstva obce základní odměnou za výkon funkce.**

K jejímu určení je třeba zohlednit dvě základní kritéria:

a) zda je odměna poskytována uvolněnému nebo neuvolněnému členu zastupitelstva obce,

b) do jaké velikostní kategorie ÚSC je obec zařazena.

Konkrétní výše odměn poskytovaných uvolněným členům zastupitelstva obce za měsíc a maximální výše odměn poskytovaných neuvolněným členům zastupitelstva obce za měsíc je pro období od 1. ledna 2018 upravena v **nařízení č. 318/2017 Sb., o výši odměn členů zastupitelstev územních samosprávných celků**.

Uvedené nařízení vlády stanovuje výši odměn v příloze, a to v členění:

⇨ (do řádků) podle celkem **15 velikostních kategorií ÚSC** a současně

⇨ (do sloupců) **podle druhu uvolněných a neuvolněných funkcí,** které členové zastupitelstev ÚSC obvykle zastávají; k tomu účelu byly rozděleny takto:

Uvolnění členové zastupitelstva		**Neuvolnění členové zastupitelstva**	
sloupec číslo	funkce	sloupec číslo	funkce
1	starosta, primátor, hejtman	5	starosta, primátor, hejtman
2	místostarosta, náměstek primátora, náměstek hejtmana	6	místostarosta, náměstek primátora, náměstek hejtmana
3	člen rady, neuvedený ve sl. 1 a 2, tj. pokud nejde o starostu, místostarostu, primátora a náměstka primátora (někdy se označuje jako „radní“)	7	člen rady, neuvedený ve sl. 5 a 6, tj. pokud nejde o starostu, místostarostu, primátora a náměstka primátora (tzv. radní)
4	ostatní uvolnění neuvedení ve sl. 1, 2 a 3, tj. uvolnění předsedové výborů zastupitelstva nebo komisí rady, předsedové zvláštních orgánů, ale též tzv. uvolnění členové zastupitelstva „bez portfeje“, kteří jsou uvolněni k výkonu jim speciálně stanoveným úkolům (např. pro správu projektů financovaných z evropských fondů)	8	předseda výboru zastupitelstva, předseda komise rady, předseda zvláštního orgánu
		9	člen výboru zastupitelstva, člen komise rady, člen zvláštního orgánu
		10	ostatní neuvolnění neuvedení ve sl. 5 až 9, tj. de facto neuvolnění členové zastupitelstva bez dalších funkcí

?/6 Jak výši odměny ovlivní velikost obce a jak se stanoví rozhodný počet obyvatel obce?

Zákon stanovuje tzv. **velikostní kategorie ÚSC**, z nichž 11 je určeno obcím, 3 krajům a 1 hlavnímu městu Praze (1. velikostní kategorie obcí zahrnuje obce do 300 obyvatel, 2. velikostní kategorie obce od 301 do 600 obyvatel atd.).

Poznámka:

Tzv. dvousložkový princip stanovování odměny za výkon funkce členům zastupitelstva obce, tj. formou pevné složky a příplatku podle počtu obyvatel se složitou diferenciací výše odměn za každých 100 obyvatel, byl opuštěn.

Pro všechny obce, které patří do příslušné velikostní kategorie (např. v 1. velikostní kategorii je nerozhodné, zda jde o obec s 99, 199 nebo 299 trvale bydlícími obyvateli), bude náležet za výkon stejných uvolněných funkcí **stejná výše odměny,** resp. bude stanovena **stejná maximální výše odměny** za výkon jednotlivých neuvolněných funkcí, **a to v konkrétních částkách, které jsou uvedeny v příslušném řádku přílohy nařízení vlády č. 318/2017 Sb.**

Pro zařazení obce do příslušné velikostní kategorie, potažmo pak pro určení výše odměn členům zastupitelstva konkrétní obce se bude vycházet zásadně jen

z počtu obyvatel obce, kteří byli hlášeni v obci k trvalému pobytu k 1. lednu kalendářního roku **v roce voleb**. Odměny tak nebude nutné každoročně revidovat. Výjimkou bude jen případ, když se počet obyvatel obce **změní o více než 20 %** (srov. § 73 odst. 5 zákona o obcích).

?? Příklad (doplňující dotaz) č. 3

Zastupitelstvo obce A bylo zvoleno ve volbách do zastupitelstev obcí, které proběhly dne 10. a 11. října 2014.

Zastupitelstvo obce B bylo zvoleno v nových volbách dne 20. května 2017.

1) Pro stanovení odměn členům zastupitelstva těchto obcí k 1. lednu 2018 se bude vycházet z údajů o počtu obyvatel k jakému datu?

V obci A se bude vycházet z údaje o počtu obyvatel, kteří byli hlášeni v obci k trvalému pobytu k 1. lednu 2014. V obci B se bude vycházet z údaje o počtu obyvatel, kteří byli hlášeni v obci k trvalému pobytu k 1. lednu 2017.

2) Pro stanovení odměn členům zastupitelstva těchto obcí, kteří budou zvoleni až v podzimních volbách v roce 2018, se bude vycházet z údajů o počtu obyvatel k jakému datu?

Po volbách do zastupitelstev obcí, které proběhnou v roce 2018, se bude vycházet z počtu obyvatel k 1. lednu 2018.

?? Příklad (doplňující dotaz) č. 4

Započítávají se do rozhodného počtu obyvatel i cizinci?

Do rozhodného počtu obyvatel se započítávají pouze cizinci, kteří jsou v obci hlášeni k trvalému pobytu.

?? Příklad (doplňující dotaz) č. 5

Z jakých zdrojů lze vycházet při zjišťování počtu obyvatel?

Ustanovení § 73 odst. 4 zákona o obcích odkazuje **v poznámce pod čarou** na § 3 odst. 3 písm. g) zákona o evidenci obyvatel a § 158 odst. 8 písm. g) zákona o pobytu cizinců na území ČR.

Správa základních registrů poskytuje v mezích příslušného zákona službu umožňující **hromadný výdej údajů z registru obyvatel** a z agendového informačního systému evidence obyvatel, přičemž získávání příslušných údajů je možné prostřednictvím elektronického formuláře *„Žádost o využití údajů z Registru obyvatel a agendového informačního systému evidence obyvatel“* dostupného na Portálu veřejné správy (http://portal.gov.cz/portal/ovm/publikujici/jjqjqih/agendy/13721.html).

Pokud jde o zjišťování počtu cizinců s trvalým pobytem na území obce, lze vycházet z informačního systému cizinců, jehož provozovatelem a správcem je Policie ČR – Ředitelství služby cizinecké policie (prostřednictvím žádostí adresovaných na Policii ČR – Ředitelství služby cizinecké policie).

Pokud jde o počet cizinců s trvalým pobytem na území obce, v současné době probíhá testování funkcionality zapojení elektronického formuláře „Žádost o využití údajů z Registru obyvatel a agendového informačního systému evidence obyvatel“ **i pro informační systém cizinců**. Spuštění nového formuláře (tj. i pro údaje týkající se cizinců) lze (s velkou pravděpodobností) očekávat nejpozději do 1. ledna 2018.

Výše uvedené údaje jsou rovněž dostupné na internetových stránkách Ministerstva vnitra, v sekci Informační servis – Statistiky (viz www.mvcr.cz/clanek/statistiky-pocty-obyvatel-v-obcich.aspx), na nichž jsou každoročně zveřejňovány **informativní počty** občanů ČR a cizinců v jednotlivých obcích k 1. lednu příslušného kalendářního rodu.

?? Příklad (doplňující dotaz) č. 6

Lze vycházet z údajů o počtu obyvatel obcí, které zveřejňuje Český statistický úřad?

Údaje o počtu obyvatel v jednotlivých obcích, které zveřejňuje Český statistický úřad, představují statistický demografický ukazatel bez přímé vazby na evidenci (registr) obyvatel, kdy tyto údaje zahrnují mj. také cizince s vízy nad 90 dnů, cizince s přiznaným azylem, občany zemí EU s přechodným pobytem na území ČR a občany třetích zemí s dlouhodobým pobytem (blíže viz https://www.czso.cz/csu/czso/pocet-obyvatel-v-obcich). Ministerstvo vnitra **použití tohoto statistického ukazatele pro účely stanovení odměny za výkon funkce členům zastupitelstev obcí nedoporučuje,** neboť by mohlo vést ke stanovení odměny v rozporu se zákonem, např. v důsledku započtení vyššího počtu cizinců.

?/7 Jak se částky poskytovaných odměn zaokrouhlují?

Zásada zaokrouhlování: Vždy na celé koruny nahoru.

?/8 Je stanoven obecný princip pro výpočet alikvótní části měsíční odměny, pokud člen zastupitelstva obce nevykonává funkci po celý měsíc (je zvolen do funkce v průběhu měsíce, v průběhu měsíce se funkce vzdá, po část měsíce nevykonával funkci z důvodu nemoci apod.)?

Pokud člen zastupitelstva obce nevykonával funkci po celý kalendářní měsíc, bude mu za tento měsíc náležet odměna vždy ve výši **násobku 1/30** (jedné třicetiny) **jeho odměny a počtu kalendářních dnů**, po které v daném měsíci funkci

vykonával (bez rozdílu, zda se jedná o měsíc, který má 31, 30 nebo jen 28 kalendářních dní).

?? Příklad (doplňující dotaz) č. 7

1) Zastupitelstvo obce v prosinci 2017 stanovilo odměnu neuvolněnému starostovi ve výši 20 000 Kč s tím, že stávajícímu starostovi obce panu Adamovi A. bude náležet od 1. ledna 2018, eventuálně později zvolenému starostovi vždy ode dne, kdy byl zvolen do funkce. Dne 10. února 2018 bude dosavadní neuvolněný starosta pan Adam A. z funkce odvolán a téhož dne bude zvolen nový starosta, pan Bedřich B. ***Kolik bude činit alikvótní část odměny za měsíc únor v případě odvolaného starosty a kolik v případě nově zvoleného starosty?***

2) Kolik by činila alikvótní část odměny, pokud by došlo k výměně starosty v březnu?

Ad 1)

1/30 z měsíční odměny 20 000 Kč činí 666,67 Kč.

Adam A. by v únoru vykonával funkci 10 kalendářních dní, alikvótní část jeho odměny za měsíc únor by tak činila 6 667 Kč (666,67 * 10). Bedřich B. by v únoru vykonával funkci 19 kalendářních dní, alikvótní část jeho odměny za měsíc únor by tak činila 12 667 Kč (666,67 * 19).

Ad 2)

I v tomto případě se užije 1/30 z měsíční odměny 20 000 Kč, která činí 666,67 Kč.

Adam A. by v březnu vykonával funkci 10 kalendářních dní, alikvótní část jeho odměny za měsíc březen by tak činila 6 667 Kč. Bedřich B. by v březnu vykonával funkci 22 kalendářních dní, alikvótní část jeho odměny za měsíc březen by tak činila 14 667 Kč (666,67 * 22).

III/2 ODMĚŇOVÁNÍ UVOLNĚNÝCH ČLENŮ ZASTUPITELSTEV OBCÍ ZA VÝKON FUNKCE

Související právní úprava

Zákon o obcích:

§ 72

(1) Uvolněnému členovi zastupitelstva obce poskytuje obec za výkon funkce odměnu. Odměna se poskytuje ode dne zvolení do funkce, již zastupitelstvo obce určilo jako funkci, pro kterou budou členové zastupitelstva obce uvolněni, nejdříve však ode dne, od kterého ji zastupitelstvo obce jako takovou funkci určilo.

(5) Odměna se členovi zastupitelstva obce poskytuje měsíčně. Pokud člen zastupitelstva obce vykonával funkci jen po část měsíce, náleží mu za tento měsíc odměna ve výši násobku jedné třicetiny jeho odměny a počtu kalendářních dnů, po které funkci v daném měsíci vykonával.

(6) Nevykonává-li uvolněný člen zastupitelstva obce funkci z důvodu dočasné pracovní neschopnosti, nařízené karantény, těhotenství a mateřství, péče o dítě do 4 let věku anebo ošetřování člena domácnosti nebo péče o něj, odměna mu nenáleží, nestanoví-li tento zákon jinak.

(7) Uvolněnému členovi zastupitelstva obce za každý kalendářní den od čtvrtého do čtrnáctého kalendářního dne dočasné pracovní neschopnosti nebo od prvního do čtrnáctého kalendářního dne karantény náleží odměna ve výši 60 % jedné třicetiny odměny. Pro účely stanovení výše odměny ve snížené výši podle věty první se jedna třicetina odměny upraví obdobným způsobem, jakým se upravuje denní vyměřovací základ pro stanovení nemocenského z nemocenského pojištění.

(8) Odměna stanovená podle odstavce 7 se snižuje o 50 %, pokud se nemocenské podle právních předpisů o nemocenském pojištění snižuje na polovinu. Odměna ve snížené výši stanovená podle odstavce 7 a podle věty první za jednotlivý kalendářní den se zaokrouhluje na celé koruny nahoru.

§ 73

(4) Při určení výše odměny člena zastupitelstva obce se vychází z počtu obyvatel obce, kteří byli hlášeni v obci k trvalému pobytu k 1. lednu kalendářního roku, ve kterém se konaly volby do zastupitelstva obce.

(5) Změní-li se v průběhu volebního období zastupitelstva obce počet obyvatel obce o více než 20 % tak, že dojde ke změně zařazení obce ve velikostní kategorii obcí podle přílohy k tomuto zákonu, náleží od 1. ledna následujícího kalendářního roku

a) uvolněnému členovi zastupitelstva obce odměna ve výši odpovídající velikostní kategorii obce,

b) neuvolněnému ...

§ 74

(2) V případě souběhu výkonu více funkcí náleží uvolněnému členovi zastupitelstva obce odměna za tu z jeho funkcí, za kterou náleží nejvyšší odměna.

1) Stanovení, obsah a výše odměny uvolněného člena zastupitelstva obce

?/9 Kdo uvolněným členům zastupitelstva obce odměnu stanovuje, v jaké výši má být? Od kdy a do kdy odměna náleží?

Odměna je **uvolněným členům** zastupitelstva obce **poskytována ze zákona** (je nároková), přičemž obec je **povinna** uvolněnému členovi zastupitelstva obce odměnu měsíčně vyplácet z prostředků obce.

Její **konkrétní výši stanoví ve své příloze nařízení vlády č. 318/2017 Sb.**, a to v částce, která odpovídá zastávané funkci a velikostní kategorii obce. **Žádný orgán obce výši odměny** uvolněnému členu zastupitelstva obce **neschvaluje**. Nicméně zastupitelstvo obce výši odměny nepřímo determinuje určením funkcí, pro které budou členové zastupitelstva obce uvolněni, a tím, že dotyčné členy zastupitelstva do těchto funkcí zvolí.

Odměna uvolněnému členovi zastupitelstva obce **náleží ode dne, kdy byl do (uvolněné) funkce zvolen**. Jen v případě, že konkrétní člen zastupitelstva vykonává funkci už jako neuvolněný, např. starosta, a později zastupitelstvo obce změní charakter jím už zastávané funkce z neuvolněné na uvolněnou, pak bude náležet odměna za výkon funkce uvolněného starosty až ode dne, ke kterému zastupitelstvo obce změnilo charakter funkce starosty z neuvolněné na uvolněnou.

Jelikož jde o odměnu za výkon příslušné funkce, odměna **přestane náležet ode dne** následujícího poté, co dotyčný výkon příslušné funkce ukončil (např. proto, že byl z funkce odvolán nebo se jí vzdal anebo se vzdal celého mandátu člena zastupitelstva obce).

?? *Příklad (doplňující dotaz) č. 8*

1) ***Jaká bude k 1. lednu 2018 výše odměny uvolněného starosty*** *v obci s počtem 999 trvale bydlících obyvatel (údaj k 1. lednu 2014)?*

Částku odměny, která náleží uvolněnému starostovi obce, je nutné vyhledat v příloze nařízení vlády č. 318/2017 Sb., a to **v řádku 3. velikostní kategorie obcí** (od 601 do 1000 obyvatel) a současně **ve sl. 1** určeného pro starostu. Zjistíme tak, že jeho odměna bude činit 45 952 Kč.

2) ***Jaká bude k 1. lednu 2018 výše odměny uvolněného předsedy výboru zastupitelstva v územně nečleněném statutárním městě*** *s počtem 45 093 trvale bydlících obyvatel (údaj k 1. lednu 2014)?*

Částku odměny, která náleží uvolněnému předsedovi výboru zastupitelstva města, je nutné opět vyhledat v příloze nařízení vlády č. 318/2017 Sb., a to **v řádku 9. velikostní kategorie obcí** (města od 50 001 do 100 000 obyvatel a územně nečleněná statutární města) a současně **ve sl. 4** určeném pro uvolněného člena

zastupitelstva neuvedeného ve sl. 1 až 3. Zjistíme tak, že jeho odměna bude činit 53 734 Kč.

?/10 Liší se výše odměn uvolněných členů zastupitelstva ve stejně velkých obcích, ale s různým rozsahem přenesené působnosti (v obci se stavebním nebo matričním úřadem, II. a III. typu)?

Neliší. Zajišťování přeneseného výkonu státní správy nemá vliv na výši odměn uvolněných členů zastupitelstva.

?/11 Jak je uvolněný člen zastupitelstva obce odměňován, pokud souběžně vykonává více funkcí?

V případě, že bude uvolněný člen zastupitelstva zvolen do více funkcí souběžně, bude náležet **odměna jen za jednu z nich** – a to za tu, **za kterou náleží nejvyšší odměna.**

?/12 Má uvolněný člena zastupitelstva obce nárok na určitou náhradu za ztrátu na výdělku v porovnání se svými obvyklými příjmy před uvolněním k výkonu funkce?

Nemá. Nárok na náhradu za ztrátu na výdělku v souvislosti s výkonem funkce řeší zákon výlučně jen pro neuvolněné členy zastupitelstva, kteří však oproti uvolněným členům zastupitelstva obce nemají nárok na odměnu přímo ze zákona – ta jim je poskytována výlučně jen z rozhodnutí zastupitelstva obce.

2) Krácení odměny

?/13 Jak se projeví ve výši odměny uvolněného člena zastupitelstva obce, pokud funkci nevykonává z důvodu „osobních překážek výkonu funkce“ (dočasné pracovní neschopnosti, péče o dítě apod.)?

Pokud uvolněný člen zastupitelstva obce v době, kdy zastává příslušnou funkci, nevykonává funkci, protože mu v tom brání důležité osobní překážky, odměna mu po tu dobu nenáleží, pokud zákon nestanoví jinak. Jedná se však **jen o v zákoně vyjmenované překážky výkonu funkce** – z důvodu dočasné pracovní neschopnosti, nařízené karantény, těhotenství a mateřství, péče o dítě do 4 let věku anebo ošetřování člena domácnosti nebo péče o něj. Uvolnění členové zastupitelstva jsou z titulu své funkce nemocensky pojištěni, avšak na základě zvláštního právního předpisu. Případný související nárok na nemocenské či sociální dávky po tu dobu řeší zvláštní zákon o nemocenském pojištění, event. systém státní sociální podpory.

?/14 Může uvolněný člen zastupitelstva obce čerpat z osobních důvodů neplacené volno?

Vzhledem k tomu, že jde o výkon veřejné funkce, **zákon nepředpokládá, že by uvolněný člen zastupitelstva obce nevykonával funkci z jiných osobních důvodů, které zákon nevyjmenovává**, byť i formou krátkodobého či dlouhodobého neplaceného volna. Krátkodobé volno k zařízení osobních věcí (krátkodobá návštěva lékaře, pohřeb blízké osoby apod.) může uvolněný člen zastupitelstva čerpat v rámci organizace svých funkčních povinností, potažmo doby odpočinku a osobního volna. Proto se mu **odměna za výkon funkce v takovém případě nekrátí**.

?/15 Může obec krátit odměnu uvolněného člena zastupitelstva s odůvodněním neuspokojivou kvalitou výkonu funkce, z důvodu stížností na něj apod.?

Nikoliv. Takový postup je zcela nepřípustný.

?/16 Jak bude uvolněný člen zastupitelstva obcí placen po dobu dočasné pracovní neschopnosti nebo karantény?

Odměňování uvolněných členů zastupitelstva obce po dobu 1. až 14. dne dočasné pracovní neschopnosti nebo karantény se odvíjí od následující právní úpravy (*pozn.: dále v textu je popisována dočasná pracovní neschopnost, přičemž tyto principy obdobně platí i pro karanténu*):

a) **ustanovení § 72 odst. 7 a 8 zákona o obcích** - obec poskytuje svým uvolněným členům zastupitelstva po dobu dočasné pracovní neschopnosti **jen odměnu ve snížené výši;**

   Podle uvedených ustanovení zákona o obcích se snížená **výše odměny na 1 kalendářní den dočasné pracovní neschopnosti stanoví následujícím postupem:**

   1. vypočte se 1/30 odměny, která by dotčenému uvolněnému členu zastupitelstva obce náležela za výkon funkce,
   2. zjištěná hodnota jedné třicetiny dle bodu 1 se *„upraví obdobným způsobem, jakým se upravuje denní vyměřovací základ pro stanovení nemocenského z nemocenského pojištění“* [viz dále uvedené body b) a c)],
   3. stanoví se výsledná částka snížené odměny na 1 placený den dočasné pracovní neschopnosti tak, že bude činit 60 % z hodnoty redukované 1/30 (viz výše bod 2),
   4. pokud by šlo o dočasnou pracovní neschopnost pojící se s osobním zaviněním ve smyslu § 31 zákona o nemocenském pojištění, tj. příslušná

osoba by si ji přivodila účastí ve rvačce, v důsledku opilosti či užívání narkotik nebo v souvislosti se spácháním úmyslného trestného činu nebo přestupku, částka zjištěná dle bodu 3 se dále krátí o 50 %, tj. snižuje na polovinu,

5. výsledná částka snížené odměny na 1 kalendářní den se zaokrouhluje na celé koruny nahoru;

b) zákon o nemocenském pojištění - při redukci 1/30 dle shora uvedeného bodu č. 2 se postupuje podle § 21 odst. 1 písm. a) zákona o nemocenském pojištění tak, že se příslušná 1/30 měsíční odměny dotčeného uvolněného člena zastupitelstva obce dále rozdělí na 3 redukční hranice, jejichž výši na příslušný kalendářní rok vyhlašuje Ministerstvo práce a sociálních věcí sdělením ve Sbírce zákonů, a výsledně pokrátí následujícím způsobem:

„do částky první redukční hranice se počítá 90 %,

z částky nad první redukční hranicí do druhé redukční hranice se počítá 60 %,

z částky nad druhou redukční hranicí do třetí redukční hranice se počítá 30 %

a k částce nad třetí redukční hranicí se nepřihlíží“;

c) sdělení Ministerstva práce a sociálních věcí, kterými se vyhlašuje „pro účely nemocenského pojištění výše redukčních hranic pro úpravu denního vyměřovacího základu platných v roce ....“.

Poznámka:

Naposledy byly vyhlášeny redukční hranice na rok 2017 sdělením MPSV č. 343/2016 Sb., a to 1. redukční hranice na úrovni 942 Kč, 2. redukční hranice na úrovni 1 412 Kč a třetí redukční hranice na úrovni 2 824 Kč.

?? Příklad (doplňující dotaz) č. 9

Uvolněný starosta obce s měsíční odměnou 36 499 Kč bude dočasně práce neschopný od 5. do 25. února 2018. ***Jak se vypočte jeho výsledná měsíční odměna za měsíc únor 2018?***

1. Funkci vykonával ve dnech 1. února až 4. února a od 26. února do 28. února, tj. celkem 8 kalendářních dní. Za ty mu bude náležet plná odměna ve výši 9 734 Kč (8*jedna třicetina jeho měsíční odměny + zaokrouhlení nahoru, přičemž zmíněná **1/30 činí 1216,63 Kč**).
2. Za první tři dny nemoci (5. února až 7. února) bude odměna nulová.
3. Za 4. až 14. den nemoci, tj. za dalších 11 kalendářních dní (od 8. února do 18. února) mu náleží snížená odměna dle § 72 odst. 7 a 8 zákona o obcích. Konkrétní částku bude možné spočítat až po vyhlášení redukčních hranic na rok 2018 ve Sbírce zákonů, tj. po termínu redakční uzávěrky této metodiky.

Poznámka:

*Pro ilustraci: Pokud by se jednalo o rok 2017, pak by snížená odměna za těchto 11 dní činila 6 684 Kč, tj. 11*607,55 se zaokrouhlením na celé koruny nahoru, přičemž částka na jeden den se stanovila podle vzorce [(942*0,9) + (274,63*0,6)]*0,6 = 607,55.*

4. Po zbývající dny pracovní neschopnosti (od 15. dne do ukončení pracovní neschopnosti) půjde o režim dávek nemocenského pojištění v působnosti místně příslušné okresní správy sociálního zabezpečení.

?? Příklad (doplňující dotaz) č. 10

Uvolněný starosta obce s měsíční odměnou 36 499 Kč bude v pracovní neschopnosti od 5. února 2018 a ke dni 10. února 2018 se vzdá funkce starosty. ***Jak se vypočte odměna starosty za měsíc únor?***

V tomto případě byl starosta v uvolněné funkci jen do 10. února a ode dne následujícího po dni ukončení uvolněné funkce mu už odměna za výkon funkce, tedy ani ta snížená po dobu nemoci, nenáleží.

Alikvótní díl odměny za výkon funkce mu bude náležet za období 1. února až 4. února (4*1/30), za dny 5. až 7. února mu odměna nenáleží, za dny 8. až 10. února mu náleží snížená odměna dle § 72 odst. 7 a 8 zákona o obcích. Za období od 11. února do 18. února mu odměna za výkon funkce uvolněného starosty již náležet nebude.

?? Příklad (doplňující dotaz) č. 11

Uvolněná starostka obce se připravuje nastoupit na „mateřskou dovolenou“. ***Ráda by však přesto vykonávala funkci dál*** *s tím, že by funkci zastávala bez odměny (a pobírala peněžitou pomoc v mateřství).* ***Je to možné?***

Způsobem, jak je to uvedeno v dotazu, to možné **není**. Z důvodu mateřství zákon o obcích přerušení výkonu funkce starostky nenařizuje. V daném případě půjde o osobní rozhodnutí starostky, zda přeruší či nepřeruší výkon funkce. Buď starostka tuto funkci **bude vykonávat – pak jí za to bude náležet odměna** (nikoliv však peněžitá pomoc v mateřství), nebo ji vykonávat nebude (nejprve z důvodu těhotenství a posléze mateřství) – pak jí ani odměna za výkon funkce náležet nebude. Až za této podmínky může nastoupit režim dávek nemocenského pojištění.

III/3 ODMĚŇOVÁNÍ NEUVOLNĚNÝCH ČLENŮ ZASTUPITELSTEV OBCÍ ZA VÝKON FUNKCE

Související právní úprava

Zákon o obcích:

§ 71

(2) Neuvolněnému členovi zastupitelstva obce poskytne zaměstnavatel pro výkon funkce pracovní volno s náhradou mzdy nebo platu; rozsah doby nezbytně nutný k výkonu funkce určí obec. Náhradu mzdy nebo platu, včetně odpovídající částky pojistného na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti a pojistného na veřejné zdravotní pojištění podle zvláštních právních předpisů, uhradí obec zaměstnavateli.

(3) Neuvolněnému členovi zastupitelstva obce, který je podnikající fyzickou osobou nebo osobou provozující jinou samostatnou výdělečnou činnost, poskytuje obec náhradu výdělku ušlého v souvislosti s výkonem funkce paušální částkou. Paušální částku za hodinu a nejvyšší částku, kterou lze jako náhradu výdělku ušlého v souvislosti s výkonem funkce poskytnout v souhrnu za kalendářní měsíc, stanoví zastupitelstvo obce.

§ 72

(2) Neuvolněnému členovi zastupitelstva obce může obec poskytovat za výkon funkce odměnu. V takovém případě se odměna poskytuje ode dne stanoveného zastupitelstvem obce, nejdříve však ode dne přijetí usnesení zastupitelstva obce, kterým odměnu stanovilo.

(3) V usnesení podle odstavce 2 zastupitelstvo obce stanoví výši odměn neuvolněným členům zastupitelstva obce za měsíc, a to částkou v celých korunách, přitom může přihlédnout k plnění individuálních úkolů, které jednotlivým neuvolněným členům zastupitelstva obce uložilo, a předem stanoveným způsobem k jejich účasti na jednání orgánů obce, jejichž jsou členy. Usnesení podle odstavce 2 pozbývá účinnosti ukončením funkčního období zastupitelstva obce, které odměnu stanovilo.

(4) Neuvolněnému členovi zastupitelstva obce, který vykonává funkci starosty, poskytuje obec odměnu v rozmezí od 0,3 do 0,6násobku výše odměny, která by náležela uvolněnému členovi zastupitelstva obce, který vykonává funkci starosty. Pokud zastupitelstvo obce neuvolněnému členovi zastupitelstva obce, který vykonává funkci starosty, odměnu nestanovilo, náleží mu ode dne zvolení do funkce starosty odměna ve výši 0,3násobku výše odměny, která by náležela uvolněnému členovi zastupitelstva obce, který vykonává funkci starosty.

§ 73

(1) Prováděcí právní předpis stanoví v členění podle velikostních kategorií obcí

a) výši odměn ...

b) maximální výši odměn poskytovaných neuvolněným členům zastupitelstva obce za měsíc.

(5) Změní-li se v průběhu volebního období zastupitelstva obce počet obyvatel obce o více než 20 % tak, že dojde ke změně zařazení obce ve velikostní kategorii obcí podle přílohy k tomuto zákonu, náleží od 1. ledna následujícího kalendářního roku

a) uvolněnému ...,

b) neuvolněnému členovi zastupitelstva obce dosavadní odměna, pokud nepřesahuje maximální výši odměny pro příslušnou velikostní kategorii obce, jinak mu přísluší odměna v maximální výši.

§ 74

(1) Neuvolněnému členovi zastupitelstva obce, který je oprávněn k přijímání projevu vůle snoubenců, že spolu vstupují do manželství), může zastupitelstvo obce s přihlédnutím k časové náročnosti a četnosti obřadů zvýšit odměnu až o 2 000 Kč nad maximální výši odměny stanovenou za výkon jeho funkce podle tohoto zákona a prováděcího právního předpisu. Neuvolněnému členovi zastupitelstva obce, který je pověřen řízením obecní policie54), může zastupitelstvo obce s přihlédnutím k časové náročnosti této činnosti zvýšit odměnu až o 2 000 Kč nad maximální výši odměny stanovenou za výkon jeho funkce podle tohoto zákona a prováděcího právního předpisu.

(3) V případě souběhu výkonu více funkcí může být neuvolněnému členovi zastupitelstva obce poskytnuta odměna až do výše souhrnu odměn za tři různé funkce. Do tohoto souhrnu lze zahrnout pouze odměny za výkon funkce člena rady obce, předsedy nebo člena výboru zastupitelstva obce, předsedy nebo člena komise rady obce anebo předsedy nebo člena zvláštního orgánu obce. Pokud zastupitelstvo obce nerozhodne o poskytnutí odměny podle věty první, náleží neuvolněnému členovi zastupitelstva obce odměna za funkci, za kterou mu náleží nejvyšší odměna schválená zastupitelstvem obce.

1) Pravidla pro poskytování odměn za měsíc neuvolněným členům zastupitelstva obce

?/17 Mají i neuvolnění členové zastupitelstva obce nárok na odměnu? V čem se jejich odměňování liší od uvolněných členů zastupitelstva obce?

Základní rozdíl spočívá v tom, že zatímco všem uvolněným členům zastupitelstva obce vzniká nárok na odměnu automaticky ze zákona, neuvolněným členům zastupitelstva **obec odměnu poskytnout <u>může</u>** (s výjimkou starosty - viz níže). **Neuvolněný člen zastupitelstva obce proto nemá na odměnu za výkon funkce právní nárok. Záleží pouze na zastupitelstvu, jakožto příslušnému orgánu obce, zda projeví vůli odměnu neuvolněnému členu zastupitelstva poskytnout.**

Další podstatný rozdíl představuje **výše odměny**, která je do značné míry variabilní dle místních podmínek v jednotlivých obcích. Zatímco u uvolněných členů zastupitelstva obce nařízení vlády č. 318/2017 Sb. pěvně stanovuje částku odměny poskytovanou měsíčně, v případě neuvolněných členů zastupitelstva obce upravuje **maximální výši odměny** za měsíc, která nesmí být překročena a zároveň nemusí být vždy a všemi dosažena. **Není tudíž povinností zastupitelstva obce stanovit vždy odměny všem svým neuvolněným členům.** Dokonce je možné, aby zastupitelstvo obce již jednou schválené odměny později snížilo či zcela odebralo.

?/18 Jak má být odměňován neuvolněný starosta obce?

Na rozdíl od ostatních členů zastupitelstva obce neuvolněnému starostovi obce vzniká ode dne zvolení do funkce **automaticky nárok na odměnu** za měsíc alespoň v zákonem stanovené minimální výši.

Pokud zastupitelstvo obce nerozhodne usnesením jinak (příp. nepřijme v dané záležitosti žádné usnesení), bude obec povinna vyplácet neuvolněnému starostovi odměnu **ve výši 0,3násobku** výše odměny, která by náležela uvolněnému členovi zastupitelstva obce, který vykonává funkci starosty (30 % odměny, která by náležela uvolněnému starostovi v dané velikostní kategorii obce). Odměnu v této výši nemůže zastupitelstvo obce snížit, může ji však usnesením **navýšit až na 60 % odměny**, která by náležela uvolněnému starostovi. Konkrétní částky maximální výše odměn neuvolněných starostů **stanovuje nařízení vlády ve své příloze ve sloupci č. 5**.

2) Stanovení odměny za výkon funkce neuvolněného člena zastupitelstva obce

?/19 Kdo a jakým způsobem rozhoduje o stanovení odměn neuvolněným členům zastupitelstva obce?

Veškeré rozhodování ve všech věcech, které se týkají odměňování neuvolněných členů zastupitelstva obce, **je vyhrazeno zastupitelstvu obce**. Zastupitelstvo obce, jakožto kolektivní orgán, vždy rozhoduje většinově, a to usnesením, přičemž **k jeho platnému přijetí je třeba souhlasu nadpoloviční většiny všech** jeho členů (viz § 87 zákona o obcích).

Aby bylo možné **usnesení** o odměnách neuvolněným členům zastupitelstva obce považovat za dostatečně určité, **musí splňovat minimálně tyto náležitosti**, resp. určovat:

- **funkce**, za které bude odměna náležet (např. za výkon funkce člena zastupitelstva obce bez dalších funkcí …, za výkon funkce člena rady…, za souběh výkonu funkce člena/předsedy výboru a člena/předsedy komise… apod.);
- **výši odměny stanovenou částkou v celých korunách**, která nesmí být vyšší než maximální částka plynoucí z nařízení vlády;
- **den, resp. rozhodný okamžik**, od kterého bude odměna poskytována.

Absence těchto podstatných náležitostí může způsobovat neurčitost přijatého usnesení, což může mít za následek jeho faktickou nevykonatelnost.

Zároveň je **možné, aby usnesení zastupitelstva obce pamatovalo i na takové případy, kdy se vykonávané funkce v průběhu volebního období personálně obmění** (tj. případ nástupu náhradníků na uvolněný mandát, nově obsazovaných funkcí ve výborech, v radě apod.), a stanovilo konkrétní okamžik, od něhož těmto osobám odměna náleží.

Níže uvádíme **pro ilustraci několik různých variant formulací**, které může to které zastupitelstvo zahrnout buď do jednoho, nebo více samostatných usnesení.

Varianta č. 1

Zastupitelstvo obce A stanovuje odměnu za výkon funkce neuvolněného člena zastupitelstva obce ve výši ..... Kč za měsíc. Odměna bude poskytována ode dne přijetí tohoto usnesení a v případě nového člena zastupitelstva obce (nástupu náhradníka na uvolněný mandát) ode dne složení slibu.

Zastupitelstvo obce A stanovuje odměnu za výkon funkce starosty jako neuvolněného člena zastupitelstva obce ve výši ..... Kč za měsíc. Odměna bude poskytována ode dne zvolení do funkce starosty.

***

Varianta č. 2

Zastupitelstvo obce A stanovuje svým neuvolněným členům za výkon funkce odměny za měsíc v následujících částkách:

starosta: ..... Kč,
místostarosta: ..... Kč,
člen rady: ..... Kč,
předseda výboru/komise/zvláštního orgánu obce: ..... Kč,
člen výboru/komise /zvláštního orgánu obce: ..... Kč,
člen zastupitelstva bez dalších funkcí ..... Kč.

Odměna bude poskytována ode dne přijetí tohoto usnesení. V případě nástupu náhradníka na uprázdněný mandát člena zastupitelstva obce bude odměna poskytována ode dne složení slibu. V případě budoucích změn v obsazení jednotlivých funkcí bude odměna poskytována ode dne zvolení do příslušné funkce.

?? Příklad (doplňující dotaz) č. 12

Může zastupitelstvo obce v usnesení stanovit odměny podle jmen jednotlivých členů?

Je přípustné, aby byly odměny stanoveny s odkazem na konkrétní jména členů zastupitelstva obce za předpokladu, že usnesení bude jednoznačně určovat, za které jimi zastávané funkce se odměna stanovuje. Je však nutné mít na zřeteli, že pokud člen zastupitelstva obce, jemuž konkrétně byla stanovena odměna „na jméno", přestane tuto funkci vykonávat, tutéž odměnu (schválenou „na jméno") **nebude moci automaticky** bez přijetí nového usnesení pobírat jiný člen zastupitelstva obce následně zvolený do dané funkce.

?? Příklad (doplňující dotaz) č. 13

Zasedání zastupitelstva obce je plánované na 16. ledna 2018. ***Mohou být na tomto zasedání neuvolněným členům zastupitelstva obce navýšeny odměny ve smyslu nového nařízení vlády zpětně s účinností již od 1. ledna 2018?***

Ne. Ustanovení § 72 odst. 2 věta druhá zákona o obcích stanoví, že odměna se poskytuje ode dne stanoveného zastupitelstvem obce, **nejdříve však ode dne přijetí usnesení** zastupitelstva obce, kterým odměnu stanovilo.

?? Příklad (doplňující dotaz) č. 14

Jak má obec v praxi, resp. při schvalování usnesení o odměnách neuvolněným členům zastupitelstva, aplikovat údaje vyplývající z nařízení vlády?

Přestože nyní nemusí obce prakticky „nic počítat", minimálně co do výší jednotlivých odměn za **jednotlivé** funkce – v novém nařízení vlády stačí pouze vyhledat

příslušný řádek (odpovídající velikostní kategorii dané obce – viz § 73 odst. 1 písm. b), odst. 2, 4 a 5 zákona o obcích) a příslušný sloupec (odpovídající dané funkci, pro kterou se odměna stanovuje) – níže uvádíme příklady kalkulace odměn za jednotlivé funkce a při kumulaci funkcí v různých kombinacích, resp. příklady, jak může při stanovení výší odměn zastupitelstvo obce postupovat.

Ve velikostní kategorii ÚSC č. 1, tj. v obci s počtem obyvatel do 300:

Funkce	***Maximální (možná) výše odměny***	***Rozpětí možné výše zastupitelstvem schválené odměny***
Starosta	od 10 950 (§ 72 odst. 4) do 21 899 Kč (viz sl. 5)	10 950 - 21 899 Kč
Člen zastupitelstva obce bez dalších funkcí	1 095 Kč (viz sl. 10)	0 – 1 095 Kč
Člen rady	4 380 Kč (viz sl. 7)	0 - 4 380 Kč

Poznámka: *Stanovené částky odměn pro starostu a člena rady obsahují zároveň už i odměnu za výkon základní funkce člena zastupitelstva obce, která je v příslušných tarifech dle nařízení vlády systémově započítána (viz dále).*

Ve velikostní kategorii ÚSC č. 7, tj. v obci s počtem obyvatel od 10 001 do 20 000:

Funkce	***Maximální možná výše odměny***	***Rozpětí možné výše zastupitelstvem schválené odměny***
Místostarosta	35 989 Kč (viz sl. 6)	0 - 35 989 Kč
Předseda komise rady	3 999 Kč (viz sl. 8)	0 – 3 999 Kč
Člen rady	7 998 Kč (viz sl. 7)	0 – 7 998 Kč

?/21 Může zastupitelstvo obce v průběhu funkčního období změnit své rozhodnutí o stanovení odměn neuvolněným členům zastupitelstva obce?

Ano. Zastupitelstvo obce je **oprávněno kdykoli** na svém zasedání **přistoupit ke změně** výše odměn, a to jak obecně ve vztahu ke každému členovi zastupitelstva obce, tak i konkrétně pouze pro některé funkce (např. pouze pro předsedy výborů) či konkrétního zastupitele.

3) Výše odměny neuvolněného člena zastupitelstva obce za měsíc v případě výkonu více funkcí nebo při plnění speciálních úkolů

?/22 Je z hlediska odměňování členů zastupitelstev obcí pro účely stanovení výše odměny při kumulaci více funkcí samostatně posuzovanou funkcí funkce člena zastupitelstva obce?

Ne. Stanovení odměny za výkon funkce neuvolněného starosty, místostarosty, člena rady, předsedy nebo člena výboru, komise nebo zvláštního orgánu v sobě **vždy automaticky zahrnuje činnosti, které dotyčný vykonává z pozice zvoleného člena zastupitelstva obce.**

?/23 Jak je to s odměňováním neuvolněných členů zastupitelstva obce v případě souběhu více funkcí, tj. pokud vykonává některý člen zastupitelstva obce více funkcí najednou?

Neuvolněný člen zastupitelstva obce může být souhrnně odměňován **maximálně za výkon tří** funkcí, i přesto, že vykonává více než tři funkce. Konkrétně může být odměňován **jen za souběžný výkon *člena rady obce, předsedy nebo člena výboru zastupitelstva obce, předsedy nebo člena komise rady obce anebo předsedy nebo člena zvláštního orgánu obce.***

Do tohoto honorovaného souběhu **nesmí být započítáván výkon funkce člena zastupitelstva** (míněn je výkon funkce člena zastupitelstva obce bez dalších funkcí).

?? Příklad (doplňující dotaz) 15

Sčítají se odměny za více funkcí automaticky?

Ne. Nárok na souhrnnou odměnu nevzniká automaticky. Pokud o poskytování souhrnné odměny za souběh funkcí (max. 3) **zastupitelstvo usnesením nerozhodne**, **zákon stanovuje,** že neuvolněnému členovi zastupitelstva obce **bude poskytována jedna odměna za jednu jím vykonávanou funkci, a to za tu funkci, za níž stanovilo zastupitelstvo obce nejvyšší odměnu**. Např. neuvolněnému členovi zastupitelstva obce, který vykonává funkci předsedy finančního výboru a zároveň funkci člena kontrolního výboru, bude v případě, že zastupitelstvo obce usnesením výslovně neprojeví vůli odměňovat souběh více funkcí, poskytována odměna pouze za výkon funkce předsedy finančního výboru (pochopitelně za předpokladu, že předsedové výborů budou mít schválenou vyšší odměnu, než členové výboru).

?? Příklad (doplňující dotaz) 16

Je možné považovat předsedu výboru z hlediska odměňování samostatně také za člena téhož výboru a kumulovat odměny?

Ne. Neuvolněný člen zastupitelstva obce, který vykonává funkci předsedy výboru je z tohoto titulu také jeho členem. V daném případě nejde o kumulaci dvou samostatných funkcí, ale o funkci jednu. **Nelze tedy sčítat odměnu za výkon funkce předsedy a člena téhož výboru.** Dle stejného pravidla se postupuje v případě **komisí**.

?? Příklad (doplňující dotaz) 17

Je možné kumulovat odměnu za výkon funkce neuvolněného starosty či místostarosty a radního?

Ne. Zákon takovouto kumulaci odměn nepřipouští, neboť starosta a místostarosta jsou v radě obce zastoupeni právě z toho titulu, že vykonávají funkce starosty a místostarosty [srov. § 84 odst. 2 písm. m) a § 99 odst. 3 zákona o obcích]. Členství v radě je tedy odvozeno od funkce starosty nebo místostarosty a se zánikem funkce starosty nebo místostarosty zaniká i členství v radě (§ 99 odst. 4 zákona o obcích).

?? Příklad (doplňující dotaz) 18

Jak by správně měl (může) vypadat text usnesení *zastupitelstva obce o stanovení výše odměn neuvolněným členům zastupitelstva obce* ***za souběžný výkon více funkcí****?*

Z usnesení zastupitelstva obce by mělo být zřejmé, že jde o souhrnnou odměnu za souběh výkonu konkrétních funkcí, jak budou jednotlivé kombinace (souběhy) funkcí koncipovány a odměňovány a **jaká výše odměny bude za jednotlivou danou funkci** (to je podstatné pro případ, pokud bude člen zastupitelstva z některé funkce odvolán či se jí vzdá a při volebním mezidobí při rozdílných časových momentech ukončení jednotlivých funkcí).

Níže uvádíme **pro ilustraci několik různých variant formulací**, které může zastupitelstvo zahrnout do usnesení:

Příklad

V případě souběhu výkonu více funkcí neuvolněných členů zastupitelstva obce se stanovuje odměna jako ***souhrn odměn*** *za výkon funkcí člena rady obce a předsedy nebo člena výboru zastupitelstva (… + event. další možné kombinace dle zákona dle potřeb obce);*

+ další možné doplnění případných pravidel, např.:

… ve výši jednotlivých odměn schválených zastupitelstvem obce,

… do souhrnné odměny jsou zahrnuty vždy maximálně 3 odměny za funkce s nejvyšší odměnou schválenou zastupitelstvem obce,

… do souhrnu jsou zahrnuty vždy maximálně 2 odměny za funkce s nejvyšší odměnou schválenou zastupitelstvem obce.

?/24 Lze nějakým způsobem více ocenit neuvolněného člena zastupitelstva obce, který je pověřen řízením obecní policie, a neuvolněného člena zastupitelstva obce, který je pověřen k oddávání snoubenců?

Ano. V těchto případech **může zastupitelstvo obce zvýšit odměnu až o 2 000 Kč nad maximální výši odměny** stanovenou nařízením vlády č. 318/2017 Sb. (pozor: tzn, nikoli nad výši fakticky schválené odměny zastupitelstvem obce), přičemž dikce § 74 odst. 1 zákona o obcích předpokládá, že zastupitelstvo obce při svém rozhodnutí přihlédne k četnosti, resp. časové náročnosti svatebních obřadů a k časové náročnosti činností spojených s řízením obecní policie. Dodáváme, že kumulace obou navýšení ve prospěch jednoho člena zastupitelstva obce (pokud by řídil obecní policii i oddával) zákon nevylučuje.

Toto zvýšení odměny nad maximální výši nicméně **nelze přiznat** starostovi za řízení obecní policie a starostovi a místostarostovi za oddávání, neboť tato činnost výslovně vyplývá z výkonu jejich funkcí.

4) Krácení odměny a osobní překážky výkonu funkce neuvolněného člena zastupitelstva obce

?/25 V jakých případech se neuvolněným členům zastupitelstva obce odměna krátí, popř. může určitým způsobem zkrátit?

Neuvolněnému členovi zastupitelstva obce se odměna z důvodu osobních překážek výkonu funkce (např. dočasná pracovní neschopnost) **nekrátí**. Důvody, kdy členovi zastupitelstva obce nenáleží odměna za výkon funkce, popř. mu náleží ve zkrácené výši, se týkají výhradně uvolněných členů zastupitelstva obce (srov. § 72 odst. 6 zákona o obcích).

?/26 Může neuvolněná místostarostka obce, která nastoupila na mateřskou dovolenou, vykonávat nadále funkci místostarostky nebo musí výkon funkce přerušit? Bude jí po tu dobu náležet odměna za výkon funkce?

Zákon o obcích nestanoví zákonnou překážku výkonu funkce neuvolněné místostarostky z důvodu těhotenství a mateřství. Neuvolněná místostarostka obce, která nastoupila na mateřskou dovolenou, **může vykonávat nadále funkci místostarostky**. Po tuto dobu neuvolněné místostarostce **náleží** zastupitelstvem obce schválená **odměna**.

5) Pracovní volno neuvolněného člena zastupitelstva obce k výkonu funkce a náhrada za ztrátu na výdělku podnikajících neuvolněných členů zastupitelstev obcí

?/27 Je zaměstnavatel povinen poskytnout neuvolněnému členovi zastupitelstva obce pracovní volno?

Ano. Vzhledem k tomu, že výkon funkce člena zastupitelstva obce je výkonem veřejné funkce, **zaměstnavatel poskytne** neuvolněnému členovi zastupitelstva obce pro výkon funkce **pracovní volno** s náhradou mzdy nebo platu (srov. § 71 odst. 2 zákona o obcích, § 200 a § 201 zákoníku práce).

?/28 V jakém rozsahu je obec povinna hradit zaměstnavateli, jehož zaměstnanec vykonává funkci neuvolněného člena zastupitelstva obce, náhradu mzdy (platu) za poskytnuté pracovní volno k výkonu jeho funkce?

Dle § 71 odst. 2 zákona o obcích **rozsah doby nezbytně nutný k výkonu funkce neuvolněného zastupitele určí obec**. Náhradu mzdy nebo platu, včetně odpovídající částky pojistného na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti a pojistného na veřejné zdravotní pojištění podle zvláštních právních předpisů, **uhradí obec zaměstnavateli** (obdobně též § 206 odst. 3 a 4 zákoníku práce).

?/29 Jakou výslednou částku refunduje obec zaměstnavateli člena zastupitelstva této obce za poskytnuté volno k výkonu funkce?

Obec má povinnost uhradit zaměstnavateli **příslušnou náhradu mzdy, a to včetně odpovídající částky pojistného**, avšak **v rozsahu poskytnutého pracovního volna k vlastnímu výkonu členem zastupitelstva zastávané funkce tak, jak ho stanovila obec** (nikoliv, jak si ho stanovil sám zaměstnanec). Je tedy

logické, že rozsah doby potřebné k výkonu funkce nebude u všech neuvolněných členů zastupitelstev obcí stejný, ale bude se lišit podle zastávané funkce. Zcela jiný rozsah doby potřebné k výkonu funkce bude u neuvolněného starosty a jiný u neuvolněného člena zastupitelstva bez dalších funkcí.

?/30 Za jakých podmínek a kterým členům zastupitelstva obce se poskytuje tzv. paušál?

Neuvolněným členům zastupitelstva obce, kteří jsou podnikajícími fyzickými osobami nebo osobami provozujícími jinou samostatnou výdělečnou činnost, obec poskytuje ze svých rozpočtových prostředků **náhradu výdělku ušlého v souvislosti s výkonem jejich funkce**, a to paušální částkou (srov. § 71 odst. 3 zákona o obcích). Účelem této náhrady je, aby členové zastupitelstva obce nebyli pro výkon veřejné funkce kráceni na svých běžných výdělcích. Vždy je však nutné respektovat to, že se jedná o náhradu výdělku ušlého v souvislosti s výkonem funkce, nikoli o náhradu za prostou ztrátu času.

Paušální náhradu lze poskytnout i těm neuvolněným členům zastupitelstev, kteří jsou v pracovním či jiném obdobném poměru, ale současně podnikají nebo provozují jinou samostatnou výdělečnou činnost. Poskytnutí paušální částky dle § 71 odst. 3 zákona o obcích nemá souvislost s rozhodováním zastupitelstva obce o stanovení odměny za měsíc neuvolněným členům zastupitelstva obce, neboť se nejedná o druh odměny za výkon funkce.

Usnesení zastupitelstva obce musí obsahovat stanovení **paušální částky za hodinu a současně nejvyšší částku, kterou lze** jako náhradu výdělku ušlého v souvislosti s výkonem funkce **poskytnout v souhrnu za kalendářní měsíc**. Případné určení dalších podrobností je pak zcela na úvaze zastupitelstva obce. Jedná se například o otázku, jakým způsobem bude požadovat prokázání ušlého výdělku, formu uplatnění žádosti, na jakém formuláři apod.).

Dodáváme, že nová právní úprava dosavadní požadavek každoročního opakovaného stanovení paušální částky vypustila. Přichází tedy i v úvahu, že zastupitelstvo obce stanoví paušální náhradu jen jednou, a ta bude platit celé funkční období beze změny, resp. příslušné usnesení bude platit do té doby, než ho zastupitelstvo obce změní, event. zruší.

Upozorňujeme, že dle názoru Ministerstva není správným postupem, když člen zastupitelstva obce vystaví obci fakturu k výši náhrady, jelikož se zde nejedná o vyúčtování aktivit ve prospěch obce, které jsou předmětem jeho podnikání.

III/4 POSKYTOVÁNÍ ODMĚNY VE SPECIÁLNÍCH SITUACÍCH A PO VOLBÁCH

Související právní úprava

Zákon o obcích:

§ 75

(1) Místostarostovi, který po dobu delší než 4 týdny nepřetržitě zastupoval podle § 104 odst. 1 věty třetí starostu v plném rozsahu jeho funkce z důvodu jeho nepřítomnosti nebo v době, kdy starosta nevykonával funkci, náleží od prvního dne zastupování odměna ve výši, která by v daném období náležela starostovi, je-li tato odměna vyšší.

(2) Členovi zastupitelstva obce, který byl zastupitelstvem obce pověřen výkonem pravomocí starosty podle § 103 odst. 6, náleží odměna ve výši, která by v daném období náležela starostovi, je-li tato odměna vyšší.

(3) Členovi zastupitelstva obce, který nadále vykonává pravomoci starosty nebo místostarosty podle § 107, náleží dosavadní odměna do zvolení nového starosty nebo místostarosty. Členovi rady obce, která vykonává své pravomoci podle § 102a, náleží dosavadní odměna do zvolení nové rady obce nebo do zvolení starosty v případě, že se rada obce nevolí.

(4) Členovi zastupitelstva obce, který je předsedou nebo členem zvláštního orgánu obce nebo komise rady obce, které byl svěřen výkon přenesené působnosti podle § 103 odst. 4 písm. c), náleží po skončení funkčního období do odvolání z funkce dosavadní odměna za výkon funkce předsedy nebo člena zvláštního orgánu obce nebo komise rady obce.

(5) Členovi zastupitelstva obce, který je členem komise rady obce, které nebyl svěřen výkon přenesené působnosti, náleží po skončení funkčního období odměna za výkon této funkce po dobu výkonu pravomocí dosavadní rady obce podle § 102a.

Související úprava:

§ 103

(6) Je-li starosta ze své funkce odvolán nebo se funkce vzdal a není-li současně zvolen nový starosta, vykonává jeho pravomoc až do zvolení starosty místostarosta, kterého určilo zastupitelstvo obce k zastupování starosty (§ 104 odst. 1). Neurčilo-li zastupitelstvo obce místostarostu k zastupování starosty nebo byl-li tento místostarosta z funkce odvolán nebo se funkce vzdal současně se starostou, pověří zastupitelstvo obce výkonem pravomoci starosty některého z členů zastupitelstva obce

§ 104

(1) Starostu zastupuje místostarosta. Zastupitelstvo obce může zvolit více místostarostů a svěřit jim některé úkoly. Místostarosta, kterého určí zastupitelstvo obce, zastupuje starostu v době jeho nepřítomnosti nebo v době, kdy starosta nevykonává funkci (§ 72 odst. 6 a § 81a odst. 1).

§ 100

(1) Poklesne-li v průběhu funkčního období počet členů rady obce pod 5 a na nejbližším zasedání zastupitelstva obce nebude doplněn alespoň na 5, vykonává od tohoto okamžiku její pravomoc zastupitelstvo obce, které může rozhodování o záležitostech podle § 102 odst. 2 a 3 svěřit zcela nebo zčásti starostovi.

(2) Poklesne-li v průběhu funkčního období počet členů zastupitelstva obce pod 11 a na uprázdněné mandáty nenastoupí náhradníci, končí činnost rady obce uplynutím třicátého dne od uprázdnění mandátů v zastupitelstvu obce. Funkce rady obce vykonává v takovém případě zastupitelstvo obce, které může svěřit plnění některých úkolů rady obce starostovi.

§ 102a

(1) Rada obce vykonává své pravomoci podle tohoto zákona i po ukončení funkčního období zastupitelstva obce až do zvolení nové rady obce nebo do zvolení starosty obce v případě, že se rada obce nevolí (§ 99 odst. 3).

(4) V obcích, v nichž rada obce nebyla před ukončením funkčního období zastupitelstva obce volena (§ 99 odst. 3), vykonává její pravomoci v období podle odstavce 1 dosavadní starosta (§ 107). Ustanovení odstavců 2 a 3 se použijí obdobně.

§ 107

Dosavadní starosta v období ode dne voleb do zastupitelstva obce do zvolení nového starosty nebo místostarosty vykonává pravomoci starosty podle § 103; v tomto období vykonává své pravomoci též dosavadní místostarosta. Nevykonává-li dosavadní starosta své pravomoci podle věty první, vykonává je dosavadní místostarosta, a je-li dosavadních místostarostů více, ten, kterého přede dnem voleb pověřilo zastupitelstvo obce zastupováním starosty, jinak ten, kterého pověřil dosavadní starosta. Vykonával-li ke dni voleb pravomoci starosty člen zastupitelstva obce podle § 103 odst. 6, použijí se věty první a druhá obdobně.

1) Dlouhodobé zastupování starosty v době jeho nepřítomnosti nebo v době, kdy nevykonává funkci

?/31 Starosta je dlouhodobě nepřítomný z důvodu nemoci (déle než 4 týdny) nebo je funkce starosty dlouhodobě neobsazená. **Bude za této situace některému z členů zastupitelstva obce náležet určitá finanční kompenzace (zástupné) za zastupování starosty v plném rozsahu jeho funkce? Komu a za jakých podmínek?**

Zákon o obcích na obdobné situace dlouhodobého zastupování trvale nepřítomného starosty pamatuje, a to **formou nároku na poskytování zvýšené odměny za výkon funkce.**

Zvýšená odměna za zastupování bude **ze zákona** poskytována **místostarostovi obce:**

- pokud bude podle § 104 odst. 1 zákona o obcích **nepřetržitě po dobu delší než 4 týdny v plném rozsahu zastupovat starostu v době jeho nepřítomnosti nebo v době, kdy nevykonává funkci** (z důvodů *dočasné pracovní neschopnosti, nařízené karantény, těhotenství a mateřství, péče o dítě do 4 let věku anebo ošetřování člena domácnosti nebo péče o něj, protože čerpal dovolenou)*,
- **bude-li to pro něho (finančně) výhodnější, resp. je-li odměna stanovená starostovi vyšší.**

  Poznámka: *Podmínka výhodnosti je splněna vždy, když půjde o zastupování uvolněného starosty, ať už uvolněným či neuvolněným místostarostou.*

Poskytování zvýšené odměny za výkon funkce bude místostarostovi náležet **i v případě, že funkce starosty bude dlouhodobě neobsazená** (za výše popsaných podmínek).

?/32 Lze poskytovat zvýšenou odměnu dvěma (více) místostarostům současně, např. pokud by se po dobu trvající déle než 4 týdny, kdy bude funkce starosty neobsazená, na zastupování oba podíleli, tj. jeho úkoly si rozdělili?

Ne. Zvýšenou odměnu je možné poskytnout za podmínky, že místostarosta **nepřetržitě** zastupoval starostu po dobu delší než 4 týdny **v plném rozsahu jeho funkce** (srov. § 104 odst. 1 věta třetí zákon o obcích). Podmínku zastupování v plném rozsahu však může splnit jen jeden z místostarostů. Pokud se povinnosti rozdělí, už nejde o zastupování v plném rozsahu. Za situace, která je v dotazu popsána, **nesplní podmínky** nároku na zvýšenou odměnu **žádný** z místostarostů.

?? Příklad (doplňující dotaz) č. 19

Jak současně splnit podmínky: 1. musí se jednat o nepřetržité zastupování nepřítomného starosty v plném rozsahu jeho funkce nejméně po dobu 4 týdnů + 2. zvýšená odměna náleží už od prvého dne zastupování?

Po dobu prvních 4 týdnů zastupování bude místostarostovi zúčtována jeho dosavadní odměna. Teprve po uplynutí 4 týdnů zastupování nepřítomného starosty v plném rozsahu jeho funkce, pokud měl starosta odměnu vyšší, bude místostarostovi dorovnání odměny na úroveň odměny starosty zpětně doplaceno.

?? Příklad (doplňující dotaz) č. 20

Je doba trvání výplaty zvýšené odměny na úrovni odměny starosty nějak omezena (počtem týdnů, měsíců, let)?

Není. Pokud místostarosta podmínky shora citovaného ustanovení splňuje, zvýšená odměna mu náleží.

?? Příklad (doplňující dotaz) č. 21

V obci 1. velikostní kategorie (do 300 obyvatel) byla zřízena funkce starosty a jednoho místostarosty s tím, že obě funkce budou neuvolněné, obě jsou toho času neobsazené. Zastupitelstvo dne 1. února. 2018 zvolí pouze místostarostu, a stanoví mu odměnu 10 000 Kč za měsíc s výplatou ode dne zvolení do funkce. Funkce starosty zůstane nadále neobsazená, starosta nebude zvolen ani na následujícím zasedání zastupitelstva 3. března 2018, místostarosta tedy zastupuje nepřítomného starostu déle než 4 týdny. Zastupitelstvo obce však nestanovilo odměnu za výkon funkce neuvolněného starosty. ***Bude v tomto případě náležet místostarostovi zvýšená měsíční odměna z titulu zastupování nezvoleného starosty?***

Po 4 týdnech, ale zpětně od 1. 2. 2018, mu bude náležet odměna na úrovni minimální odměny, která by v této obci náležela neuvolněnému starostovi, tj. v částce 10 950 Kč za měsíc stanovenou zákonem ve výši 0,3násobku odměny, která by v dané obci náležela uvolněnému starostovi.

?? Příklad (doplňující dotaz) č. 22

V obci je zřízena funkce uvolněného starosty a jednoho neuvolněného místostarosty. V této obci zastupitelstvo odvolalo starostu už k 1. listopadu 2017, ale k 1. lednu 2018 je funkce starosty stále neobsazená. ***Bude mít místostarosta obce nárok na zvýšenou odměnu zpětně už od 1. listopadu 2017 nebo až od 1. ledna 2018, a to hned nebo až po uplynutí 4 týdnů?***

Právní poměry a nároky z titulu zastávané funkce člena zastupitelstva obce se vždy posuzují dle právní úpravy účinné v rozhodné době. Odměňování místosta-

rosty obce se tak do konce roku 2017 bude řídit dosavadní právní úpravou, která poskytování zvýšené měsíční odměny neumožňuje.

S účinností od 1. ledna 2018 **bude místostarostovi náležet zvýšená odměna od 1. ledna 2018** (a to ve výši, která by v té obci náležela starostovi od 1. ledna 2018, tj. podle nového nařízení vlády č. 318/2017 Sb.). Podmínku nepřetržitého zastupování po dobu delší než 4 týdny místostarosta splňuje už 1. ledna 2018 (nepřetržitě zastupuje už od 1. listopadu 2017), tedy nikoliv až po uplynutí dalších 4 týdnů v lednu 2018.

?/33 V obci, kde jsou funkce starosty a místostarosty neobsazené, vykonává funkci starosty k tomu pověřený člen zastupitelstva, na základě pověření zastupitelstvem obce. Jak bude tento starostu zastupující člen zastupitelstva obce za to odměňován?

Ustanovení § 103 odst. 6 věty druhé zákona o obcích stanoví, že *neurčilo-li zastupitelstvo obce místostarostu k zastupování starosty nebo byl-li tento místostarosta z funkce odvolán nebo se funkce vzdal současně se starostou, pověří zastupitelstvo obce výkonem pravomoci starosty některého z členů zastupitelstva obce*. Členovi zastupitelstva, který byl zastupitelstvem obce pověřen k výkonu pravomocí starosty, náleží **po dobu přetrvávání této situace odměna, která by v daném období náležela starostovi této obce, je-li tato odměna vyšší.**

?? Příklad (doplňující dotaz) č. 23

Pojí se v tomto případě výplata odměny pověřenému členovi zastupitelstva obce na úrovni odměny starosty také s minimální lhůtou zastupování 4 týdny? Je v tomto případě doba výplaty této zvýšené odměny nějak časově omezena?

Ustanovení § 75 odst. 2 zákona o obcích **nestanovuje podmínku** trvání pověření nepřetržitě alespoň po dobu 4 týdnů. Stejně tak celková doba postupu dle citovaného ustanovení není omezena.

?? Příklad (doplňující dotaz) č. 24

V konkrétní obci není obsazena funkce starosty i místostarosty. Podle § 103 odst. 6 zákona o obcích pověřilo zastupitelstvo obce výkonem pravomocí starosty jednoho z členů zastupitelstva (neuvolněného bez dalších funkcí) s dosavadní měsíční odměnou stanovenou zastupitelstvem ve výši 500 Kč. ***Bude pověřenému členu zastupitelstva náležet odměna dle § 75 odst. 2 od 1. ledna 2018 automaticky?***

Ano. Podle § 75 odst. 2 zákona o obcích *členovi zastupitelstva obce, který byl zastupitelstvem obce pověřen výkonem pravomocí starosty podle § 103 odst. 6, náleží odměna ve výši, která by v daném období náležela starostovi, je-li tato odměna vyšší.*

Tato podmínka bude za daných okolností splněna vždy, neboť **od 1. ledna 2018** zaručuje zákon i neuvolněným starostům minimální odměnu ve výši 0,3násobku odměny, která by v dané obci náležela uvolněnému starostovi dané velikostní kategorie.

2) Odměňování mezi konáním voleb do zastupitelstva obce a zvolením nových obecních orgánů

Ustanovení § 75 odst. 3 až 5 zákona o obcích upravují nárok na odměnu v dosavadní výši těm členům zastupitelstva, kterým v důsledku voleb do zastupitelstva obce sice zanikl mandát člena zastupitelstva obce, ale na základě speciálních ustanovení zákona o obcích nadále vykonávají své dosavadní pravomoci, a to až do ustavení nových orgánů (dále též „volební mezidobí").

?/34 Bude starostovi a místostarostovi náležet odměna za výkon funkce ještě poté, co proběhly volby do zastupitelstva obce?

Člen zastupitelstva obce, který ke dni voleb do zastupitelstva obce zastával funkci starosty nebo místostarosty, nadále vykonává své pravomoci podle § 107 zákona o obcích, a to **do zvolení nového starosty nebo místostarosty**. Po celou tu dobu mu **náleží** dosavadní měsíční odměna v nezměněné výši (srov. § 75 odst. 3 zákona o obcích). Nárok se týká jak uvolněných, tak neuvolněných starostů a místostarostů.

?? Příklad (doplňující dotaz) č. 25

Náleží uvolněnému starostovi (místostarostovi) plná výše odměny i v případě, že v tzv. volebním mezidobí onemocní a nebude funkci vykonávat z důvodu dočasné pracovní neschopnosti?

V tom případě mu odměna náležet nebude, ale bude se postupovat analogicky, jako kdyby byl v dočasné pracovní neschopnosti ještě před volbami (viz část III/2, bod 2 Krácení odměny).

?? Příklad (doplňující dotaz) č. 26

Může uvolněný starosta (místostarosta) ve volebním mezidobí čerpat dovolenou?

Ano. Z právní úpravy dovolené v § 81a zákona o obcích nevyplývá, že by toto období výkonu funkce starosty (místostarosty) bylo, pokud jde o nárok na dovolenou či možnost čerpat ji, vyloučeno. V podrobnostech dále odkazujeme na V. část této metodiky.

?/35 Bude náležet členu rady obce odměna za výkon funkce ještě poté, co proběhly volby do zastupitelstva obce?

Rada obce ze zákona vykonává své pravomoci i po ukončení funkčního období zastupitelstva obce až do zvolení nové rady obce nebo do zvolení starosty obce v případě, že se rada obce nevolí. Proto členovi rady obce **náleží** podle § 75 odst. 3 věta druhá zákona o obcích **dosavadní odměna do zvolení nové rady obce** nebo do zvolení starosty v případě, že se rada obce nevolí.

?/36 Bude náležet členům výborů zastupitelstva obce odměna za výkon funkce ještě poté, co proběhnou volby do zastupitelstva obce?

Výbory zastupitelstva obce končí současně se zánikem mandátů členů zastupitelstva obce koncem funkčního období (1. den voleb). Členům výborů proto odměna nadále **náležet nebude.**

?/37 Bude náležet dosavadnímu členovi zastupitelstva obce, jenž byl ke dni voleb do zastupitelstva obce předsedou nebo členem komise rady obce, odměna za výkon funkce ještě poté, co proběhly volby do zastupitelstva obce?

Ano. Zákon současně rozlišuje komisi rady obce (příp. zvláštní orgán obce), které byl svěřen výkon přenesené působnosti a které ne:

- členovi zastupitelstva obce, jenž je členem komise rady obce (či zvláštního orgánu obce), které **byl svěřen výkon přenesené působnosti**, náleží po skončení funkčního období dosavadní odměna, a to až **do okamžiku, kdy je z funkce odvolán,**
- členovi zastupitelstva obce, jenž je členem komise rady obce, **které nebyl svěřen výkon přenesené působnosti**, náleží po skončení funkčního období zastupitelstva obce odměna za výkon této funkce po celou dobu výkonu pravomocí dosavadní rady obce, tj. **do zvolení nové rady obce**.

III/5 MIMOŘÁDNÉ ODMĚNY, DARY

Související právní úprava

Zákon o obcích:

§ 71

(4) Obec nesmí členovi zastupitelstva obce poskytnout v souvislosti s výkonem funkce člena zastupitelstva obce dar, a to ani po skončení výkonu funkce.

§ 76

(1) Členovi zastupitelstva obce může obec poskytnout mimořádnou odměnu za splnění mimořádných nebo zvláště významných úkolů obce.

(2) Souhrnná výše mimořádných odměn poskytnutých v kalendářním roce uvolněnému členovi zastupitelstva obce nesmí být vyšší než dvojnásobek nejvyšší odměny, která mu v průběhu tohoto kalendářního roku náležela za výkon jím zastávaných funkcí za měsíc.

(3) Souhrnná výše mimořádných odměn poskytnutých v kalendářním roce neuvolněnému členovi zastupitelstva obce nesmí být vyšší než dvojnásobek maximální výše odměny, kterou za výkon jím zastávané funkce nebo v souhrnu za výkon jím zastávaných funkcí za měsíc stanoví zákon a prováděcí právní předpis.

(4) Návrh na poskytnutí mimořádné odměny členovi zastupitelstva obce musí být uveden jako samostatný bod navrženého programu připravovaného zasedání zastupitelstva obce.

(5) Návrh na poskytnutí mimořádné odměny členovi zastupitelstva obce musí být odůvodněn a projednán jako samostatný bod programu jednání zastupitelstva obce. Důvod poskytnutí mimořádné odměny musí být uveden v usnesení zastupitelstva obce, kterým byla mimořádná odměna poskytnuta.

1) Mimořádné odměny – možnosti a podmínky jejich přiznání

?/38 Kdo a jak schvaluje mimořádnou odměnu?

Schvalování mimořádných odměn náleží do vyhrazené pravomoci zastupitelstva obce dle § 84 odst. 2 písm. o) zákona o obcích. Schválení těchto odměn je fakultativní, záleží výhradně na vůli zastupitelstva obce, zda mimořádnou odměnu v konkrétním případě přizná a v jaké výši. **Mimořádná odměna představuje ze zásady nenárokovou formu odměňování členů zastupitelstva obce, a to v kterékoliv funkci – pro starostu obce stejně jako člena zastupitelstva obce**

bez dalších funkcí a **může mu být vyplacena až po přijetí příslušného usnesení zastupitelstva obce.**

Zákon pro schválení usnesení zastupitelstva obce o přiznání mimořádné odměny stanoví dvě speciální procesní podmínky:

1. Návrh na poskytnutí mimořádné odměny členovi zastupitelstva obce **musí být uveden jako samostatný bod informace o konání připravovaného zasedání zastupitelstva obce** vyvěšené na úřední desce obecního úřadu po dobu minimálně 7 dní před konáním zasedání zastupitelstva obce, jakož i způsobem umožňujícím dálkový přístup (srov. § 93 odst. 1 a § 76 odst. 4 zákona o obcích).
2. Návrh na poskytnutí mimořádné odměny členovi zastupitelstva obce (mimořádných odměn členům zastupitelstva) **musí být odůvodněn a projednán jako samostatný bod programu jednání zastupitelstva obce. Důvod poskytnutí mimořádné odměny musí být uveden v usnesení zastupitelstva obce, kterým byla schválena.**

Pro usnesení o poskytnutí mimořádné odměny členovi zastupitelstva obce dále platí všechna obecná pravidla pro přijetí platného usnesení zastupitelstva obce, tedy že usnesení musí být schváleno nadpolovičním počtem všech členů zastupitelstva obce, a to na veřejném zasedání zastupitelstva obce.

?/39 Za co je možné poskytnout mimořádnou odměnu?

Mimořádnou odměnu je možné členu zastupitelstva obce dle § 76 odst. 1 zákona o obcích přiznat **za splnění mimořádných nebo zvláště významných úkolů obce.** Mimořádná odměna musí být vždy v souladu se shora uvedeným vymezením důvodů pro její poskytnutí řádně zdůvodněna mimořádností nebo významností úkolu s povinností uvést toto zdůvodnění každé jednotlivé odměny v souvisejícím usnesení zastupitelstva obce, kterým byla přiznána. Předpokládá se **uvedení důvodů obdobně jako při potřebě zdůvodnit mimořádnou odměnu pro zaměstnance.** Důvody by měly být věcné a konkrétní a měly by vyjadřovat svou povahou mimořádnost (významnost) odměnou oceňovaného úkolu.

?/40 V jaké výši je možné poskytnout mimořádnou odměnu (mimořádné odměny) členovi zastupitelstva obce za výkon jím zastávaných funkcí?

<u>Uvolněný člen zastupitelstva obce</u>

Uvolněnému členu zastupitelstva obce je možné poskytnout v kalendářním roce mimořádnou odměnu ve výši (resp. mimořádné odměny v souhrnné výši), která nepřesahuje **dvojnásobek nejvyšší odměny**, která mu v souvislosti s výkonem zastávaných funkcí náležela **za měsíc**.

Pro účely stanovení maximální výše mimořádných odměn uvolněných členů zastupitelstva obce tak platí analogický princip jako pro stanovení nárokové odměny za vlastní výkon funkce. Vykonává-li uvolněný člen zastupitelstva:

- **jednu uvolněnou funkci**, maximální výše mimořádných odměn za kalendářní rok činí dvojnásobek nárokové odměny za měsíc za výkon příslušné funkce dle přílohy nařízení vlády,
- **více funkcí**, je pro určení maximální výše mimořádných odměn rozhodující měsíčně poskytovaná odměna za tu z jeho funkcí, za kterou náleží nejvyšší odměna (srov. § 74 odst. 2 zákona o obcích).

Neuvolněný člen zastupitelstva obce

Neuvolněnému členu zastupitelstva obce je možné poskytnout v kalendářním roce mimořádnou odměnu ve výši (mimořádné odměny v celkové výši), která nepřesahuje **dvojnásobek maximální výše odměny**, kterou za výkon jím zastávané funkce nebo v souhrnu za výkon jím zastávaných funkcí **za měsíc** stanoví zákon a prováděcí právní předpis.

I zde se analogicky aplikují průběžné principy odměňování neuvolněných členů zastupitelstva obce za výkon jimi zastávaných funkcí v jednotlivých kalendářních měsících, avšak s tím rozdílem, že pro účely mimořádných odměn se nevychází z výše odměny stanovené zastupitelstvem obce, **ale z maximální výše odměny za měsíc, kterou za výkon příslušných funkcí stanoví prováděcí právní předpis.**

V praxi mohou nastat následující situace:

1. **Neuvolněný starosta a místostarosta:**

   Jelikož výkon funkce neuvolněného starosty a místostarosty nelze honorovat formou souhrnné odměny (srov. § 74 odst. 3 věta druhá zákona o obcích), činí **maximální výše** mimořádných odměn:

   a) **neuvolněného starosty** vždy jen dvojnásobek částky, která je stanovena v příloze nařízení vlády v průsečíku sloupce 5 a příslušné velikostní kategorie obce, tj. u neuvolněného starosty obce 1. velikostní kategorie jde o částku **až do výše** 2 * 21 899 = 43 798 Kč,

   b) **neuvolněného místostarosty** vždy jen dvojnásobek částky, která je stanovena v příloze nařízení vlády v průsečíku sloupce 6 a příslušné velikostní kategorie obce, tj. u neuvolněného místostarosty obce 1. velikostní kategorie jde o částku až do výše 2 * 19 709 = 39 418 Kč.

2. **Ostatní neuvolnění členové zastupitelstva obce:**

   a) **Neuvolněný člen zastupitelstva je odměňován souhrnně za nejvýše 3 neuvolněné funkce – v tomto případě lze mimořádné odměny za kalendářní rok poskytnout maximálně do výše souhrnu dvoj-**

násobku maximální výše odměn dle přílohy nařízení vlády za jím zastávané <u>nejvýše 3 neuvolněné funkce.</u> Pokud by zastupitelstvo obce rozhodlo, že se při kumulovaném výkonu více funkcí budou honorovat vždy jen 2 z nich, tento princip se aplikuje i u mimořádných odměn - i maximální výše mimořádných odměn poskytnutých v kalendářním roce bude na úrovni dvojnásobku maximální výše odměn jen za 2 nejlépe honorované funkce. Případný výkon dalších funkcí nelze do výše maximální možné mimořádné odměny zahrnout,

b) **Pokud však zastupitelstvo obce nerozhodne o honorování neuvolněných funkcí formou souhrnné odměny, bude se maximální výše mimořádných odměn** poskytnutých neuvolněnému členovi zastupitelstva obce v kalendářním roce **odvíjet od maximální částky odměny <u>stanovené v prováděcím právním předpise jen jedné z jím zastávaných funkcí, a to té nejvyšší,</u>**

c) Pro případ, že by člen zastupitelstva obce vykonával více funkcí a za **žádnou z nich by zastupitelstvo obce nestanovilo žádnou odměnu**, maximální možná výše mimořádné odměny by byl dvojnásobek **<u>maximální částky odměny stanovené v prováděcím předpise za tu jím zastávanou funkci, za kterou by mu náležela nejvyšší</u>** odměna dle uvedeného nařízení vlády. Ostatní funkce by však zohlednit nebylo možné.

Maximální výše mimořádných odměn neuvolněných členů zastupitelstva bez dalších funkcí se určí z maximální částky odměn stanovených pro příslušnou velikostní kategorii ve sloupci 10 nařízení vlády (v obcích 1. velikostní kategorie jde o částku mimořádných odměn až do výše 2 * 1 095 = 2 190 Kč), a to **i v případě, když by zastupitelstvo obce průběžnou odměnu za výkon funkce neuvolněného člena zastupitelstva obce vůbec nestanovilo**, tj. byla by nulová.

Shora uvedený princip stanovení maximální výše mimořádných odměn v kalendářním roce (kolik vykonávaných funkcí a které z vykonávaných funkcí se pro tyto účely započítávají) nijak nesouvisí s tím, za co bude konkrétnímu členovi zastupitelstva obce mimořádná odměna přiznána. To je výlučnou věcí v samostatné působnosti obce.

?? Příklad (doplňující dotaz) č. 27

*Uvolněný člen zastupitelstva obce vykonával v průběhu příslušného kalendářního roku **postupně** dvě funkce s různou výší odměny (za první náležela odměna podstatně vyšší). **Jak se určí maximální výše mimořádné odměny (souhrnné výše odměn), kterou mu lze v kalendářním roce přiznat?***

Maximální výše mimořádné odměny (souhrnu mimořádných odměn) se určí až do výše dvojnásobku jeho **vyšší** odměny.

?? Příklad (doplňující dotaz) č. 28

Člen zastupitelstva obce vykonával v průběhu kalendářního roku ***souběžně*** *2 neuvolněné funkce – předsedu jednoho z výborů zastupitelstva a člena jedné z komisí rady obce. Za to mu byla vyplácena (na základě rozhodnutí zastupitelstva obce) kumulovaná odměna.* ***Jak se určí maximální výše mimořádné odměny (souhrnné výše odměn), kterou mu lze v kalendářním roce přiznat?***

Maximální výše mimořádné odměny (souhrnu mimořádných odměn) se určí „až do výše" dvojnásobku součtu maximální výše odměny (v částkách podle příslušné přílohy nařízení vlády), které lze poskytnout za výkon funkce předsedy výboru zastupitelstva obce a člena komise rady obce v obci dané velikostní kategorie.

?? Příklad (doplňující dotaz) č. 29

Člen zastupitelstva obce vykonával funkci jen po část kalendářního roku. ***Bude se v tomto případě limit maximální možné výše mimořádné odměny přiměřeně krátit?***

Limit mimořádných odměn se v tomto případě nekrátí.

?? Příklad (doplňující dotaz) č. 30

1) *V obci 1. velikostní kategorie (s necelými 200 obyvateli) je 5členné zastupitelstvo. Odměnu za výkon funkce stanovilo zastupitelstvo obce jen pro neuvolněného starostu a místostarostu, ostatní členové zastupitelstva obce vykonávají vždy 2 další funkce (1x předsedu výboru +1x člena jiného výboru), avšak bez nároku, tj. za nulovou odměnu.* ***Může obec těmto členům zastupitelstva, předsedům a členům výborů přiznat mimořádnou odměnu?***

   Může, a to až do výše dvojnásobku maximální odměny za měsíc za výkon funkce předsedy výboru v obci 1. velikostní kategorie, tj. až do výše 4 380 Kč (2 * 2 190). K odměně člena výboru se přihlížet nebude, protože za výkon této funkce je maximální výše odměny dle tabulky v příloze nařízení vlády nižší a o poskytování souhrnné odměn při kumulovaném výkonu více funkcí zastupitelstvo této obce nerozhodlo.

2) *Člen zastupitelstva územně nečleněného statutárního města vykonává funkci člena výboru ve 3 různých výborech a funkci člena komise ve 3 různých komisích, přičemž zastupitelstvo rozhodlo o kumulaci odměn za 1 výbor a 2 komise. Jaká je maximální výše (limit) pro mimořádnou odměnu?*

   Ve shodě s rozhodnutím zastupitelstva města o způsobu kumulace odměn poskytovaných za měsíc při výkonu více funkcí (1 výbor + 2 komise) se budou jednotlivé funkce započítávat pro účely určení maximální výše mimořádných odměn, které lze tomuto členovi zastupitelstva města poskytnout v souhrnu za kalendářní rok – tj. ve výsledku se zohlední jen 3, nikoliv 6 funkcí. Maxi-

mální výše „měsíční odměny“ člena zastupitelstva obce ve funkci člena výboru zastupitelstva i komise rady je (dle přílohy nařízení vlády – viz průsečík sl. 9 a **ř**. 10) stejná, proto tomuto neuvolněnému členovi zastupitelstva obce bude možné přiznat v kalendářním roce mimořádnou odměnu (mimořádné odměny) až do výše 23 706 Kč [2 * (3 * 3 951)] – částka se stanoví na úrovni kumulace dvojnásobku maximální výše odměny za výkon funkce člena výboru nebo komise (2*3 951) za 3 jím zastávané funkce (k dalším 3 funkcím se pro účely stanovení maxima odměn nepřihlíží).

3) *Člen zastupitelstva obce 5. velikostní kategorie (do 5 000 obyvatel) vykonává kumulovaně funkci neuvolněného člena rady, předsedy stavebního výboru a člena komise pro občanské záležitosti. Zastupitelstvo obce rozhodlo, že se bude poskytovat kumulovaná odměna maximálně za 2 neuvolněné funkce, jde-li o člena rady, předsedu kteréhokoliv výboru nebo komise anebo člena výboru nebo komise. Jaká je v jeho případě maximální výše (limit) pro mimořádnou odměnu?*

   Ve shodě s rozhodnutím zastupitelstva obce o způsobu kumulace odměn při výkonu více funkcí se bude kumulovat zápočet jednotlivých funkcí pro účely stanovení maximální výše mimořádných odměn v kalendářním roce. Pro určení maximální výše mimořádných odměn se tak v daném případě budou započítávat jen 2 funkce, a to ty, za něž lze poskytnou nejvyšší odměnu stanovenou v příloze nařízení vlády. V uvedeném konkrétním případě se tedy limit mimořádných odměn stanoví na úrovni součtu dvojnásobku maximální odměny za měsíc za výkon funkce neuvolněného člena rady + dvojnásobku maximální odměny za měsíc za výkon funkce předsedy výboru, tj. v případě obce 5. velikostní kategorie obcí činí částku 20 274 Kč [2 * (6 758+3 379)].

?? Příklad (doplňující dotaz) č. 31

Může zastupitelstvo obce přiznat mimořádnou odměnu v souladu se zákonem už bývalému členovi zastupitelstva obce, tedy až dodatečně poté, co výkon funkce ukončil?

Ne. Podle § 76 odst. 1 zákona o obcích může obec poskytnout mimořádnou odměnu **pouze členovi zastupitelstva obce**. **Na nečleny zastupitelstva obce**, dle názoru Ministerstva vnitra, § 76 zákona o obcích **aplikovat nelze**. **Bývalému členovi zastupitelstva obce už mimořádnou odměnu poskytnout nelze**, a to ani za to, že ještě jako člen zastupitelstva obce splnil mimořádné a zvlášť významné úkoly.

2) Dary – možnosti poskytnutí daru členovi zastupitelstva obce

Ustanovení § 71 odst. 4 zákona o obcích **výslovně stanoví zákaz poskytnout členovi zastupitelstva obce v souvislosti s výkonem funkce člena zastupitelstva dar**, a to i po skončení výkonu funkce. Tím není dotčena právní úprava rozhodování

o poskytnutí peněžitých a nepeněžitých darů fyzickým nebo právnickým osobám, jež je ve výši (v hodnotě nad) 20 000 Kč vyhrazeno zastupitelstvu obce, v ostatních případech radě obce v tzv. nevyhrazené pravomoci (srov. § 85 písm. b) a § 102 odst. 3 zákona o obcích), potažmo starostovi obce, pokud se rada obce nevolí.

?/41 Může být členovi zastupitelstva obce poskytnut nepeněžitý dar za výkon funkce?

Zákon o obcích výslovně zakazuje v souvislosti s výkonem funkce poskytnout členu zastupitelstva obce dar. Nestanoví tedy výjimky pro poskytování daru ve formě peněžitého nebo nepeněžitého plnění a možnost poskytnutí nepeněžitého daru členu zastupitelstva obce v souvislosti s výkonem funkce v zásadě vylučuje.

IV. ODCHODNÉ

Související právní úprava

Zákon o obcích:

§ 77

(1) Neuvolněnému členovi zastupitelstva obce, který vykonává funkci starosty nebo místostarosty, a uvolněnému členovi zastupitelstva obce, jimž zanikl mandát člena zastupitelstva obce, poskytne obec odchodné, pokud jim ke dni zániku mandátu člena zastupitelstva obce náležela odměna. K případům nevyplácení odměny v rozhodný den z důvodů uvedených v § 72 odst. 6 se nepřihlíží.

(2) Neuvolněnému členovi zastupitelstva obce, který vykonává funkci starosty nebo místostarosty, a uvolněnému členovi zastupitelstva obce, kteří byli v průběhu funkčního období odvoláni nebo se vzdali funkce, poskytne obec odchodné, pokud jim ke dni odvolání nebo vzdání se funkce náležela odměna. K případům nevyplácení odměny v rozhodný den z důvodů uvedených v § 72 odst. 6 se nepřihlíží.

(3) Odchodné podle odstavce 1 při zániku mandátu člena zastupitelstva obce dnem voleb do zastupitelstva obce členovi zastupitelstva obce nenáleží, pokud byl v novém funkčním období opětovně zvolen do funkce uvolněného člena zastupitelstva obce nebo do funkce neuvolněného člena zastupitelstva obce, který vykonává funkci starosty nebo místostarosty, za niž mu náleží odměna. O opětovné zvolení do funkce podle věty první nejde, jde-li o druhé a následující obsazení uvedené funkce v průběhu funkčního období.

(4) Odchodné podle odstavce 2 členovi zastupitelstva obce nenáleží, pokud byl nejpozději na následujícím zasedání zastupitelstva obce opětovně zvolen do funkce uvolněného člena zastupitelstva obce nebo do funkce neuvolněného člena zastupitelstva obce, který vykonává funkci starosty nebo místostarosty.

(5) Odchodné členovi zastupitelstva obce nenáleží, pokud byl v průběhu výkonu funkce pravomocně odsouzen pro úmyslný trestný čin nebo pro nedbalostní trestný čin spáchaný v souvislosti s výkonem funkce člena zastupitelstva obce, jeho trestní stíhání pro takový trestný čin bylo podmíněně zastaveno nebo bylo rozhodnuto o schválení narovnání a zastavení trestního stíhání.

(6) Vznikl-li členovi zastupitelstva obce nárok na odchodné v době, kdy je proti němu vedeno trestní stíhání pro úmyslný trestný čin nebo pro nedbalostní trestný čin spáchaný v souvislosti s výkonem funkce člena zastupitelstva obce, odchodné se nevyplatí. Byl-li člen zastupitelstva obce pro trestný čin uvedený ve větě první pravomocně odsouzen, jeho trestní stíhání bylo podmíněně zastaveno nebo bylo-li rozhodnuto o schválení narovnání a zastavení trestního stíhání, platí, že nárok na odchodné nevznikl; v opačném případě se odchodné vyplatí.

(7) Odchodné podle odstavce 2 lze členovi zastupitelstva obce poskytnout ve funkčním období pouze jednou.

§ 78

(1) Odchodné se stanoví ve výši odměny, která členovi zastupitelstva obce náležela za měsíc ke dni zániku mandátu člena zastupitelstva obce nebo ke dni odvolání nebo vzdání se funkce, k níž se přičte násobek této částky a počtu celých ukončených po sobě jdoucích let výkonu funkce, nejvíce však tří ukončených let výkonu funkce. Do rozhodné doby podle věty první se započte i doba, po kterou člen zastupitelstva obce podle § 77 odst. 3 nebo 4 do opětovného zvolení do funkce nevykonával funkci uvolněného člena zastupitelstva obce nebo funkci neuvolněného člena zastupitelstva obce, který vykonává funkci starosty nebo místostarosty.

(2) Odchodné je splatné, jsou-li splněny podmínky stanovené v odstavci 3, a vyplácí se jednorázově v nejbližším výplatním termínu.

(3) Člen zastupitelstva obce je povinen předložit čestné prohlášení, že u něj nejsou dány překážky pro výplatu odchodného stanovené v § 77 odst. 5 a 6.

Přechodné ustanovení

*Neuvolněnému členovi zastupitelstva obce, který vykonává funkci starosty, uvolněnému členovi zastupitelstva obce, neuvolněnému členovi zastupitelstva městské části nebo městského obvodu, který vykonává funkci starosty, a uvolněnému členovi zastupitelstva městské části nebo městského obvodu, kteří **ke dni nabytí účinnosti tohoto zákona vykonávají funkci** člena zastupitelstva obce nebo člena zastupitelstva městského obvodu nebo městské části, **do které byli zvoleni přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona**, náleží namísto odchodného podle zákona č. 128/2000 Sb., ve znění účinném ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona, odměna při skončení funkčního období podle zákona č. 128/2000 Sb., ve znění účinném přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona.*

1) Základní charakteristika

Zákon rozlišuje jen 2 okruhy situací, které se pro zákonem stanovený okruh členů zastupitelstev při splnění zákonem stanovených podmínek pojí s nárokem na odchodné:

1. **zánik mandátu** člena zastupitelstva obce bez rozdílu kdy a z jakého důvodu mandát zanikl,
2. **odvolání z funkce nebo vzdání se funkce** v průběhu funkčního období.

V úvodu této kapitoly si dovolujeme poukázat na důležitost přechodných ustanovení zákona č. 99/2017 Sb., dle nichž členům zastupitelstva, kteří budou ve funkci ke dni nabytí účinnosti zákona č. 99/2017 Sb., se zachovává

nárok na odměnu při skončení funkčního období (tj. pro situaci po volbách do zastupitelstev obcí) dle dosavadní právní úpravy.

2) Odchodné při zániku mandátu člena zastupitelstva obce a v případě odvolání z funkce nebo vzdání se funkce

Právní úprava odchodného je zakotvena:

- **pro případ zániku mandátu člena zastupitelstva obce** v § 77 odst. 1, 3, 5 a 6 a v § 78 zákona o obcích (s výjimkami, které jsou ošetřeny přechodným ustanovením zákona),
- **pro případ odvolání z funkce nebo vzdání se funkce v průběhu funkčního období** v § 77 odst. 2 a 4 až 7a v § 78 zákona o obcích:
  - » **náleží ze zákona,** tudíž o nároku na odchodné ani o jeho výši nerozhoduje zastupitelstvo obce ani jiný orgán obce;

náleží komu: **neuvolněnému starostovi, neuvolněnému místostarostovi** a **všem uvolněným členům zastupitelstva obce** bez ohledu na to, jakou funkci zastávali;

za kumulativního splnění následujících podmínek:

1. **pro případ zániku mandátu člena zastupitelstva obce**
   - ✓ **zanikl mandát člena** zastupitelstva obce (bez ohledu na to, zda se jednalo o zánik mandátu v souvislosti s volbami do zastupitelstva obce nebo z jiných zákonných důvodů),
   - ✓ **ke dni zániku mandátu mu náležela odměna**,
   - ✓ **nebyl v novém funkčním období opětovně zvolen** do funkce uvolněného člena zastupitelstva nebo do funkce neuvolněného starosty nebo místostarosty, za niž mu náleží odměna
   - ✓ **nebyl v průběhu výkonu funkce pravomocně odsouzen** pro úmyslný trestný čin nebo pro nedbalostní trestný čin spáchaný v souvislosti s výkonem funkce člena zastupitelstva obce, jeho trestní stíhání pro takový trestný čin bylo podmíněně zastaveno nebo bylo rozhodnuto o schválení narovnání a zastavení trestního stíhání (dále též jako „trestní bezúhonnost“).,
2. **pro případ odvolání z funkce nebo vzdání se funkce v průběhu funkčního období**
   - ✓ **byl v průběhu funkčního období odvolán z funkce nebo se funkce vzdal,**
   - ✓ **ke dni zániku funkce mu náležela odměna,**

- ✓ **nebyl opětovně zvolen do funkce** uvolněného člena zastupitelstva nebo do funkce neuvolněného starosty nebo místostarosty (nejpozději na následujícím zasedání zastupitelstva obce),
- ✓ **nebyl v průběhu výkonu funkce pravomocně odsouzen** pro úmyslný trestný čin nebo pro nedbalostní trestný čin spáchaný v souvislosti s výkonem funkce člena zastupitelstva obce, jeho trestní stíhání pro takový trestný čin bylo podmíněně zastaveno nebo bylo rozhodnuto o schválení narovnání a zastavení trestního stíhání,
- ✓ **v průběhu tohoto funkčního období se jedná o první výplatu odchodného** (v průběhu jednoho funkčního období lze z tohoto důvodu poskytnout odchodné jen jednou!)

ve výši: **diferencované,** a to **podle výše odměny**, která dotyčnému náležela za měsíc ke dni zániku mandátu či funkce, **a počtu celých ukončených po sobě jdoucích let výkonu funkce, přičemž se započítávají maximálně 3 roky**, tj. ve výši:

- ⇨ **1x dosavadní odměna – pokud dotčený nebyl ve funkci ani celý 1 rok,**
- ⇨ 2x (tj. 1+1) dosavadní odměna – pokud byl dotyčný ve funkci více než 1 a méně než 2 celé roky,
- ⇨ 3x (tj. 1+2) dosavadní odměna – pokud byl dotyčný ve funkci více než 2 a méně než 3 celé roky,
- ⇨ **4x (tj. 1+3) dosavadní odměna** – pokud byl dotyčný ve funkci více než 3 celé roky;

Do rozhodné doby nepřetržitého výkonu funkce podle § 78 odst. 1 věty první zákona o obcích **se započte i doba**, po kterou člen zastupitelstva obce podle § 77 odst. 3 nebo 4 do opětovného zvolení do funkce uvolněného člena zastupitelstva obce nebo funkce neuvolněného starosty nebo místostarosty funkci dočasně nevykonával.

s výplatou: **jednorázově** (v nejližším výplatním termínu poté, co je jednoznačné, že mu vznikl nárok a že splňuje podmínky pro výplatu),

člen zastupitelstva je povinen předložit čestné prohlášení, že u něj nejsou dány překážky pro výplatu odchodného (trestní bezúhonnost).

?/42 Jak stanovit rozhodnou dobu pro posouzení splnění podmínek a stanovení výše odchodného?

Do rozhodné doby pro stanovení výše odchodného, ale stejně tak pro splnění podmínek pro jeho vyplacení (za dobu výkonu funkce), se započítává i doba, která případně přesahuje více funkčních období a rovněž doba, kdy člen zastupitelstva

na základě zákona vykonával své pravomoci v tzv. volebním mezidobí do zvolení nových orgánů. Pro splnění podmínky trestní bezúhonnosti se tedy započítává celá doba (ne jen poslední 3 roky!) nepřetržitého výkonu funkce (resp. bezprostředně navazujících funkcí), se kterou se posuzovaný nárok na odchodné pojí.

?/43 K jakému rozhodnému dni vzniká nárok na odchodné „z důvodu zániku mandátu"? Kdy lze splnění podmínek jednoznačně posoudit?

Pro vznik nároku na odchodné z důvodu zániku mandátu člena zastupitelstva obce stanoví **zákon několik podmínek, které musí být splněny současně**:

1. **Musí jít o zánik mandátu,** a to člena zastupitelstva obce, který vykonával funkci neuvolněného starosty nebo místostarosty anebo jakoukoliv uvolněnou funkci. Nejčastější variantou bude situace, když dojde k zániku mandátu v důsledku voleb.
2. Přestože bude znám okamžik zániku mandátu příslušného člena zastupitelstva obce, v mnoha případech se až později rozhodne o splnění další, a to zcela zásadní podmínky nároku na odchodné – zda člen zastupitelstva byl/nebyl **v novém funkčním období opětovně zvolen do funkce uvolněného člena zastupitelstva nebo do funkce neuvolněného starosty anebo místostarosty, za niž mu náleží odměna.** O splnění této podmínky se obvykle rozhodne až na zasedání nově zvoleného zastupitelstva obce (obvykle na ustavujícím zasedání), na němž jsou funkce neuvolněného starosty nebo místostarosty a všechny uvolněné funkce znovu obsazeny.

   Vzhledem k praktickým obtížím na úrovni obce při získávání průkazných informací, zda příslušný člen zastupitelstva je trestně bezúhonný, **má člen zastupitelstva obce povinnost předložit čestné prohlášení,** že u něj nejsou dány překážky pro výplatu odchodného. Dokud člen zastupitelstva obce nepředloží čestné prohlášení, nejsou, dle názoru Ministerstva vnitra, splněny podmínky pro výplatu odchodného.

?/44 Kdy vzniká nárok na odchodné v případě odvolání z funkce nebo vzdání se funkce?

Odvolávat z funkcí členy zastupitelstva obce, respektive rozhodovat o tom, pro které funkce budou členové zastupitelstva obce uvolněni, náleží do pravomoci zastupitelstva obce dle § 84 odst. 2 písm. k) až m) zákona o obcích. K jakému datu byl starosta, místostarosta či uvolněný člen zastupitelstva obce z funkce odvolán, tudíž vyplývá z přijatého usnesení zastupitelstva obce.

Proces vzdání se jednotlivých funkcí člena zastupitelstva obce není zákonem nijak upraven. Je tudíž na členu zastupitelstva obce, aby vzdání se funkce učinil jednoznačnou a srozumitelnou formou – v praxi je rezignace nejčastěji činěna písemně

doručením obci nebo prohlášením v průběhu zasedání zastupitelstva obce a zaznamenáním v zápisu z tohoto zasedání. K jakému datu se člen zastupitelstva vzdává příslušné funkce, by mělo vyplynout z jeho právního jednání.

Dle § 77 odst. 4 zákona o obcích nicméně nenáleží odchodné v tom případě, že byl člen zastupitelstva obce *nejpozději na následujícím zasedání zastupitelstva obce opětovně zvolen do funkce uvolněného člena zastupitelstva obce nebo do funkce neuvolněného člena zastupitelstva obce, který vykonává funkci starosty nebo místostarosty.*

Zda členu zastupitelstva vznikl či nevznikl nárok na odchodné, lze nicméně jednoznačně určit až poté, co je známo splnění podmínky, že tento člena zastupitelstva ani na nejbližším zasedání zastupitelstva obce nebude znovu zvolen do funkce uvolněného člena zastupitelstva obce nebo do funkce neuvolněného člena zastupitelstva obce, který vykonává funkci starosty nebo místostarosty. Stejně tak platí podmínka předložení **čestného prohlášení** o trestní bezúhonnosti.

Nakonec je nutné upozornit na to, že jednomu členovi zastupitelstva obce lze **odchodné z tohoto důvodu poskytnout v průběhu funkčního období jen jednou,** byť by ostatní podmínky pro vznik nároku na odchodné splnil opakovaně.

?/45 Je možné vyplácet odchodné ve splátkách (např. na základě žádosti příjemce)? Jaké další pravidlo pro výplatu odchodného platí (splatnost, zákonné srážky apod.)?

Není. Podle § 78 odst. 2 zákona o obcích odchodné je splatné, jsou-li splněny podmínky stanovené v odstavci 3 téhož ustanovení, a vyplácí se **jednorázově** v nejbližším výplatním termínu.

Pokud jde o problematiku výplaty odchodného, zákonných srážek, možnost vzdát se odchodného nebo jeho části apod., odkazujeme na dále uvedený text metodického doporučení, zejm. část VI. Dále dodáváme, že z odchodného se **neodvádí sociální ani zdravotní pojištění.**

3) Dopad přechodných ustanovení

Přechodné ustanovení zákona č. 99/2017 Sb. účinného ode dne 1. ledna 2018 zachovává členům zastupitelstva obce zvoleným před účinností tohoto zákona (resp. kteří budou funkci vykonávat ke dni nabytí účinnosti zákona č. 99/2017 Sb.) namísto nároku na odchodné podle nové právní úpravy nárok na odměnu při skončení funkčního období, pokud se jich nárok dle dosavadní právní úpravy týkal.

?/46 Koho se bude týkat nárok na odchodné dle dosavadní právní úpravy, tedy ještě nárok na odměnu při skončení funkčního období, a za jakých situací?

Přechodné ustanovení směřuje ve prospěch těch členů zastupitelstev obcí, kteří získali funkci neuvolněného starosty nebo uvolněného člena zastupitelstva obce ještě před 1. lednem 2018, tedy ještě za podmínek dosavadní právní úpravy účinné do 31. prosince 2017. Směřuje k tomu, aby byl zachován, v případě právní úpravy dle zákona o obcích, výhodnější **nárok na odměnu při skončení funkčního období** (tj. až do výše 6násobku dosavadní měsíční odměny).

Přechodné ustanovení de facto **prodlužuje použití dosavadní právní úpravy odměny při skončení funkčního období, tj. ke dni voleb, a to jak z hlediska dotčených osob a podmínek definovaných v § 75 odst. 1, tak z hlediska výše odměny dle § 75 odst. 2 a podmínek výplaty dle § 75 odst. 7 zákona o obcích ve znění, které by bylo jinak aplikovatelné jen do 31. prosince 2017.**

Přechodné ustanovení tak dopadá na neuvolněné starosty a všechny uvolněné členy zastupitelstva obce, kteří získali funkci do 31. prosince 2017 a k 1. lednu 2018 budou stále ještě ve funkci.

Naproti tomu přechodné ustanovení:

- **neprodlužuje aplikaci dosavadní právní úpravy o poskytování odměny ještě po dobu 3 měsíců v průběhu funkčního (volebního) období,** tj. neprodlužuje aplikaci stávajícího § 75 odst. 3 a 4 zákona o obcích. Pro úplnost poznamenáváme, že tato právní úprava (prodloužení nároku na odměnu) ošetřovala finanční nároky v situacích, kdy se výlučně jen starosta nebo místostarosta (uvolněný i neuvolněný) vzdal mandátu ještě v průběhu funkčního období nebo se v jeho průběhu vzdal funkce nebo byl z funkce odvolán.
- **nedopadá na neuvolněné místostarosty** obcí, byť byli ve funkci před i po 1. lednu 2018, protože těch se dosavadní právní úprava „odměny při skončení funkčního období" netýkala – neuvolnění místostarostové na ni vůbec neměli nárok (už se jich však týká nová právní úprava odchodného).
- **se neaplikuje v případě těch členů zastupitelstva obce, kteří se stanou neuvolněným starostou nebo kteří budou zvoleni do nějaké uvolněné funkce k 1. lednu 2018 nebo později.** Tito členové zastupitelstva obce budou mít nárok na odchodné dle nové právní úpravy, samozřejmě pokud splní zákonné podmínky.

?/47 V jaké výši a za jakých dalších podmínek se bude vyplácet odměna při skončení funkčního období na základě přechodného ustanovení po 1. lednu 2018?

V případech předpokládaných shora citovaným přechodným ustanovením se bude aplikovat dosavadní právní úprava daná § 75 odst. 1, 2 a 7 zákona o obcích ve znění účinném k 31. prosinci 2017, tj. bude se postupovat zcela stejným způsobem, jako by důvod pro výplatu nastal už v roce 2017.

Výše odchodného v těchto případech tak bude moci činit až **6násobek (1+5) výše měsíčně poskytované odměny za výkon funkce ke dni voleb** (tj. nebude se počítat z měsíční odměny, která se členovi zastupitelstva obce vyplácela k 31. prosinci 2017, ale jaká mu bude příslušet dle nové právní úpravy ke dni voleb), a to v závislosti na počtu celých ukončených po sobě jdoucích let výkonu funkce, pokud dotyčný splní ostatní tehdejší podmínky nároku na odchodné a jeho výplatu (v tomto případě ještě s možností výplaty formou splátek). **V podrobnostech odkazujeme na metodické doporučení pro územní samosprávné celky č. 5.3** *Odměňování a ostatní související nároky a peněžitá plnění členů zastupitelstva obce (podle právního stavu k 1. srpnu 2016)* a dosavadní praxi.

?/48 Je doba použití přechodného ustanovení nějak omezena?

Přechodné ustanovení zákona č. 99/2017 Sb. dopadá na neuvolněné starosty a uvolněné členy zastupitelstva obce, kteří **ke dni 1. ledna 2018 vykonávali funkci, do které byli zvoleni přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona** – těm náleží namísto odchodného podle nové právní úpravy odměna při skončení funkčního období podle zákona o obcích ve znění účinném přede dnem nabytí účinnosti novely (zákona č. 99/2017 Sb.). **Doba, po kterou lze předmětné přechodné ustanovení aplikovat, je časově omezena 1. volbami do zastupitelstva obce, jež se uskuteční po 1. lednu 2018 (tzn. v případě většiny obcí na podzim roku 2018).** Bude-li člen zastupitelstva, který (např.) vykonává funkci uvolněného starosty k 1. lednu 2018, vykonávat tuto funkci nepřetržitě i po následující celé nové volební období 2018-2022, **bude mít po skončení výkonu funkce v předmětné souvislosti nárok na odchodné dle nové právní úpravy (tj. až 1+3 odměny)**. Pro zdůvodnění uvedeného výkladu doplňujeme, že funkci sice bude vykonávat „nepřetržitě“, nicméně bude již členem „nového“ zastupitelstva (tzn., že již nebude splňovat zákonnou podmínku zvolení do funkce před 1. 1. 2018), které bude ustaveno dle nových zákonných mantinelů.

?? Příklad (doplňující dotaz) č. 32

Po volbách do zastupitelstev obcí na podzim roku 2018 končí dosavadní uvolněný starosta (p. Novotný), uvolněný místostarosta (p. Veselý) a neuvolněný

místostarosta (p. Zima). Tyto funkce zastávali již k 1. lednu 2018, ale na další volební období už nekandidovali. Budou mít nárok na „odměnu při skončení funkčního období" dle dosavadní právní úpravy nebo na odchodné dle nové právní úpravy? *Podmínku bezúhonnosti plní všichni tři.*

Pan Novotný a pan Veselý budou mít nárok na odměnu při skončení funkčního období dle dosavadní právní úpravy (na základě přechodného ustanovení), p. Zima na odchodné dle nové právní úpravy (na odměnu při skončení funkčního období dle dosavadní právní úpravy neměl nárok, přechodné ustanovení se neuvolněných místostarostů netýká).

?? Příklad (doplňující dotaz) č. 33

Po volbách do zastupitelstev obcí na podzim v roce 2018 končí (dále už nekandidovali) dosavadní uvolněný starosta p. Novotný a neuvolněný místostarosta p. Veselý, kteří stejné funkce vykonávali už k 1. lednu 2018. Dále končí i první místostarosta p. Zima, který byl pro výkon funkce uvolněný, ale do této funkce byl zvolen až k 1. březnu 2018 (před tím byl uvolněným předsedou kontrolního výboru). Budou mít nárok na odměnu při skončení funkčního období dle dosavadní právní úpravy nebo na odchodné dle nové právní úpravy? *Podmínku bezúhonnosti plní všichni tři.*

Uvolněný starosta pan Novotný bude mít nárok na odměnu při skončení funkčního období dle dosavadní právní úpravy (na základě přechodného ustanovení).

Neuvolněný místostarosta pan Veselý bude mít nárok na odchodné dle nové právní úpravy (na odměnu při skončení funkčního období dle dosavadní právní úpravy neměl nárok, přechodné ustanovení se neuvolněných místostarostů netýká).

Uvolněný místostarosta pan Zima, který ke dni 1. ledna 2018 vykonával funkci uvolněného předsedy výboru zastupitelstva (tj. funkci s nárokem na odměnu při skončení funkčního období dle dosavadní právní úpravy, do které byl zvolen před účinností zákona č. 99/2017 a k 1. březnu 2018 bez přetržky přešel do jiné uvolněné funkce) bude mít nárok na odměnu při skončení funkčního období dle dosavadní právní úpravy, neboť na tento případ dopadá právní úprava v přechodném ustanovení.

?? Příklad (doplňující dotaz) č. 34

V únoru 2018 zastupitelstvo obce odvolá uvolněného starostu (p. Nováka) a uvolněného místostarostu (p. Zimu) z dosavadních funkcí, které zastávali už 1. ledna 2018. Dosavadního místostarostu (p. Zimu) na tomtéž zasedání zvolí uvolněným starostou, p. Novák zůstane jen členem zastupitelstva bez dalších funkcí. Budou mít nyní nárok na odchodné? Bude mít dosavadní místostarosta

a poté až do nových voleb starosta (p. Zima), který už na nové volební období vůbec nekandidoval, nárok na „odměnu při skončení funkčního období" dle dosavadní právní úpravy nebo na odchodné dle nové právní úpravy?

Panu Novákovi vznikne nárok na odchodné v únoru 2018 dle nové právní úpravy, jelikož se nejedná o případ pokrytý přechodným ustanovením.

Panu Zimovi vznikne nárok na odměnu při skončení funkčního období dle dosavadní právní úpravy, neboť na tento případ dopadá právní úprava v přechodném ustanovení (ke dni 1. ledna 2018 vykonával funkci uvolněného místostarosty, tj. funkci s nárokem na odměnu při skončení funkčního období dle dosavadní právní úpravy, do které byl zvolen před účinností zákona č. 99/2017).

V. DOVOLENÁ

Související právní úprava

Zákon o obcích:

§ 81a

(1) Uvolněný člen zastupitelstva obce má nárok na dovolenou v délce 5 týdnů za kalendářní rok, přičemž nejvýše 25 dnů dovolené může připadnout na pondělí až pátek, pokud tento den není svátkem.

(2) Pokud výkon funkce uvolněného člena zastupitelstva obce netrvá po dobu celého kalendářního roku, má nárok na poměrnou část dovolené, která činí za každý i započatý kalendářní měsíc výkonu funkce jednu dvanáctinu dovolené za kalendářní rok.

(3) Odměna se za dobu čerpání dovolené nekrátí.

(4) Obec poskytne uvolněnému členovi zastupitelstva obce též tu část dovolené, kterou nevyčerpal u svého zaměstnavatele před uvolněním k výkonu veřejné funkce.

(5) Nevyčerpal-li uvolněný člen zastupitelstva obce dovolenou nebo její část v průběhu příslušného kalendářního roku, převádí se mu nárok na ni do bezprostředně následujícího kalendářního roku, v němž se eviduje jako nevyčerpaná dovolená z předchozího kalendářního roku a čerpá se přednostně. Do dalšího kalendářního roku se již tento nárok nepřevádí.

(6) Nevyčerpal-li uvolněný člen zastupitelstva obce, který je ke dni ukončení výkonu funkce v pracovním nebo jiném obdobném poměru, poměrnou část dovolené podle odstavce 2 za kalendářní rok, ve kterém došlo k ukončení uvolnění pro výkon funkce, může mu na základě jeho žádosti obec poskytnout náhradu za nevyčerpanou dovolenou nebo její část. Uvolňující zaměstnavatel poskytne zbývající část dovolené za příslušný kalendářní rok, která nebyla vyčerpána nebo nahrazena. Nevyčerpaná dovolená z předchozího kalendářního roku se nepřevádí ani ji nelze nahradit.

(7) Nevyčerpal-li uvolněný člen zastupitelstva obce, který ke dni ukončení výkonu funkce není v pracovním nebo jiném obdobném poměru, poměrnou část dovolené podle odstavce 2 za kalendářní rok, ve kterém došlo k ukončení uvolnění pro výkon funkce, poskytne mu obec náhradu za nevyčerpanou dovolenou. Nevyčerpaná dovolená z předchozího kalendářního roku se nenahrazuje.

(8) Náhrada za nevyčerpanou dovolenou podle odstavců 6 a 7 se určí jako násobek počtu kalendářních dnů, za které je poskytována, a jedné třicetiny odměny, která náleží uvolněnému členovi zastupitelstva obce ke dni ukončení výkonu funkce.

(9) Vyčerpal-li uvolněný člen zastupitelstva obce dovolenou v rozsahu větším, než mu náleží podle odstavců 1 až 5, posuzuje se odměna za každý den čerpání dovolené nad rámec zákonného nároku jako přeplatek poskytnuté odměny.

10) Obecní úřad vede evidenci o čerpání dovolené uvolněných členů zastupitelstva obce. Člen zastupitelstva obce oznámí předem čerpání dovolené obecnímu úřadu prostřednictvím starosty.

1) Charakteristika právní úpravy

Kategorie dovolené pro členy zastupitelstev obcí je upravena **výlučně v zákoně o obcích.** Obecná ustanovení zákoníku práce se na dovolenou uvolněných členů zastupitelstva obce nepoužijí, s výjimkou těch **ustanovení zákoníku práce**, která se výslovně týkají osob vykonávajících veřejné funkce (viz § 212 odst. 4 zákoníku práce o **převodu nevyčerpané dovolené**). Právní úprava dovolené uvolněných členů zastupitelstva obce speciálně upravuje výši nároku na dovolenou, možnost převést nevyčerpanou dovolenou do následujícího kalendářního roku, možnost proplatit nevyčerpanou dovolenou při ukončení výkonu funkce a výši odměny člena zastupitelstva obce po dobu čerpání dovolené, resp. výši náhrady za nevyčerpanou dovolenou.

Čerpání dovolené se ponechává na jednotlivých členech zastupitelstva obce, neboť z titulu zastávané funkce nejsou v pracovněprávním vztahu k obci a nelze hovořit o vztahu nadřízenosti a podřízenosti. Přesto zákon nevylučuje, že si obec stanoví interní pravidla pro čerpání dovolené uvolněných členů zastupitelstva dle místních podmínek, že zastupitelstvo obce starostovi a místostarostovi (jednotlivým uvolněným členům) uloží, s ohledem na připravovaný „plán práce“ a zadávané úkoly a vzájemnou zastupitelnost, zpracovat svůj plán čerpání dovolené. V obecné poloze je čerpání dovolené uvolněných členů zastupitelstva ponecháno na vzájemné dohodě.

2) Výše nároku na dovolenou a způsob jejího čerpání

?/49 Kteří členové zastupitelstva obce mají nárok na dovolenou?

Nárok na dovolenou se týká **výlučně jen <u>uvolněných</u> členů zastupitelstva obce.** Konkrétního člena zastupitelstva obce se tedy tato právní úprava týká ode dne zvolení uvolněným členem zastupitelstva obce do dne, kdy uvolněným členem zastupitelstva obce přestal být.

?/50 Jaký (v jaké výši) nárok na dovolenou uvolněný člen zastupitelstva obce má?

Uvolněný člen zastupitelstva obce má nárok na dovolenou **<u>v délce 5 týdnů za kalendářní rok, tj. 35 kalendářních dnů</u>, přičemž zákon stanovuje, že z toho nejvýše 25 dnů dovolené může připadnout na pondělí až pátek, pokud tento den není svátkem**. Členové zastupitelstva obce vzhledem k charakteru výkonu

této veřejné funkce zastávají příslušnou funkci nepřetržitě každý den od zvolení do ukončení výkonu uvolněné funkce. Týdenní pracovní doba tak, jak ji zná zákoník práce, se na uvolněné členy zastupitelstva obce nevztahuje, tudíž část nároku na dovolenou uvolněného člena zastupitelstva musí připadnout na soboty a neděle.

Pokud výkon funkce uvolněného člena zastupitelstva obce netrvá po dobu celého kalendářního roku, má nárok na poměrnou část dovolené, která činí **za každý i započatý kalendářní měsíc výkonu funkce jednu dvanáctinu dovolené za kalendářní rok.** I v tomto případě však připadá jen alikvótní část nároku na dovolenou k čerpání v pondělí až pátek (5 sedmin z alikvótní části celoročního nároku) a alikvótní část na soboty a neděle (2 sedminy z alikvótní části celoročního nároku). Přiměřené zaokrouhlení lze připustit.

Pokud se člen zastupitelstva obce stal uvolněným členem zastupitelstva obce, **obec je povinna poskytnout mu též tu část dovolené, kterou nevyčerpal u svého zaměstnavatele před uvolněním k výkonu této veřejné funkce** (viz též § 212 odst. 4 zákoníku práce). Aby nebyl poškozen, tento převedený nárok na dovolenou (zejm., pokud bude vyjádřen počtem pracovních dní), dle názoru Ministerstva vnitra, může dotyčný čerpat v takovém režimu, jak by měl být čerpán u jeho zaměstnavatele, tj. nikoliv nutně s poměrným rozdělením na pondělí až pátek a soboty a neděle (když ani nárok nebyl na soboty a neděle kalkulován).

?? Příklad (doplňující dotaz) č. 35

Pan Novák bude uvolněným členem zastupitelstva obce od 8. března 2018 do 15. listopadu 2018. Ke dni uvolnění činil jeho nevyčerpaný nárok na dovolenou u zaměstnavatele 4 pracovní dny. Jak vysoký bude jeho nárok na dovolenou k čerpání po dobu výkonu funkce?

Z titulu výkonu funkce uvolněného člena zastupitelstva obce mu vznikne alikvótní nárok na dovolenou ve výši **9 dvanáctin z jeho celoročního nároku** 5 týdnů dovolené, tj. bude moci čerpat

celkem: 26,25 kalendářních dnů za dobu výkonu funkce (35/12 * 9) + 4 převedené pracovní dny,

z toho:
- ⇨ k čerpání v pondělí až pátek připadá: 18,75 dní (25/12 * 9) + 4 převedené pracovní dny,
- ⇨ k čerpání v sobotu, neděli a ve svátek připadá: 7,5 dne (10/12 * 9).

?? Příklad (doplňující dotaz) č. 36

Uvolněný starosta obce bude v roce 2018 vykonávat funkci až do voleb, poté nadále plní své povinnosti až do zvolení nového starosty nebo místostarosty na listopadovém zasedání nového zastupitelstva obce. Na nové volební období do zastupitelstva

obce už nekandidoval, tudíž výkon uvolněné funkce ukončí. ***Kolik bude činit poměrná část dovolené za kalendářní rok 2018 za období 01/2018 až 11/2018?***

Bude činit 11 dvanáctin z celoročního nároku 35 (25 + 10) kalendářních dní, tj. celkem: **32 kalendářních dnů** (35/12 krát 11), z toho k čerpání v pondělí až pátek připadne 23 dní a k čerpání v sobotu a v neděli 9 dní.

?/51 Jak bude doba čerpání dovolené honorována?

Uvolněnému členovi zastupitelstva obce se během čerpání dovolené **odměna nekrátí,** po dobu dovolené mu tedy běží odměna v takové výši, jako kdyby na dovolené nebyl.

?/52 Je třeba čerpání dovolené evidovat:

Ano. Ustanovení § 81a odst. 10 zákona o obcích stanoví **obecnímu úřadu povinnost vést evidenci o čerpání dovolené** uvolněných členů zastupitelstva obce a **členům zastupitelstva obce povinnost oznámit předem čerpání dovolené obecnímu úřadu prostřednictvím starosty**.

3) Problematika nevyčerpané dovolené

?/53 Lze nevyčerpanou dovolenou za příslušný kalendářní rok čerpat v následujícím roce nebo i v dalších následujících letech?

Nevyčerpal-li uvolněný člen zastupitelstva obce dovolenou nebo její část v průběhu příslušného kalendářního roku, převádí se mu nárok na ni **pouze do bezprostředně následujícího kalendářního roku**, v němž se eviduje jako nevyčerpaná dovolená z předchozího kalendářního roku **a čerpá se přednostně.** Do dalšího kalendářního roku se již tento nárok nepřevádí, tedy nebyl-li vyčerpán na konci tohoto bezprostředně následujícího roku (k 31. 12.), **bez náhrady propadá**.

Tato zásada se v plném rozsahu uplatní v průběhu funkčního období. Ve volebním roce se popsaný postup bude týkat jen těch uvolněných členů zastupitelstva obce, kteří budou jako uvolnění členové zastupitelstva obce kontinuálně pokračovat i v následujícím volebním období.

?? Příklad (doplňující dotaz) č. 37

Uvolněný člen zastupitelstva obce nevyčerpá k 31. prosinci 2018 z celoročního nároku dovolené 35 (25 + 10) dní na kalendářní rok 2018 celkem 15 (5 + 10) kalendářních dní, tj. z toho 5 nevyčerpaných dní bylo určeno k čerpání v pondělí až pátek a 10 dní k čer-

pání v sobotu a v neděli. Jak by měl dotyčný člen zastupitelstva obce čerpat tento nárok v následujícím roce 2019? Bude moci všech 15 dní čerpat jen v pondělí až v pátek?

Ne. Uvolněný člen zastupitelstva obce má nárok na dovolenou v délce 5 týdnů za kalendářní rok, přičemž nejvýše 25 dnů dovolené může připadnout na pondělí až pátek, pokud tento den není svátkem. Na této struktuře nároku se nic nemění ani poté, co se nevyčerpaný zbytek dovolené převede do následujícího kalendářního roku. Převedených 15 dní dovolené bude muset uvolněný člen zastupitelstva čerpat přednostně, avšak jen **5 dní v pondělí až pátek a 10 dní v sobotu a v neděli.** Nebude-li převedený nárok v průběhu roku 2019 vyčerpán (nebo zůstane-li nevyčerpaný jen ten nárok, co připadá k čerpání v sobotu a v neděli), bez náhrady propadne.

?? Příklad (doplňující dotaz) č. 38

Jedná se o obdobný případ jako ve shora uvedeném příkladu, ale situovaný na přelom roku 2017 a 2018. Bude se i převedená dovolená z roku 2017 do roku 2018 dělit na nárok určený k čerpání v pondělí až pátek a nárok určený k čerpání v sobotu a v neděli?

Zákon pro přechod z dosavadní právní úpravy na novou speciální postup nestanovuje. Lze tedy jen doporučit, aby se postupovalo obdobně.

Do 31. prosince 2017 bude platit dosavadní právní úprava, která umožňuje převod nevyčerpané dovolené (en bloc). Od 1. ledna 2018 nová právní úprava, která s převodem nároku také počítá, ale už neumožňuje proplacení staré dovolené (převedeného nároku z roku 2017), jen přednostní čerpání. **Převedený nevyčerpaný nárok na dovolenou z roku 2017 už tedy nebude možné v roce 2018 proplatit** (podrobněji následující text).

?/54 Je možné nevyčerpanou dovolenou formou určité náhrady proplatit?

Zákon umožňuje poskytnout *uvolněnému členovi zastupitelstva obce* náhradu za nevyčerpanou dovolenou nebo její poměrnou část podle odstavce 2 (tj. podle § 81a odst. 2 zákona o obcích) *za kalendářní rok, ve kterém došlo k ukončení uvolnění pro výkon funkce.* Je třeba zdůraznit, že **předmětem proplacení může být jen nevyčerpaný nárok (jeho alikvótní část z celoročního nároku) za kalendářní rok, v němž došlo k ukončení výkonu funkce,** tj. z nároku za běžný kalendářní rok. Tato **úprava se netýká** převedeného nevyčerpaného nároku za loňský kalendářní rok („staré dovolené“), byť ho uvolněný člen zastupitelstva obce stále ještě nevyčerpal a už ani nevyčerpá, protože v uvolněné funkci končí.

Pokud jde o možnost poskytnutí náhrady za nevyčerpanou dovolenou, je potřebné rozlišovat, zda jde o:

a) **uvolněného člena zastupitelstva obce, který je ke dni ukončení výkonu funkce v pracovním nebo jiném** obdobném poměru (tj. zda má zaměstnavatele, ke kterému si může nevyčerpanou dovolenou převést, přičemž zaměstnavatel bude povinen mu ji poskytnout) – srov. **§ 81a odst. 6 zákona o obcích**, nebo

b) člena zastupitelstva obce, **který ke dni ukončení výkonu funkce v pracovním nebo jiném obdobném poměru není** (např. jde o osobu samostatně výdělečně činnou, důchodce, studenta) – srov. **§ 81a odst. 7 zákona o obcích.**

?/55 Jak lze naložit s nevyčerpaným nárokem na dovolenou uvolněného člena zastupitelstva obce, který je ke dni ukončení výkonu funkce v pracovním nebo jiném obdobném poměru?

Nevyčerpal-li uvolněný člen zastupitelstva obce, který je ke dni ukončení výkonu funkce v pracovním nebo jiném obdobném poměru, poměrnou část dovolené za příslušný kalendářní rok, ve kterém došlo k ukončení uvolnění pro výkon funkce, **může** mu **na základě jeho žádosti** obec **poskytnout náhradu za nevyčerpanou dovolenou nebo její část**.

Uvolňující zaměstnavatel poskytne zbývající část dovolené za příslušný kalendářní rok, která nebyla vyčerpána nebo nahrazena. Nevyčerpaná dovolená z předchozího kalendářního roku se nepřevádí ani ji nelze nahradit.

Náhrada může být poskytnuta až poté, kdy je zřejmé, jaký nárok může být proplacen, tedy obvykle až po ukončení výkonu funkce.

Z dikce zákona vyplývá, že žádost o poskytnutí náhrady za nevyčerpanou dovolenou (dále též „proplacení dovolené“) **by měla být podána až poté, co nastane rozhodn**á **skutečnost, tedy po skončení výkonu funkce.** Lze však jistě připustit i situaci, kdy je zřejmé, že uvolněný člen zastupitelstva obce ukončí v daném roce funkci (např. se vzdá funkce k budoucímu datu, či ve volebním roce ví, že již nebude pokračovat v dalším volebním období apod.) a požádá ještě jako uvolněný člen zastupitelstva o proplacení dovolené. V takovém případě zastupitelstvo obce může souhlasit obecně s poskytnutím náhrady za nevyčerpanou dovolenou za daný rok, a to z alikvótní části za příslušný kalendářní rok. Byť to zákon výslovně nezmiňuje, lze jen doporučit, aby byla taková žádost doplněna, resp. aby bylo konkrétní rozhodnutí zastupitelstva obce podloženo příslušným výpisem z evidence o čerpání dovolené uvolněných členů zastupitelstva obce, kterou podle § 81a odst. 10 zákona o obcích *obecní úřad vede.*

Z povahy věci, zejména vzhledem k zákonné povinnosti obce převést zbývající nevyčerpanou dovolenou, je vhodné, aby zastupitel obce **požádal o případné proplacení bezprostředně po ukončení výkonu funkce.**

Je tedy na členu zastupitelstva a jeho úvaze, zda požádá obec, aby mu za celou nevyčerpanou dovolenou nebo jen její část poskytla náhradu. **Nepožádá-li**

o poskytnutí náhrady za nevyčerpanou, potom ji obec automaticky převede k jeho zaměstnavateli. Obcím je možno doporučit, aby před převodem dovolené k zaměstnavateli učinili dotaz na člena zastupitelstva obce, jež ukončil uvolněnou funkci, zda bude žádat poskytnutí náhrady za nevyčerpanou dovolenou.

Na poskytnutí náhrady není nárok – **zastupitelstvo obce**, jakožto příslušný orgán obce může či nemusí žádosti vyhovět, nebo jí může vyhovět jen z části. Poskytnout lze jen náhradu za poměrnou část dovolené z kalendářního roku, ve kterém došlo k ukončení výkonu funkce. Neproplacený nárok za poslední kalendářní rok výkonu funkce se pak převádí k zaměstnavateli.

?/56 Jak lze naložit s nevyčerpaným nárokem na dovolenou uvolněného člena zastupitelstva obce, který ke dni ukončení výkonu funkce v pracovním nebo jiném obdobném poměru není?

Nevyčerpal-li uvolněný člen zastupitelstva obce, který ke dni ukončení výkonu funkce není v pracovním nebo jiném obdobném poměru, poměrnou část dovolené za kalendářní rok, ve kterém došlo k ukončení uvolnění pro výkon funkce, **poskytne mu obec náhradu** za nevyčerpanou dovolenou (nevyčerpaný nárok není ke komu převést). V tomto případě o poskytnutí náhrady nerozhoduje obec, uvolněný člen zastupitelstva obce o poskytnutí náhrady obec ani nežádá, **náhrada mu náleží ze zákona**, ovšem opět pouze za nevyčerpanou poměrnou část dovolené z kalendářního roku, v němž došlo k ukončení výkonu funkce.

?? Příklad (doplňující dotaz) č. 39

Pokud uvolněný člen zastupitelstva není ke dni ukončení výkonu uvolněné funkce v pracovním či jiném obdobném poměru, měla by mu obec proplatit nevyčerpaný nárok alikvotní části dovolené za příslušný kalendářní rok automaticky nebo až na základě jeho žádosti? Kdo v tomto případě o poskytnutí náhrady rozhodne?

V tomto případě by mělo dojít k poskytnutí náhrady za nevyčerpanou dovolenou nebo její části z poměrné části dovolené na příslušný kalendářní rok **ze zákona**, tj. bez žádosti, avšak za průkazných souvisejících skutečností, že dotyčný má nevyčerpaný nárok na dovolenou (což průkazně vyplývá z evidence), že dotyčný skutečně není v pracovním či jiném pracovním poměru (např. formou dotazníku či čestného prohlášení). V tomto případě tedy zastupitelstvo obce o poskytnutí náhrady nerozhoduje [jen starosta obce z titulu svých kompetencí dle § 103 odst. 4 písm. i) zákona o obcích jakožto „statutárního orgánu zaměstnavatele podle zvláštních právních předpisů vůči uvolněným členům zastupitelstva," ve smyslu příkazu k výplatě, event. příslušný vedoucí zaměstnanec obecního úřadu v mezích svých pravomocí).

?/57 Jak se výše náhrady za nevyčerpanou dovolenou stanoví?

Postup stanoví zákon o obcích v § 81a odst. 8 – náhrada se určí jako **násobek počtu kalendářních dnů,** za které je poskytována, **a jedné třicetiny odměny, která náleží uvolněnému členovi zastupitelstva obce ke dni ukončení výkonu funkce.**

?/58 Řeší zákon eventualitu přečerpání zákonného nároku na dovolenou?

Zákon pamatuje na situace, kdy uvolněný člen zastupitelstva obce nárok na dovolenou přečerpal. Dojde-li k přečerpání dovolené, **posuzuje se odměna za každý den čerpání dovolené nad rámec zákonného nároku jako přeplatek poskytnuté odměny,** který mu obec v příštím zúčtování odměny za výkon funkce odečte. Pokud na přeplatek jeho odměna nebude stačit, měl by přeplacený člen zastupitelstva obce sám přeplatek vrátit, jinak ho obec může vymáhat.

VI. SPLATNOST A VÝPLATA ODMĚN, POSKYTOVÁNÍ DALŠÍCH PENĚŽITÝCH PLNĚNÍ, CESTOVNÍCH NÁHRAD A JINÉ

Související právní úprava

Zákon o obcích:

§ 79

Splatnost a výplata odměny a dalších plnění poskytovaných v souvislosti s výkonem funkce členům zastupitelstva obce, jakož i srážky z nich, odpovědnost člena zastupitelstva obce za škodu, kterou způsobil obci v souvislosti s výkonem funkce, a postup obce v případě zjišťování průměrného výdělku, vzdání se práva na odměnu nebo další plnění a v případě smrti člena zastupitelstva obce se řídí zákoníkem práce. Pro tyto účely se obec považuje za zaměstnavatele a členové zastupitelstva obce se považují za zaměstnance.

§ 80

(1) Členovi zastupitelstva obce lze z peněžního fondu nebo z rozpočtu obce poskytnout

a) příspěvek na úhradu zvýšených nákladů na úpravu zevnějšku, jde-li o starostu, místostarostu nebo člena zastupitelstva obce pověřeného k přijímání projevu vůle snoubenců, že spolu vstupují do manželství,

b) příspěvek na úhradu zvýšených nákladů na úpravu zevnějšku v souvislosti se zastupováním obce na veřejných občanských obřadech,

c) příspěvek na podporu vzdělávání v souvislosti s výkonem funkce člena zastupitelstva obce,

d) příspěvek na stravování, jde-li o uvolněného člena zastupitelstva obce,

e) příspěvek na penzijní připojištění se státním příspěvkem, doplňkové penzijní spoření nebo životní pojištění, jde-li o uvolněného člena zastupitelstva obce,

f) odměnu při významném životním výročí,

g) příspěvek na pojištění rizik spojených s výkonem funkce člena zastupitelstva obce,

h) příspěvek na podporu zdravotních, kulturních a sportovních aktivit, jde-li o uvolněného člena zastupitelstva obce,

i) příspěvek na rekreaci, jde-li o uvolněného člena zastupitelstva obce.

(2) Plnění podle odstavce 1 lze členovi zastupitelstva obce poskytnout za obdobných podmínek a v obdobné výši jako zaměstnancům obce.

§ 81

(1) Členovi zastupitelstva obce náleží v souvislosti s výkonem jeho funkce cestovní náhrady ve výši a za podmínek stanovených právními předpisy platnými pro zaměstnance obce a v jejich mezích podle pravidel pro poskytování cestovních náhrad členům zastupitelstva obce, stanovených zastupitelstvem obce.

(2) Zastupitelstvo obce může stanovit, že za pravidelné pracoviště člena zastupitelstva obce pro účely cestovních náhrad se považuje místo jeho trvalého pobytu.

(3) Nestanoví-li v pravidlech pro poskytování cestovních náhrad členům zastupitelstva obce zastupitelstvo obce jinak, podmínky, které mohou ovlivnit poskytování a výši cestovních náhrad, zejména dobu a místo nástupu a ukončení cesty, místo plnění úkolů, způsob dopravy a ubytování, určuje členům zastupitelstva obce před zahájením pracovní cesty písemně starosta.

(4) Stanoví-li tak zastupitelstvo obce, náleží členovi zastupitelstva obce náhrada za opotřebení vlastního zařízení nebo jiných předmětů nezbytných k výkonu funkce člena zastupitelstva obce. To neplatí pro používání motorového vozidla, u kterého se poskytování náhrad řídí odstavci 1 až 3.

1) Rozsah aplikace obecné právní úpravy zákoníku práce

Právní poměry členů zastupitelstev obcí upravuje především zákon o obcích. Některé náležitosti týkající se právních poměrů, resp. odměňování členů zastupitelstev obcí, možností poskytnutí dalšího plnění, stejně jako dosud zákon o obcích přímo neupravuje, ale odkazuje na obecnou právní úpravu příslušných institutů předpokládaných zákoníkem práce. V některých případech je žádoucí, aby se u členů zastupitelstva postupovalo shodně jako u zaměstnanců, kteří jsou k dané obci v pracovním poměru. Jako typický příklad lze uvést pravidla pro výplatu odměn členům zastupitelstva obce a platu zaměstnancům obce.

Pokud zákon o obcích některé záležitosti přímo neřeší, ale odkazuje na obecnou právní úpravu v zákoníku práce, pak je nutné vzít v úvahu, že **věcně příslušným resortem k právní úpravě zákoníku práce je Ministerstvo práce a sociálních věcí.** Dále odkazujeme na příslušné odborné komentáře k právní úpravě v zákoníku práce, event. na kompetence shora uvedených věcně příslušných úřadů. Stejně tak problematika důchodového, nemocenského a sociálního pojištění přísluší z věcného hlediska **Ministerstvu práce a sociálních věcí,** potažmo jemu podřízené **České správě sociálního zabezpečení** a jejím okresním správám.

Shora uvedené platí obdobně pro vztah předmětné právní úpravy k právní úpravě v zákoně o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, v zákoně o daních z příjmů a jiných, které přináleží do věcné působnosti **Ministerstva financí.**

Další ze souvisejících oblastí, které však nenáležejí do působnosti Ministerstva vnitra, je problematika veřejného zdravotního pojištění, vyměřovacích základů pro odvod zdravotního pojištění atd. – je v působnosti **Ministerstva zdravotnictví, potažmo jednotlivých zdravotních pojišťoven.**

?/59 V jakém rozsahu lze použít zákoník práce, pokud jde o právní nároky či jiné záležitosti členů zastupitelstev obcí?

Podle § 5 odst. 1 zákoníku práce *se na vztahy vyplývající z výkonu veřejné funkce tento zákon vztahuje,* ***pokud to výslovně stanoví nebo pokud to stanoví zvláštní právní předpisy***, tj. v případě členů zastupitelstev obcí zákon o obcích. Omezené užití zákoníku práce na právní poměry členů zastupitelstev je determinováno zejména tím, že člen zastupitelstva obce není k obci v pracovním poměru, ale je k obci v právním vztahu z titulu výkonu veřejné funkce, což je vztah od pracovního poměru zcela odlišný. **Zákon o obcích taxativně vyjmenovává, které oblasti právní úpravy v zákoníku práce se analogicky užijí ve vztahu k členům zastupitelstva obce. Jde o tyto oblasti:**

a) **splatnost a výplata odměny** a dalších plnění poskytovaných v souvislosti s výkonem funkce členům zastupitelstva obce, jakož i **srážky z nich** (viz zejm. § 141 a násl.);

b) **odpovědnost člena zastupitelstva obce za škodu**, kterou způsobil obci v souvislosti s výkonem funkce (viz § 250 a násl.);

c) postup obce v případě **zjišťování průměrného výdělku** (viz § 351- 362);

d) **vzdání se práva na odměnu** nebo další plnění (zákoník práce to **neumožňuje,** resp. nepřihlíží se k tomu - viz § 4a a § 144a);

e) **postup obce v případě smrti** člena zastupitelstva obce (viz § 325 až 328);

f) **poskytování cestovních náhrad** (viz zejm. § 156 a násl.) – zde aplikace zákoníku práce vyplývá ze speciální úpravy v § 81 odst. 1 až 3 zákona o obcích, která úpravu v zákoníku práce pro členy zastupitelstev obcí doplňuje.

Pro tyto účely se obec považuje za zaměstnavatele a členové zastupitelstva obce se považují za zaměstnance.

Dále se na právní poměry členů zastupitelstev obcí užijí ustanovení zákoníku práce, pokud vybrané aspekty týkající se osob vykonávajících veřejné funkce upravuje zákoník práce přímo, tj. (vedle již shora citovaného § 5), pokud jde o

g) **garanci nároků** osob vykonávajících veřejné funkce **na poskytnutí pracovního volna** mj. k výkonu veřejných funkcí v zákonem stanoveném rozsahu (§ 200);

h) **vymezení**, co se pro účely tohoto zákona za výkon **veřejné funkce** považuje, mj. výkon funkce člena zastupitelstva ÚSC (§ 201),

i) **převod nevyčerpané dovolené** na začátku uvolnění k výkonu veřejné funkce a po ukončení výkonu veřejné funkce (§ 212 odst. 4);

j) **zákaz výpovědi** v době, kdy je zaměstnanec dlouhodobě plně uvolněn pro výkon veřejné funkce [§ 53 odst. 1 písm. c)];

k) **obecnou odpovědnost za škodu** (§ 392 odst. 1), a to takto: *„Fyzickým osobám plnícím veřejné funkce a funkcionářům odborové organizace odpovídá za škodu vzniklou při výkonu funkce nebo v přímé souvislosti s ní ten, pro koho byli činni; fyzické osoby a funkcionáři odpovídají za škodu tomu, pro koho byli činni.“*

?/60 Jak aplikovat příslušná ustanovení zákoníku práce o zjišťování průměrného výdělku u člena zastupitelstva obce, když se výkon veřejné funkce nepojí s pracovní dobou?

Podle § 79 zákona o obcích se splatnost a výplata odměny a dalších plnění poskytovaných v souvislosti s výkonem funkce členům zastupitelstva obce, jakož i **postup obce v případě zjišťování průměrného výdělku řídí zákoníkem práce. Pro tyto účely se obec považuje za zaměstnavatele a členové zastupitelstva obce se považují za zaměstnance.** Při výpočtu průměrného výdělku člena zastupitelstva obce se tak bude postupovat analogicky jako u zaměstnanců, kteří jsou k obci v pracovním poměru, a to podle § 351 až 362 zákoníku práce:

- *Průměrný výdělek zjistí zaměstnavatel z hrubé mzdy nebo platu zúčtované zaměstnanci k výplatě v rozhodném období a z odpracované doby v rozhodném období* (§ 353 odst. 1).
- *Není-li v tomto zákoně dále stanoveno jinak, je rozhodným obdobím předchozí kalendářní čtvrtletí* (§ 354 odst. 1).

  Jestliže zaměstnanec v rozhodném období neodpracoval alespoň 21 dnů, použije se pravděpodobný výdělek (§ 359).

Dle stanoviska Ministerstva práce a sociálních věcí se *průměrný výdělek v souladu s § 356 odst. 1 zákoníku práce zásadně zjišťuje jako průměrný hodinový výdělek. Průměrný hodinový výdělek se přepočítá na 1 měsíc podle průměrného počtu pracovních hodin připadajících na 1 měsíc v průměrném roce; průměrný rok pro tento účel má 365,25 dnů.* ***Průměrný hodinový výdělek se vynásobí týdenní pracovní dobou zaměstnance a koeficientem 4,348,*** *který vyjadřuje průměrný počet týdnů připadajících na 1 měsíc.*

Pro účely použití odměny za měsíc za výkon funkce člena zastupitelstva obce ke stanovení průměrného výdělku je tedy rozhodné, jakým způsobem se stanoví rozsah „odpracované doby“ s ohledem na specifický charakter výkonu funkce člena zastupitelstva obce a jeho odměňování.

Výkon funkce člena zastupitelstva obce se s kategorií odpracovaná doba a týdenní pracovní doba ve smyslu právní úpravy v zákoníku práce pro zaměstnance v pracovním poměru nepojí. Odměna se **uvolněnému členovi zastupitelstva**

poskytuje **ode dne zvolení do funkce, tj. za kalendářní dny (a 24 hodin v jednom dni).**

Neuvolněný člen zastupitelstva obce může vykonávat funkci i s nulovou odměnou (odměna se mu poskytuje dle rozhodnutí zastupitelstva obce). Dobu výkonu funkce člena zastupitelstva obce nelze zredukovat toliko na dobu, kdy se účastní zasedání zastupitelstva obce či jiných orgánů obce, jejichž je členem – to by mohlo způsobit značné zkreslení průměrného výdělku, který člen zastupitelstva obce v rozhodném období v souvislosti s výkonem funkce měl.

Pro účely stanovení průměrného výdělku uvolněným členům zastupitelstva obce (resp. za dobu výkonu funkce uvolněného člena zastupitelstva) je proto nutné, dle názoru Ministerstva vnitra, **považovat za odpracovanou dobu v rozhodném období počet dnů výkonu funkce s nárokem na odměnu za výkon funkce v příslušném kalendářním čtvrtletí** (včetně dnů, kdy uvolněný člen zastupitelstva obce čerpal dovolenou, a odečtením dnů bez nároku na odměnu z důvodů dle § 72 odst. 6 zákona o obcích); odpracovanou dobu v hodinách pak vynásobením shora vymezeného počtu dnů počtem hodin v kalendářním dni, tj. číslem 24. Pro účely stanovení průměrného výdělku **neuvolněného člena zastupitelstva** (resp. za dobu výkonu funkce neuvolněného člena zastupitelstva obce) je potřebné počítat dobu výkonu funkce („odpracovanou dobu" pro účely stanovení průměrného výdělku) bez ohledu na to, zda za výkon příslušné funkce pobíral měsíční odměnu. Mohl totiž v rozhodném období obdržet mimořádnou odměnu, která má rovněž charakter odměny za výkon funkce, a tedy do průměrného výdělku se započítává.

Uvolněný ani neuvolněný člen zastupitelstva obce nemá pracovní dobu 8 hodin denně a 40 hodin týdně jako většina zaměstnanců v pracovním poměru k obci. Průměrný týden tak v případě členů zastupitelstva obce představuje dobu výkonu funkce v počtu 168 hodin (7*24) a **průměrný měsíc pro účely stanovení průměrného výdělku 730,5 hodiny** (365,25*24/12 nebo 168*4,348).

Z hlediska specifik odměňování členů zastupitelstev je nutné znovu poznamenat, že charakter mzdy nebo platu mají u nich odměny za výkon funkce, tj. budou se **do průměrného výdělku zahrnovat odměny za měsíc a mimořádné odměny,** resp. poměrná část poskytnuté mimořádné odměny připadající na dané kalendářní čtvrtletí (dále viz § 358 zákoníku práce). Odchodné, plnění poskytovaná dle § 80 zákona o obcích, poskytnutá náhrada za nevyčerpanou dovolenou charakter mzdy nebo platu zaměstnanců, resp. odměny za výkon funkce nemají a do průměrného výdělku se započítávat nebudou.

?/61 Má člen zastupitelstva obce nárok na odškodnění pracovního úrazu, který se mu stal při výkonu funkce?

Podle § 392 odst. 1 zákoníku práce **fyzickým osobám plnícím veřejné funkce odpovídá za škodu vzniklou při výkonu funkce nebo v přímé souvislosti s ní ten, pro koho byli činni**; **fyzické osoby odpovídají za škodu tomu, pro koho byli činni**.

Obec není **povinna** za uvolněné členy zastupitelstva obce, kteří svou funkci nevykonávají v pracovním poměru, odvádět pojistné, a tedy zahrnovat pro účely pojištění odpovědnosti zaměstnavatele za škodu při pracovním úrazu nebo nemoci z povolání do vyměřovacího základu odměny těchto uvolněných členů zastupitelstva obce.

Z výše uvedeného lze dovodit, že **v případě vzniku škody v souvislosti s pracovním úrazem musí náhradu škody uhradit** ten subjekt, pro který je člen zastupitelstva obce činný – tedy **v tomto případě obec, a to bez refundace příslušné pojišťovny.** Záležitost případného **smluvního pojištění rizika obce** pro případy pracovních úrazů členů zastupitelstva obce a s tím souvisejících dopadů do rozpočtu obce je na zvážení (rozhodnutí) příslušného orgánu obce v samostatné působnosti. Nad rámec zákonné povinnosti obce není vyloučeno využití komerčního pojištění fyzických osob.

?/62 Člen zastupitelstva obce vykonávající funkci uvolněného starosty náhle zemřel. Lze vyplatit dlužnou odměnu jeho manželce, bude jí náležet i výplata odchodného?

Podle § 79 zákona o obcích splatnost a výplata odměny a dalších plnění poskytovaných v souvislosti s výkonem funkce členům zastupitelstva obce, jakož i postup v případě jeho smrti, se řídí zákoníkem práce. Pro tyto účely se obec považuje za zaměstnavatele a členové zastupitelstva obce se považují za zaměstnance. Ustanovení § 328 zákoníku práce stanoví, *že peněžitá práva zaměstnance jeho smrtí nezanikají.* ***Do výše odpovídající trojnásobku jeho průměrného měsíčního výdělku přecházejí*** *mzdová a platová práva z pracovněprávního vztahu postupně na jeho manžela, děti a rodiče, jestliže s ním žili v době smrti ve společné domácnosti; předmětem dědictví se stávají, není-li těchto osob.* **Přecházet však mohou pouze taková finanční práva** zemřelého člena zastupitelstva obce (stejně jako v případě zemřelého zaměstnance), **která dotčenému vznikla z titulu výkonu funkce ještě před smrtí** a v okamžiku smrti ještě existovala. Manželce, pokud s ním žila ve společné domácnosti, tak **lze vyplatit zbývající (dlužnou) část odměny za výkon funkce starosty;** mělo by jít o alikvótní část jeho odměny za kalendářní měsíc, v němž zemřel.

Na výplatu odchodného však v tomto případě manželka-vdova nárok nemá. Tomuto starostovi totiž zanikl mandát člena zastupitelstva obce až v důsledku smrti, **v okamžiku smrti nárok na odchodné neměl.**

2) Splatnost a výplata odměny

?/63 Kdy a jakým způsobem má být členům zastupitelstva vyplácena odměna? Pokud stanoví zastupitelstvo obce svým neuvolněným členům odměnu na měsíc, lze ji vyplácet čtvrtletně (kumulovaně za 3 měsíce)?

Podle § 72 odst. 5 věty první zákona o obcích se *odměna členovi zastupitelstva obce* ***poskytuje měsíčně.*** U uvolněných členů zastupitelstva jde o nárokovou odměnu ze zákona, u neuvolněných členů zastupitelstva jde o nárokovou odměnu z rozhodnutí zastupitelstva obce.

Pokud jde o splatnost odměny, podle § 79 zákona o obcích ve spojení s § 141 odst. 1 zákoníku práce je odměna členů zastupitelstev obcí **splatná nejpozději v kalendářním měsíci následujícím po měsíci, ve kterém vzniklo členovi zastupitelstva právo na odměnu.** Proto měsíční odměnu nelze vyplácet jinak než vždy v bezprostředně nejbližším výplatním termínu po uplynutí kalendářního měsíce, za který se odměna poskytuje. **Nelze ji tedy poskytovat v nakumulované částce dohromady za 2 a více kalendářních měsíců nebo za čtvrtletí** apod. Jednalo by se nejen o chybnou výplatu příjemci, ale též o porušení právních předpisů, pokud jde o zákonné srážky.

Odměna se přiznává a zúčtovává v tzv. hrubé částce, návazně je obec povinna srazit a odvést z takto zúčtované odměny v souladu se zvláštní právní úpravou zákonné srážky (zálohu na daň z příjmů a povinný odvod pojistného na veřejné zdravotní pojištění, event. sociální pojištění, pokud jde o uvolněného člena zastupitelstva obce). Výsledná částka k výplatě se zaokrouhluje nahoru. Zaměstnavatel má povinnost vydat při měsíčním vyúčtování mzdy nebo platu zaměstnanci písemný doklad obsahující údaje o jednotlivých složkách mzdy nebo platu a o provedených srážkách, obdobně má tedy postupovat obec při výplatě odměn členům zastupitelstva obce. Obdobná pravidla platí pro splatnost a výplatu dalších funkčních požitků ve prospěch člena zastupitelstva, ať už půjde o nárokovou částku odchodného nebo mimořádnou odměnu, kterou mu zastupitelstvo obce v souladu se zákonem přiznalo.

?/64 Člen zastupitelstva obce se vzdává nároku na odměnu za výkon funkce a žádá o zastavení její výplaty s tím, že bude funkci vykonávat zdarma. Lze žádosti ze strany obce vyhovět?

Jak již bylo shora uvedeno, splatnost a výplata odměny člena zastupitelstva obce se řídí zákoníkem práce. **Obec se proto musí při výplatě odměny členům zastupitelstev řídit** též následujícími ustanoveními zákoníku práce:

- *Mzda nebo plat jsou splatné po vykonání práce, a to nejpozději v kalendářním měsíci následujícím po měsíci, ve kterém vzniklo zaměstnanci právo na mzdu nebo plat nebo některou jejich složku* (§ 141 odst. 1).
- *Zakazuje se postoupit právo na mzdu, plat, odměnu z dohody nebo jejich náhradu* (§ 144 odst. 1).
- *Zakazuje se použít právo na mzdu, plat, odměnu z dohody nebo jejich část anebo jejich náhradu k zajištění dluhu; to neplatí v případě dohody o srážkách ze mzdy* (§ 144 odst. 2).
- *Odchýlí-li se smluvní strany od zákazů uvedených v odstavcích 1 a 2, nepřihlíží se k tomu* (§ 144 odst. 3).

Současně je v § 4a odst. 4 zákoníku práce zakotvena zásada, že **vzdá-li se** zaměstnanec práva, které mu tento zákon, kolektivní smlouva nebo vnitřní předpis poskytuje, **nepřihlíží se k tomu**.

Na základě výše uvedeného proto, dle našeho názoru, zákon o obcích a potažmo zákoník práce **neumožňuje**, aby obec (obecní úřad, účetní obce) nevyplatila členovi zastupitelstva obce ze zákona nebo z rozhodnutí zastupitelstva obce pro něho nárokovou odměnu, přestože se příslušný člen zastupitelstva práva na odměnu vzdal. Pro takový postup **nelze v zákoně o obcích ani v zákoníku práce nalézt oporu.**

Pakliže zastupitelstvo obce stanovuje (stanovilo) odměny všem svým neuvolněným členům a některý z nich chce vykonávat funkci trvale bez nároku na odměnu, měl by toto dotčený člen zastupitelstva obce sám **přednést na zasedání zastupitelstva obce nebo podat zastupitelstvu obce tento podnět písemně**. Zastupitelstvo obce na základě takto projevené vůle člena zastupitelstva obce pak může svým usnesením určit novou výši odměny, případně stanovit, že odměna bude v jeho případě nulová, nebude mu tedy nadále vyplácena.

Pokud by zastupitelstvo obce příslušnou individuální žádost člena zastupitelstva obce odmítlo nebo do doby, než zastupitelstvo obce přijme odpovídající usnesení o nulové výši odměny pro konkrétního člena zastupitelstva obce, může dotyčný situaci řešit tak, že po zaúčtování dané výše odměny k výplatě (po zákonných srážkách zálohy na daň z příjmu a pojistného) má možnost plně s ní disponovat, tedy např. i darovat ji ve prospěch obce. Doporučujeme, aby tak bylo ze strany

člena zastupitelstva obce učiněno zcela jednoznačným projevem jeho vůle, který bude řádným dokladem pro obec.

Pokud se chce vzdát odměny (ať již celé nebo jen části) **nebo např. odchodného uvolněný člen zastupitelstva obce**, zákoník práce to neumožňuje. **Obec je povinna mu nárokovou odměnu mu zúčtovat a vyplatit.** Pak je na členu zastupitelstva obce, stejně jako v případě, který byl uveden v předchozím odstavci, jak se svým příjmem naloží. To samozřejmě nevylučuje, aby odměnu nebo určitou částku z ní svým soukromoprávním projevem vůle daroval zpět obci (nebo některé její organizaci, na humanitární účely aj.).

?/65 Může být na odměnu člena zastupitelstva obce uvalena exekuce?

Občanský soudní řád stanoví v § 299 odst. 1, že ustanovení o výkonu rozhodnutí srážkami ze mzdy se použijí i na výkon rozhodnutí srážkami z platu, z odměny z dohody o pracovní činnosti, z odměny za pracovní nebo služební pohotovost, **z odměny členů zastupitelstva územních samosprávných celků** a z dávek státní sociální podpory a pěstounské péče, které nejsou vyplaceny jednorázově. Zákoník práce a další právní předpisy, které upravují platové poměry zaměstnanců obcí, se vztahují i na splatnost a výplatu odměn členům zastupitelstva, a to včetně srážek z těchto odměn. Toto se týká nejen uvolněných členů zastupitelstva obce, ale i těch neuvolněných. Zákoník práce stanoví v § 146 písm. a), že srážky ze mzdy smějí být provedeny jen v případech stanovených tímto zákonem nebo zvláštním zákonem. Podle § 147 odst. 2 zákoníku práce se exekuce vedená soudním exekutorem řídí zvláštním právním předpisem, tj. občanským soudním řádem a exekučním řádem.

Lze tedy mít za to, že § 299 odst. 1 občanského soudního řádu se vztahuje i na odměny zastupitelů obce a že **na tyto odměny lze vést exekuci srážkami ze mzdy.**

?/66 Jak má postupovat člen zastupitelstva obce, kterému vznikl nárok na některou z odměn za výkon funkce, ale obec mu ji odmítá vyplatit?

Zákon o obcích případy, kdy obec nedostojí svým závazkům, blíže neupravuje a neřeší. Obec vystupuje v právních vztazích svým jménem a **nese odpovědnost z těchto vztahů vyplývající** (srov. § 2 odst. 1 zákona o obcích), přičemž tato odpovědnost se vztahuje i k problematice odměňování členů zastupitelstva obce. Pokud by se tedy některý z členů zastupitelstva obce cítil být ze strany obce poškozen tím, že mu obec nevyplatila všechna nároková peněžitá plnění a nedostála tak svým závazkům, je možné se nápravy domáhat soudní cestou. Lze však doporučit, aby se každý člen zastupitelstva obce v takovém případě vždy nejprve obrátil s žádostí na příslušný orgán obce a až v případě neúspěchu touto cestou volil cestu soudního sporu.

3) Další možná plnění členům zastupitelstva obce v souvislosti s výkonem funkce

?/67 Která další účelová plnění lze v souvislosti s výkonem funkce členům zastupitelstva obce poskytnout a za jakých podmínek?

Ustanovení § 9 zákona o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů obsahuje demonstrativní výčet možných výdajů z rozpočtu obce. To znamená, že rozpočtová pravidla umožňují obci hradit z jejího rozpočtu i jiné výdaje, než výdaje v něm stanovené. Současně v § 5 umožňuje územnímu samosprávnému celku zřizovat peněžní fondy, a to pro konkrétní účely anebo bez účelového určení. Pravomoc zřizovat trvalé a dočasné fondy je pak dle § 84 odst. 2 písm. c) zákona o obcích vyhrazena zastupitelstvu obce. Při zřízení peněžního fondu musí zastupitelstvo obce současně schválit, jaké budou jeho zdroje, a stanovit pravidla pro jeho čerpání (okruh osob, výše příspěvku apod.).

Ustanovení § 80 zákona o obcích reaguje na uvedenou právní úpravu a taxativně vyjmenovává možná plnění, která lze členům zastupitelstva v souvislosti s výkonem funkce poskytnout. Některá plnění lze poskytnout pouze uvolněným členům zastupitelstva obce.

Příspěvek na úpravu zevnějšku se týká výlučně jen těch členů zastupitelstva obce, kteří uvedené činnosti v rámci výkonu funkce za obec provádějí –pojem úprava zevnějšku zahrnuje zejména ošacení a úpravu vlasů či vousů, jakož i celkového vzhledu osoby, odpovídající povaze obřadu, na němž dotčená osoba obec zastupuje.

Uvedená plnění lze poskytovat z peněžního fondu nebo z rozpočtu obce (pokud s nimi rozpočet počítá). **Výši poskytovaných plnění zákon nijak neomezuje,** ovšem stanovuje jeden základní princip – tato ***plnění lze členovi zastupitelstva obce poskytnout jen za obdobných podmínek a v obdobné výši jako zaměstnancům obce.*** Dále je nutné mít na paměti, že v § 84 odst. 2 písm. o) zákona o obcích je **zastupitelstvu obce vyhrazeno *rozhodovat o plněních pro členy zastupitelstva obce podle § 80*,** tj. právě o takovýchto plněních.

Pokud obec už některá takováto plnění z rozpočtu obce či z peněžního fondu (nejčastěji ze sociálního fondu) členům zastupitelstva poskytovala, doporučuje se k **1. lednu 2018 prověřit, zda dosavadní postup obce vyhovuje i nové právní úpravě** – zejména pokud jde o nyní jen zastupitelstvu obce vyhrazenou pravomoc, a také, zda a komu nová právní úprava poskytování dosavadního účelového příspěvku ještě připouští. **V opačném případě bude nutné, aby obec uvedla dosavadní praxi do souladu se zákonem,** resp. aby zastupitelstvo obce o věci rozhodlo nově.

?? Příklad (doplňující dotaz) č. 40

Pojišťovny nemají obdobné podmínky pro zaměstnance (pojišťují maximálně do výše 4,5násobku jejich platu – dle zákoníku práce) a pro členy zastupitelstva obce, kde očekávají riziko až do plné výše škody, kterou může způsobit. Jak odpovědnost za škodu způsobenou při výkonu funkce členem zastupitelstva obce ošetřuje nová právní úprava? Připouští nová právní úprava poskytovat členovi zastupitelstva obce (starostovi) příspěvek na pojištění rizik spojených s výkonem funkce?

Poskytování příspěvku na pojištění rizik spojených s výkonem funkce člena zastupitelstva obce právní úprava připouští. Podle § 80 odst. 1 písm. g) zákona o obcích ve znění účinném k 1. lednu 2018 **členovi zastupitelstva obce lze z peněžního fondu nebo z rozpočtu obce poskytnout mj. i *příspěvek na pojištění rizik spojených s výkonem funkce člena zastupitelstva obce.***

Pokud jde o míru odpovědnosti členů zastupitelstev obcí za škodu, § 79 zákona o obcích výslovně stanoví, že se **řídí právní úpravou zákoníku práce mj. i *odpovědnost člena zastupitelstva obce za škodu, kterou způsobil obci v souvislosti s výkonem funkce. Pro tyto účely se obec považuje za zaměstnavatele a* členové zastupitelstva obce se považují za zaměstnance**. V dalších podrobnostech je nutné odkázat na věcnou působnost Ministerstva práce a sociálních věcí k problematice zákoníku práce. Nicméně podmínky komerčního pojištění jednotlivých obcí (resp. jednotlivých členů zastupitelstva obce) jsou záležitostí vzájemného soukromoprávního sjednání podmínek.

?? Příklad (doplňující dotaz) č. 41

Obec poskytuje zaměstnancům obce (ze sociálního fondu) odměny při významném životním výročí dovršení 50, 60 a 65 let věku. Funkci členů zastupitelstva však vykonávají i fyzické osoby starší. Bude možné poskytovat členům zastupitelstva obce odměny při životním výročí 70, 75, event. 80 let věku, tedy na rozdíl od zaměstnanců v pracovním poměru „déle"?

Zákon o obcích v § 80 odst. 1 písm. f) umožňuje obci poskytovat členům zastupitelstva obce z peněžního fondu nebo rozpočtu obce odměnu při významném životním výročí, aniž by pojem významné životní výročí blíže upřesňoval, věkem nějak omezoval apod. Přichází tedy v úvahu, pokud tak obec (zastupitelstvo obce) rozhodne, poskytovat členům zastupitelstva obce odměnu např. i při životním výročí 70 (75, 80) let, avšak za podmínky uvedené v § 80 odst. 2, zákona o obcích, tj. že plnění podle odstavce 1 lze členovi zastupitelstva obce poskytnout za obdobných podmínek a v obdobné výši jako zaměstnancům obce. Tedy v dotazovaném případě, podmínky poskytnutí odměny při významném životním výročí ze sociálního fondu musí být nastaveny stejně jak pro zaměstnance obce, tak pro členy zastupitelstva obce.

?? Příklad (doplňující dotaz) č. 42

Obec přispívá členům svého zastupitelstva na pojistné na pojištění rizik spojených s výkonem funkce člena zastupitelstva obce. Platí i v tomto případě podmínka uvedená v § 80 odst. 2 zákona o obcích, dle které lze plnění podle odst. 1 poskytnout za obdobných podmínek a v obdobné výši jako zaměstnancům obce? Zaměstnancům, resp. úředníkům obce totiž obec obdobný příspěvek (na rizika pojící se s jejich činností pro obec) neposkytuje.

Výkon funkce člena zastupitelstva obce má specifický charakter, pokud jde o míru a dopady jejich individuálního rozhodování (včetně rizik s tím spojených) s výkonem práce zaměstnance obce v pracovním poměru nesrovnatelný (principiálně odlišný). Plnění formou pojištění rizik spojených s výkonem funkce člena zastupitelstva obce u zaměstnanců obce nepřichází v úvahu, tudíž ani podmínka dle § 80 odst. 2 zákon o obcích.

?/68 Jaké jsou zásady poskytování cestovních náhrad členům zastupitelstva obce?

Členovi zastupitelstva obce náleží cestovní náhrady ve výši a za podmínek stanovených právními předpisy pro zaměstnance v pracovním poměru k obci a v jejich mezích podle pravidel, která si dle místních podmínek stanovilo zastupitelstvo příslušné obce. **Současně zastupitelstvo obce může stanovit, že se místo trvalého pobytu člena zastupitelstva obce pro účely cestovních náhrad bude považovat za pravidelné pracoviště**.

Podle nového § 81 odst. 3 zákona o obcích, ***nestanoví-li v pravidlech pro poskytování cestovních náhrad členům zastupitelstva obce zastupitelstvo obce jinak,*** *podmínky, které mohou ovlivnit poskytování a výši cestovních náhrad, zejména dobu a místo nástupu a ukončení cesty, místo plnění úkolů, způsob dopravy a ubytování,* ***určuje členům zastupitelstva obce před zahájením pracovní cesty písemně starosta.*** To může být velmi významné pro případ pracovního úrazu v průběhu pracovní cesty, vzniku škody apod.

4) Právní úprava daně z příjmu a jiných zákonných srážek dle zvláštních zákonů

?/69 Jsou odměny za výkon funkce, jiné funkční požitky a plnění poskytovaná členům zastupitelstva obce v souladu s § 80 zákona o obcích zdanitelným příjmem?

K předmětné problematice odkazujeme na **stanovisko Odboru 15 – Daně z příjmů Ministerstva financí** ze dne 5. května 2017, č. j. MF-13416/2017-15-3, jež uvádí následující:

„Odměny za výkon funkce a plnění poskytovaná v souvislosti se současným nebo dřívějším výkonem funkce jsou v ust. § 6 odst. 10 písm. b) zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o daních z příjmů"), prohlášeny za funkční požitky a plnění v podobě funkčního požitku jsou prohlášeny za příjmy ze závislé činnosti v ust. § 6 odst. 1 písm. a) bod 2 téhož zákona. Pro jejich daňový režim se bez dalšího použijí veškerá ustanovení o příjmech ze závislé činnosti, pokud zákon o daních z příjmů nestanoví jinak.

V § 6 odst. 2 zákona o daních z příjmů je poplatník s příjmy ze závislé činnosti (tedy i s funkčními požitky) označen pro daňové účely jako „zaměstnanec" a plátce těchto příjmů jako „zaměstnavatel". Co není předmětem daně u poplatníků s příjmy ze závislé činnosti, je pak vymezeno v § 6 odst. 7 zákona o daních z příjmů a podmínky pro daňové osvobození taxativně vymezených příjmů ze závislé činnosti jsou uvedeny v § 6 odst. 9 zákona o daních z příjmů s tím, že daňové osvobození až na výjimky se vztahuje zejména na nepeněžní plnění a uhrazená zaměstnavatelem z nedaňových zdrojů (z FKSP, ze sociálního fondu, ze zisku po zdanění anebo na vrub nedaňových nákladů/výdajů). Nastavený daňový režim se přitom aplikuje u všech poplatníků s příjmy ze závislé činnosti, tedy platí i pro poplatníky s funkčními požitky vč. členů zastupitelstva obce. Pro úplnost je vhodné dále uvést, že za příjmy ze závislé činnosti jsou prohlášeny v § 6 odst. 1 písm. d) zákona o daních z příjmů i příjmy, které plynou v souvislosti s výkonem závislé činnosti (funkce) současným nebo i dřívějším, bez ohledu na to, zda poplatník u plátce příjmu závislou činnost (funkci) vykonává nebo nevykonává, a mezi tyto příjmy patří mj. i různé zaměstnanecké výhody (benefity).

K další části Vašeho dotazu v návaznosti na výše uvedené uvádíme:

*a) **Příspěvek na úhradu zvýšených nákladů na úpravu zevnějšku** ať již poskytnutý peněžní nebo nepeněžní formou (např. nákup společenského oblečení, úhrada za kadeřníka apod.), se posoudí vždy jako zdanitelný příjem ze závislé činnosti, protože předmětem daně podle § 6 odst. 7 zákona o daních z příjmů není jen hodnota pracovního oblečení (nepeněžní plnění), je-li určeno zaměstnavatelem pro výkon zaměstnání (jako tzv. jednotné pracovní oblečení) a bližší podmínky k dané problematice jsou uvedeny v pokynu GFŘ D-22.*

*b) Pokud jde o **příspěvek na podporu vzdělávání** podle § 6 odst. 9 písm. a) zákona o daních z příjmů je od daně osvobozeno jen nepeněžní plnění vynaložené zaměstnavatelem na odborný rozvoj zaměstnanců související s předmětem činnosti zaměstnavatele (zvyšování nebo prohlubování kvalifikace).*

c) V případě nepeněžního plnění ve formě použití vzdělávacího zařízení nesouvisejícího s předmětem činnosti zaměstnavatele lze při splnění podmínek postupovat též podle § 6 odst. 9 písm. d) zákona o daních z příjmů. Dále jsou v tomto ustanovení uvedeny podmínky pro daňové osvobození nepeněžních plnění poskytnutých z vymezených zdrojů ve formě použití zdravotnických zařízení, zařízení péče o děti předškolního věku vč. mateřské školy podle školského zákona, rekreačních, tělovýchovných a sportovních zařízení vč. příspěvků na kulturní a sportovní akce.

d) ***Odměny (peněžní plnění) při významném životním výročí*** *jsou u zaměstnance vždy plně zdanitelné a podmínky pro daňové osvobození hodnoty nepeněžního bezúplatného plnění (darů) poskytnutých z vymezených zdrojů jsou uvedeny v § 6 odst. 9 písm. g) zákona o daních z příjmů, ale jak je výslovně v tomto ustanovení uvedeno, jen k životním nebo pracovním výročím uvedeným v § 14 vyhlášky č. 114/2002 Sb., o FKSP s tím, že to platí rovněž pro zaměstnavatele, na které se jinak tato vyhláška nevztahuje.*

e) Podmínky pro daňové osvobození ***hodnoty stravování na pracovišti*** *(rovněž poskytovaného nepeněžní formou), jsou uvedeny v § 6 odst. 9 písm. b) zákona o daních z příjmů.*

f) ***Příspěvky na penzijní připojištění se státním příspěvkem****, navazující doplňkové penzijní spoření a na soukromé životní pojištění jsou pak uvedeny v § 6 odst. 9 písm. p) zákona o daních z příjmů. V této souvislosti upozorňujeme, že toto daňové osvobození se v žádném případě nevztahuje na příspěvky na pojištění rizik spojených s výkonem funkce, a to ani za okolností, že obec by byla pojistníkem a člen orgánu zastupitelstva obce pouze pojištěnou osobou, tj. takovéto příspěvky by byly na straně zaměstnance posouzeny vždy jako zdanitelný příjem ze závislé činnosti.*

Dále si dovolujeme upozornit, že ve schválené novele zákona o daních z příjmů (sněmovní tisk č. 873), podepsané dne 28. 4. 2017 prezidentem republiky, dochází s účinností od roku 2018 ke zpřesnění podmínek pro daňové osvobození nepeněžních plnění spočívajících v použití zdravotnického zařízení. Upřesňuje se, že daňové osvobození se vztahuje „na pořízení zboží nebo služeb zdravotního, léčebného, hygienického a obdobného charakteru od zdravotnických zařízení a pořízení zdravotnických prostředků na lékařský předpis" (nejedná se ale o věcnou změnu).

Pro informaci závěrem dodáváme, že vyskytnou-li se v budoucnu v souvislosti s aplikací novelizovaného zákona o obcích nějaké výkladové problémy, doporučujeme se obrátit s konkrétním problémem na ***Generální finanční ředitelství*** *jako na orgán, do jehož kompetence spadají i odpovědi na konkrétní dotazy veřejnosti, které svým významem mají* povahu výkladového stanoviska."

?? Příklad (doplňující dotaz) č. 43

Jak danit obcí poskytnutou „náhradu ušlého výdělku v souvislosti s výkonem funkce"?

K tomu uvádíme stanovisko Ministerstva financí, Odboru 15 – Daně z příjmů, č.j. MF-21629/2017/15-3:

Podle § 4 odst. 1 písm. d) bod 1 zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen zákon o daních z příjmů), se daňové osvobození nevztahuje na náhrady za ztráty příjmu a tyto náhrady se proto posoudí jako zdanitelný příjem, který je předmětem daně z příjmu fyzických osob. Přitom platí zásada, že náhrada za ztrátu příjmu se zdaní v režimu, v jakém se nachází nahrazovaný příjem.

To samozřejmě platí i v případě, jedná-li se např. o náhradu za ztrátu výdělku ušlého v souvislosti s výkonem funkce náležející podle zvláštního předpisu neuvolněným členům zastupitelstva obce, kteří nejsou v pracovním či jiném obdobném poměru, resp. s účinností od roku 2018 podle § 71 odst. 3 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích, ve znění zákona č. 99/2017 Sb., kterým se mění ...., náležející neuvolněným členům zastupitelstva, kteří jsou podnikající fyzickou osobou nebo osobou provozující jinou samostatnou výdělečnou činnost – tzn. s příjmy ze samostatné činnosti podle § 7 zákona o daních z příjmů.

Jsou-li proto příjmy ze samostatné činnosti předmětem daně podle § 7 zákona o daních z příjmů, je i náhrada za ztrátu těchto příjmů zdanitelným příjmem podle tohoto ustanovení. Nikoliv tedy příjmem ze závislé činnosti podle § 6 odst. 1 písm. d) zákona o daních z příjmů,...

To znamená, že ***při výplatě výše zmíněných náhrad „za ztrátu příjmů ze samostatné činnosti" nebude z těchto příjmů sražena plátcem daně žádná daň, resp. záloha na daň, jako je tomu u příjmů ze závislé činnosti,*** *resp. tyto náhrady nebudou zdaněny v úhrnu s běžnými odměnami náležejícími poplatníkovi za výkon funkce.* ***Poplatník s těmito příjmy bude povinen si vypořádat svou daňovou povinnost sám po uplynutí zdaňovacího období prostřednictvím daňového přiznání, ve kterém výše zmíněné náhrady zahrne do dílčího základu daně podle § 7 zákona o daních z příjmů.***

?/70 Která plnění poskytovaná členům zastupitelstev obcí podléhají odvodu pojistného na veřejné zdravotní pojištění?

K otázce zahrnování konkrétních finančních plnění do vyměřovacího základu pro odvod pojistného na veřejné zdravotní pojištění sdělilo Ministerstvo zdravotnictví, odbor dohledu nad zdravotním pojištěním, ve svém stanovisku ze dne 11. července 2017, čj. MZDR 31641/2017-2/DZP následující.

„Podle § 3 odst. 1 zákona č. 592/1992 Sb., o pojistném na veřejné zdravotní pojištění, ve znění pozdějších předpisů, vyměřovacím základem zaměstnance je úhrn příjmů ze závislé činnosti, které jsou předmětem daně z příjmů fyzických osob podle zákona o daních z příjmů a nejsou od této daně osvobozeny a které mu zaměstnavatel zúčtoval v souvislosti se zaměstnáním. Zúčtovaným příjmem se pro účely věty první rozumí plnění, které bylo v peněžní nebo nepeněžní formě nebo formou výhody poskytnuto zaměstnavatelem zaměstnanci nebo předáno v jeho prospěch, popřípadě připsáno k jeho dobru anebo spočívá v jiné formě plnění prováděné zaměstnavatelem za zaměstnance.

Pokud se jedná o konkrétní výčet finančních plnění podle § 80 zákona o obcích a určení jejich započitatelnosti do vyměřovacího základu pro pojistné na veřejné zdravotní pojištění, pak na základě shora uvedeného ***lze navázat na stanovisko, které k jednotlivým případům včetně podrobnějšího vysvětlení uvedlo Ministerstvo***

financí *v dopise č.j. MF-13416/2017/15-3.* ***Za podmínek uvedených ve stanovisku Ministerstva financí, resp. podle § 6 (zejména odst. 7 a 9) zákona o daních z příjmů, se tedy do vyměřovacího základu příjmy uvedené pod písmeny a), b), f), g) zahrnou,*** *příjmy uvedené pod písmenem e) se do vyměřovacího základu nezahrnou, a konečně příjmy uvedené pod písmeny c), d), h), i) se do vyměřovacího základu nezahrnou v případě, že se jedná o nepeněžní plnění.*

Podle § 3 odst. 2 písm. b) zákona č. 592/1992 Sb., o pojistném na veřejné zdravotní pojištění, ve znění pozdějších předpisů, vyměřovací základ zaměstnance podle odstavce 1 se snižuje o odstupné a další odstupné, odchodné a odbytné, na která vznikl nárok podle zvláštních právních předpisů, a odměna při skončení funkčního období, na kterou vznikl nárok podle zvláštních právních předpisů.

Z citovaného ustanovení tedy vyplývá, že ***odchodné, stejně jako odměna při skončení funkčního období, se do vyměřovacího základu nezahrnuje, a tedy pojistné na veřejné zdravotní pojištění se z tohoto příjmu neodvádí.“***

?/71 Která plnění poskytovaná členům zastupitelstev obcí podléhají odvodu pojistného na sociální zabezpečení?

Jako odpověď na předmětný dotaz proto uvádíme **stanovisko odboru sociálního pojištění Ministerstva práce a sociálních věcí** ze dne 17. července 2017, č. j. MPSV-2017/138027-71.:

„Podle zákona č. 187/2006 Sb., o nemocenském pojištění, ve znění pozdějších předpisů, se ***za zaměstnance považuje i člen zastupitelstva, který byl pro výkon této funkce dlouhodobě uvolněn.*** *Započitatelnost příjmů do vyměřovacího základu zaměstnance pro odvod pojistného na sociální zabezpečení a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti upravuje* ***§ 5 zákona č. 589/1992.****, o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů.*

Z tohoto ustanovení vyplývá, že ***do vyměřovacího základu se budou zahrnovat všechny příjmy uvedené v písm. a) až i), které budou poskytovány uvolněným členům zastupitelstva, pokud nebudou od daně z příjmu osvobozené.*** *Do vyměřovacího základu pro odvod pojistného se nezahrnují příjmy, které jsou sice předmětem daně a nejsou od daně osvobozeny, jsou-li uvedeny v taxativním výčtu nezapočitatelných příjmů v odst. 2 tohoto ustanovení. Žádné z plnění uvedených v písm. a) až i) není v tomto taxativním výčtu vyjmenováno. Rozhodující pro započitatelnost těchto plnění do základu pro odvod pojistného je, zda jsou či nejsou osvobozena od daně z příjmů. V kterých případech jsou tato plnění od daně osvobozena, sdělilo Ministerstvo financí.*

Do vyměřovacího základu pro odvod pojistného se nezahrnuje odchodné, na které vznikl nárok podle zvláštního právního předpisu, i když není od daně z příjmů osvobozené. Odchodné je uvedeno v odst. 2 v taxativním výčtu příjmů nezapočitatelných

do vyměřovacího základu. Bude-li proto plnění, které je v současné době nazýváno „odměna při skončení funkčního období", považováno od 1. 1. 2018 za odchodné, nebude zahrnováno do základu pro odvod pojistného – nebude se z něho platit pojistné."

5) Odměňování členů výborů zastupitelstva obce a komisí rady obce, kteří nejsou členy zastupitelstva obce

?/72 Jakým způsobem lze odměňovat členy výborů zastupitelstva obce a komisí rady obce? Je možno odměnit i občany, kteří pracují ve výborech a komisích jako nečlenové zastupitelstva obce?

Pokud jsou předsedové a členové výborů zastupitelstva obce (bez ohledu na to, zda jde o výbory zřízené povinně nebo fakultativně) a stejně tak předsedové a členové komisí rady **členy zastupitelstva obce**, vždy pro ně platí **zásady pro odměňování členů zastupitelstva obce** v souladu se zákonem o obcích a dle nařízení vlády.

Pakliže **nejsou členové výboru členy zastupitelstva obce**, je třeba vycházet z § 84 odst. 2 písm. v) zákona o obcích, dle něhož je zastupitelstvu obce vyhrazena pravomoc *rozhodovat o peněžitých plněních poskytovaných fyzickým osobám, které nejsou členy zastupitelstva obce, za* ***výkon funkce*** *členů výborů, komisí a zvláštních orgánů obce.* Jakou formou se tato peněžitá plnění mohou poskytovat, zákon o obcích nespecifikuje.

V této souvislosti **upozorňujeme na nemožnost odměňování členů výborů a komisí, jež nejsou členy zastupitelstva obce, prostřednictvím některé z dohod o pracích konaných mimo pracovní poměr** (např. dohody o provedení práce), jelikož člen výboru či komise vykonává veřejnou funkci založenou volbou (příslušným orgánem obce), event. jmenováním za člena zvláštního orgánu obce.

V souladu s výše uvedeným lze proto doporučit postupovat v praxi při stanovení způsobu odměňování za funkce členů výborů zastupitelstva obce, komisí rady obce a zvláštních orgánů obce, **kteří nejsou členy zastupitelstva obce**, následovně:

1) zastupitelstvo obce **předem rozhodne o peněžitých plněních, resp. odměnách (dále jen „odměna")** fyzickým osobám, které nejsou členy zastupitelstva obce, za výkon jimi zastávaných funkcí, a to:
   a) formou samostatného usnesení, kterým **stanoví částky měsíčně poskytovaných odměn** fyzickým osobám, které nejsou členy zastupitelstva obce, za výkon funkcí ve výborech zastupitelstva obce, v komisích rady obce či zvláštních orgánech obce,

b) formou samostatného usnesení, kterým **stanoví částky pravidelně poskytovaných odměn** za výkon funkce, byť **s jinou periodicitou, např. stanoví pro ně částky čtvrtletních odměn**,

c) stanovením jiných pravidel odměňování fyzických osob, které nejsou členy zastupitelstva obce, např**. sazbou za jedno zasedání výboru zastupitelstva či komise rady, kterého se zúčastní apod.,**

d) předchozím stanovením, že o odměnách těmto osobám bude zastupitelstvo obce **rozhodovat ad hoc, např. pololetně či ročně.**

2) zastupitelstvo obce o způsobu (systému) odměňování fyzických osob, které nejsou členy zastupitelstva obce, za výkon funkcí ve výborech zastupitelstva obce, v komisích rady obce **předem nerozhodne a přesto bude poskytovat** fyzickým osobám a občanům, které nejsou členy zastupitelstva obce, **jednorázové odměny,** např. pololetně či ročně **na základě jednorázově přijatých usnesení zastupitelstva obce** (např. všem stejnou částku nebo částku v diferencované výši podle aktivity jednotlivých členů apod.).

Podotýkáme, že zákonné odvody ze stanovené, resp. poskytnuté odměny (zejména pojistné na sociální zabezpečení) se pak, dle našeho názoru, budou odvíjet nejen od konkrétní výše odměny, ale taktéž od způsobu jejího stanovení, avšak jde o speciální úpravu v působnosti Ministerstva práce a sociálních věcí.

?/73 Je možné poskytnout refundaci mzdy za účast na jednání komise rady/výboru zastupitelstva osobě, která není členem zastupitelstva obce?

Je-li člen komise rady či výboru zastupitelstva současně členem zastupitelstva obce, vztahuje se na něj speciální úprava podle § 71 odst. 2 věty druhé zákona o obcích o zpětné refundaci poskytnutých náhrad včetně pojistného. V tomto případě se jedná o „lex specialis“ vůči zákoníku práce.

Naproti tomu **na ostatní členy komisí** rady a výborů zastupitelstva) se vztahuje **toliko obecná právní úprava zákoníku práce, konkrétně** § 200 a následující: *„Zaměstnanci od zaměstnavatele přísluší pracovní volno v nezbytně nutném rozsahu k výkonu veřejných funkcí... pokud tuto činnost nelze provést mimo pracovní dobu. Náhrada mzdy nebo platu od zaměstnavatele v těchto případech nepřísluší, není-li dále v tomto zákoně stanoveno jinak, nebo není-li dohodnuto nebo vnitřním předpisem stanoveno jinak. Zvláštní právní předpisy upravující překážky v práci z důvodu obecného zájmu tím nejsou dotčeny* ...).

Připomínáme, že nastíněná problematika spadá **do věcné působnosti Ministerstva práce a sociálních věcí.**

VII. METODICKÉ DOPORUČENÍ K PŘECHODU NA NOVOU PRÁVNÍ ÚPRAVU

Na úvod dále uvedeného považujeme za nutné vyzdvihnout obecnou zásadu, která vychází z obecných principů aplikace práva, a dále uvedený postup v jednotlivostech determinuje. **Veškeré skutečnosti související s odměňováním členů zastupitelstev obcí se vždy posuzují podle právní úpravy, která je (byla) v rozhodné době účinná.**

Dodáváme, že tato část metodického doporučení v některých bodech odkazuje na předchozí výklad (na předchozí části metodického doporučení).

1) Průběžné odměňování členů zastupitelstev obcí za výkon funkce na přelomu roků 2017/2018

?/74 Jak se bude na přelomu roků 2017/2018 postupovat při poskytování odměny uvolněným členům zastupitelstva obce?

1. **Pro uvolněné členy zastupitelstva je odměna za výkon funkce podle dosavadní právní úpravy a stejně tak podle novelizované právní úpravy k 1. lednu 2018 nároková** v zákonem a příslušným prováděcím právním předpisem stanovené výši.
2. Uvolněným členům zastupitelstva obce náleží
   - » do 31. prosince 2017 dosavadní měsíční odměna podle zastávané funkce a počtu obyvatel obce k 1. lednu 2017 ve výši, kterou stanoví nařízení vlády č. 37/2003 Sb., ve znění pozdějších předpisů;
   - » **od 1. ledna 2018 odměna poskytovaná za měsíc podle druhu vykonávané funkce, ve výši, kterou stanoví nařízení vlády č. 318/2017 Sb., pro příslušnou velikostní kategorii obce**.
3. Pro účely odměňování členů zastupitelstva obce od 1. ledna 2018 se obec zařazuje do velikostní kategorie (v souladu s § 73 odst. 2 a přílohou zákona o obcích) **podle rozhodného počtu obyvatel, kteří byli hlášeni v obci k trvalému pobytu k 1. lednu v kalendářním roce, ve kterém se konaly poslední volby do zastupitelstva obce** (mechanickým matematickým zařazením rozhodného údaje o počtu obyvatel do příslušného intervalu číselné řady). Nejčastěji půjde o rozhodné datum k **1. lednu 2014**, protože v roce 2014 proběhly poslední řádné volby do zastupitelstev obcí, jiné datum bude rozhodné jen v obcích, kde proběhly volby později (podrobněji viz část III/2 této metodiky).

4. **Od 1. ledna 2018 bude náležet:**
   - » uvolněnému starostovi odměna v částce, která je uvedená v příloze nařízení vlády, a to v místě (poli) protnutí sloupce č. 1 a řádku odpovídajícím velikostní kategorii dané obce;
   - » analogicky uvolněnému místostarostovi v místě protnutí sloupce č. 2, dalšímu uvolněnému členu rady v místě protnutí sloupce č. 3, ostatním uvolněným členům zastupitelstva obce v místě protnutí sloupce č. 4 a řádku odpovídajícím velikostní kategorii dané obce.
5 **Zastupitelstvo o těchto odměnách uvolněných členů zastupitelstva nerozhoduje** – náleží jim ze zákona.
6. **Bude-li uvolněný člen zastupitelstva obce na přelomu roku 2017 a 2018 v dočasné pracovní neschopnosti, a to 4. až 14 kalendářní den** (event. 1. až 14. kalendářní den v karanténě), za dny dočasné pracovní neschopnosti spadající do roku 2017 mu bude náležet snížená výše měsíční odměny, která se bude počítat z 1/30 jeho měsíční odměny v roce 2017 (s redukcí dle předpisů o nemocenském pojištění platných pro rok 2017). Za dny dočasné pracovní neschopnosti spadající do roku 2018 mu bude náležet snížená výše odměny, která se bude počítat z 1/30 jeho odměny pro rok 2018 (s redukcí dle předpisů o nemocenském pojištění platných pro rok 2018).

?/75 Jak se bude na přelomu roků 2017/2018 postupovat při poskytování odměny za výkon funkce neuvolněným členům zastupitelstva obce?

1. Neuvolněný člen zastupitelstva obce podle dosavadní právní úpravy a stejně tak podle novelizované právní úpravy s účinností od 1. ledna 2018 **nemá na odměnu nárok ze zákona, ale jen v případě, že odměnu za výkon příslušné funkce stanovilo v souladu se zákonem zastupitelstvo obce.**
2. **Zákon o obcích ve znění účinném od 1. ledna 2018 omezuje poskytování souhrnné odměny při výkonu více funkcí** (podrobněji viz část III/3 této metodiky).
3. Stanovilo-li zastupitelstvo obce svým usnesením přijatým před 1. lednem 2018 odměnu za výkon příslušné neuvolněné funkce, tato odměna bude neuvolněnému členovi zastupitelstva obce příslušet nejméně do 31. prosince 2017, avšak **od 1. ledna 2018 pouze v případě, že dosavadní usnesení zastupitelstva splňuje požadavky kladené novou právní úpravou.**
4. **Pokud zastupitelstvo obce** ve své vyhrazené působnosti dle § 84 odst. 2 písm. n) zákona o obcích **pro období po 1. lednu 2018 odměny za výkon funkce svým neuvolněným členům nově nestanoví a poslední usnesení zastupitelstva obce**, kterým odměny neuvolněným členům stanovilo, **nebude v souladu s novou právní úpravou** – **nemohou být odměny neuvolněným členům zastupitelstva obce nadále vypláceny.**

Nově se pak začnou odměny neuvolněným členům zastupitelstva poskytovat až na základě nově přijatého usnesení zastupitelstva obce, kterým odměny nyní už v souladu s novou právní úpravou stanoví – avšak **nikoliv zpětně, nejdříve ode dne, kdy příslušné usnesení přijme** (zákaz retroaktivity).

5. Pokud je stávající usnesení zastupitelstva obce aplikovatelné pro období od 1. ledna 2018 v části stanovení výše odměn za výkon jednotlivých neuvolněných funkcí, nikoliv však v části týkající se poskytování souhrnné odměny při výkonu více funkcí, bude se od 1. ledna 2018 postupovat podle dikce § 74 odst. 3 věta třetí zákona o obcích: ***Pokud zastupitelstvo obce nerozhodne o poskytnutí odměny podle věty první* (tj. o poskytování souhrnu odměn za nejvýše za 3 různé, v zákoně vyjmenované funkce)*, náleží neuvolněnému členovi zastupitelstva obce odměna za funkci, za kterou mu náleží nejvyšší odměna schválená zastupitelstvem obce.***
6. **S účinností od 1. ledna 2018 platí speciální právní úprava pro odměňování neuvolněných starostů** (viz § 72 odst. 4 zákona o obcích) – ze zákona náleží neuvolněnému starostovi odměna nejméně ve výši **0,3násobku výše odměny, která by v dané obci náležela uvolněnému starostovi.** Od 1. ledna 2018 se odměna v této výši bude vyplácet neuvolněnému starostovi, pokud mu odměnu zastupitelstvo obce nestanovilo i pokud mu odměnu stanovilo, ale v částce nižší. To znamená, že např. **v obcích 1. velikostní kategorie (do 300 obyvatel) každému neuvolněnému starostovi náleží odměna nejméně ve výši 10 950 Kč za měsíc.**

2) Problematika usnesení zastupitelstva obce stanovujících odměny neuvolněným členům

?/76 Je nutné aby zastupitelstvo obce stanovilo odměny za výkon funkce neuvolněným členům zastupitelstva s účinností od 1. ledna 2018 nově? Lze nadále postupovat podle stávajícího usnesení zastupitelstva obce?

To je v zásadě možné posoudit jen individuálně v závislosti na dikci příslušného usnesení zastupitelstva obce.

Doporučujeme proto obcím posoudit ještě do konce roku 2017 dosavadní usnesení, **jimiž stanovilo odměny za výkon funkce neuvolněným členům a v případě pochybností, zda budou nadále vyhovující, přijmout usnesení nová, tj. stanovit odměny svým neuvolněným členům s účinností od 1. 1. 2018 tak, aby nedocházelo k možným pozdějším aplikačním problémům**. Tento postup doporučujeme za účelem zamezení možného zpochybnění vyplácení odměn z důvodu rozporu se zákonem (bez právního důvodu).

?/77 Jaké jsou náležitosti usnesení zastupitelstva obce, kterým odměny pro období od 1. ledna 2018 stanoví?

S odkazem na poskytnuté informace v předchozích částech této metodiky rekapitulujeme, že rozhodnutí zastupitelstva obce, kterým odměny svým neuvolněným členům pro období od 1. ledna 2018 stanoví, by mělo obsahovat nejméně:

1. **Stanovení výše odměn za výkon jednotlivých neuvolněných funkcí, které chce obec formou odměny honorovat, a to konkrétní částkou v korunách (viz kap. III/3)**

   (Poznámka: Stanovená výše odměn nesmí být vyšší než maximum dle nařízení vlády. Pokud jde o výši odměny neuvolněného starosty, nesmí být současně ani nižší, než zákonem stanovené minimum – viz informace podaná výše.)

2. **Rozhodnutí zastupitelstva obce, zda v případě souběhu více funkcí bude poskytována souhrnná odměna.** Současně je nutné stanovit, při jakých konkrétních kombinacích funkcí se bude souhrnná odměna poskytovat (v mezích § 74 odst. 3 zákona o obcích). Doporučuje se stanovit i výslednou částku odměn.

   (Poznámka: Poskytování souhrnné odměny je přípustné nejvýše za tři různé funkce, a to za výkon funkce člena rady obce, předsedy nebo člena výboru zastupitelstva obce, předsedy nebo člena komise rady obce, předsedy nebo člena zvláštního orgánu obce.

3. **Určení rozhodného data, od kterého budou odměny ve shora uvedené výši náležet. Rozhodné datum nesmí předcházet datu přijetí usnesení, kterým byly odměny stanoveny.** Není-li rozhodné datum výslovně stanoveno, je možno poskytovat odměny ode dne přijetí usnesení.

4. Doporučuje se stanovit i **rozhodné datum, od kdy budou shora uvedené odměny náležet** těm členům zastupitelstva, kteří získají mandát později, event. **pro případ pozdějších personálních změn** v obsazení rady, výborů zastupitelstva obce apod.

3) Dopad rozšířených pravomocí zastupitelstva obce

?/78 Je nutné aby zastupitelstvo obce s účinností od 1. ledna 2018 stanovilo nově peněžitá plnění za výkon funkce člena výboru zastupitelstva obce, rady obce a zvláštního orgánu obce fyzickou osobou, která není členem zastupitelstva obce?

Nová právní úprava odměňování členů zastupitelstev obcí se na fyzické osoby, které vykonávají funkce členů výborů zastupitelstva obce, komisí rady obce a zvláštních orgánů obce a nejsou členy zastupitelstva obce, nevztahuje s výjimkou toho, že zákon s účinností od 1. ledna 2018 svěřuje do vyhrazené působnosti

zastupitelstva obce *rozhodovat o peněžitých plněních poskytovaných fyzickým osobám, které nejsou členy zastupitelstva obce,* nejen *za výkon funkce členů výborů,* ale též ***komisí a zvláštních orgánů obce***. To však neznamená, že by dosavadní usnesení k tomu kompetentních orgánů automaticky pozbyla platnosti.

Pokud tedy peněžitá plnění fyzickým osobám, které nejsou členy zastupitelstva obce, za výkon funkce členů komisí a zvláštních orgánů obce stanovil k tomu dosud kompetentní orgán (tj. rada obce v tzv. zbytkové pravomoci dle § 102 odst. 3 zákona o obcích, event. starosta v obci, kde se rada obce nevolí) a vůle zastupitelstva obce, např. pokud jde o výši odměn, není jiná, **lze zatím postupovat podle dosud platného rozhodnutí příslušného orgánu obce**. Po 1. lednu 2018 může v této věci rozhodovat jen zastupitelstvo obce.

?/79 Je nutné aby zastupitelstvo obce s účinností od 1. ledna 2018 stanovilo nově „náhrady výdělku ušlého v souvislosti s výkonem funkce paušální částkou"?

Nová právní úprava už nevyžaduje, aby zastupitelstvo obce stanovovalo částky náhrad na každý rok nově, nicméně **nově zákon vyžaduje stanovení paušální částky na hodinu** (např. už nebude v souladu se zákonem stanovení paušální náhrady na den nebo na jedno zasedání příslušného orgánu obce) **a současně stanovení nejvyšší částky, kterou lze jako náhradu v souhrnu za kalendářní měsíc poskytnout.** Předpokládá se, že v tomto směru řada stávajících usnesení zastupitelstva obce nebude nové právní úpravě zcela vyhovovat. **Doporučuje se proto stanovit tyto náhrady ve smyslu shora uvedeného s účinností od 1. ledna 2018 nově.**

?/80 Obec dosud poskytovala členům zastupitelstva obce (event. jen uvolněným členům) některá další plnění či příspěvky. Je nutné, aby o nich zastupitelstvo obce pro období od 1. ledna 2018 rozhodlo nově?

Zákon s účinností od 1. ledna 2018 **svěřuje do výlučné pravomoci zastupitelstva obce rozhodovat o plněních pro členy zastupitelstva obce podle § 80 zákona o obcích**, tj. např. o příspěvcích na úhradu zvýšených nákladů na úpravu zevnějšku oddávajícím členům zastupitelstva obce nebo vystupujících jménem obce na veřejných občanských obřadech, na podporu vzdělávání v souvislosti s výkonem funkce člena zastupitelstva obce, na stravování, jde-li o uvolněného člena zastupitelstva obce atd. (taxativní výčet přípustných druhů těchto plnění je uveden v § 80 zákona o obcích). Současně nově platí, že lze tato plnění poskytnout členům zastupitelstva obce jen za obdobných podmínek a v obdobné výši jako zaměstnancům obce. **Tomu dosavadní praxe v jednotlivých obcích nemusí zcela vyhovovat.**

Proto se doporučuje prověřit individuálně v jednotlivých obcích, zda dosavadní postup obce dikci zákona s účinností od 1. ledna 2018 vyhovuje, event. aby zastupitelstvo obce o poskytování jednotlivých účelových plnění členům zastupitelstva obce rozhodlo nově, resp. aby dosavadní praxi uvedlo do souladu se zákonem.

?/81 Obec v roce 2017 uzavřela pracovněprávní vztah se členem zastupitelstva obce na dobu neurčitou na činnosti, které nejsou výkonem veřejné funkce. Vyžadují k 1. lednu 2018 dodatečný souhlas zastupitelstva obce?

Pracovní poměry, dohody o provedení práce či dohody pracovní činnosti uzavřené se členy zastupitelstva obce v roce 2017 se uzavíraly za podmínek v té době účinné právní úpravy. **Dodatečný souhlas zastupitelstva obce nevyžadují.** Zastupitelstvo bude vyslovovat souhlas (dle § 84 odst. 2 písm. p/ zákona o obcích) se vznikem pracovněprávního vztahu mezi obcí a členem zastupitelstva obce, pokud se bude uzavírat po 1. lednu 2018.

4) Dovolená

?/82 Jak lze naložit s nevyčerpaným nárokem na dovolenou uvolněného člena zastupitelstva za rok 2017 a za rok 2016?

Nevyčerpaný nárok na dovolenou za rok 2017

Pokud uvolněný člen zastupitelstva obce nevyčerpá svůj nárok na dovolenou za rok 2017 v průběhu tohoto roku, **k 31. prosinci 2017 ho nelze proplatit** (formou náhrady měsíční odměny za nevyčerpaný nárok na dovolenou). Nevyčerpaný nárok na dovolenou za rok 2017 se **převede do následujícího kalendářního roku 2018**, v němž už podle nové právní úpravy musí být čerpán přednostně. **Nebude-li v průběhu roku 2018 vyčerpán**, do dalšího roku se už nepřevádí a **na konci roku (resp. při ukončení výkonu uvolněné funkce) propadne.** Od 1. ledna 2018 zákon proplacení „starého“ nároku na dovolenou neumožňuje.

Nevyčerpaný nárok na dovolenou za rok 2016

Podle stávajícího znění § 79 odst. 5 zákona o obcích, které platí ještě do 31. prosince 2017, nevyčerpaný nárok na dovolenou za rok 2016 převedený do roku 2017 lze v průběhu roku 2017 **buď vyčerpat,** nebo může uvolněný člen zastupitelstva obce **požádat obec o poskytnutí náhrady měsíční odměny za nevyčerpaný nárok na dovolenou**. Na poskytnutí této náhrady není právní nárok, obec (rada obce ve zbytkové pravomoci, příp. zastupitelstvo obce, pokud by si rozhodování ve věci vyhradilo) **může žádost zamítnout. K 1. lednu 2018 nevyčerpaný nárok na dovolenou za rok 2016 propadne.**

PŘÍLOHA

Citace souvisejících ustanovení zákona o obcích, ve znění účinném k 1. 1. 2018

§ 70

(1) Funkce člena zastupitelstva obce je veřejnou funkcí.

(2) Člen zastupitelstva obce nesmí být pro výkon své funkce zkrácen na právech vyplývajících z jeho pracovního poměru nebo jiného obdobného právního vztahu.

§ 71

(1) Funkci člena zastupitelstva obce vykonávají

a) členové zastupitelstva obce zvolení do funkcí, jež zastupitelstvo obce určilo jako funkce, pro které budou členové zastupitelstva obce uvolněni, (dále jen „uvolněný člen zastupitelstva obce"),

b) ostatní členové zastupitelstva obce (dále jen „neuvolněný člen zastupitelstva obce").

(2) Neuvolněnému členovi zastupitelstva obce poskytne zaměstnavatel pro výkon funkce pracovní volno s náhradou mzdy nebo platu; rozsah doby nezbytně nutný k výkonu funkce určí obec. Náhradu mzdy nebo platu, včetně odpovídající částky pojistného na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti a pojistného na veřejné zdravotní pojištění podle zvláštních právních předpisů[50)], uhradí obec zaměstnavateli.

(3) Neuvolněnému členovi zastupitelstva obce, který je podnikající fyzickou osobou nebo osobou provozující jinou samostatnou výdělečnou činnost, poskytuje obec náhradu výdělku ušlého v souvislosti s výkonem funkce paušální částkou. Paušální částku za hodinu a nejvyšší částku, kterou lze jako náhradu výdělku ušlého v souvislosti s výkonem funkce poskytnout v souhrnu za kalendářní měsíc, stanoví zastupitelstvo obce.

(4) Obec nesmí členovi zastupitelstva obce poskytnout v souvislosti s výkonem funkce člena zastupitelstva obce dar, a to ani po skončení výkonu funkce.

§ 72

(1) Uvolněnému členovi zastupitelstva obce poskytuje obec za výkon funkce odměnu. Odměna se poskytuje ode dne zvolení do funkce, již zastupitelstvo obce určilo jako funkci, pro kterou budou členové zastupitelstva obce uvolněni, nejdříve však ode dne, od kterého ji zastupitelstvo obce jako takovou funkci určilo.

(2) Neuvolněnému členovi zastupitelstva obce může obec poskytovat za výkon funkce odměnu. V takovém případě se odměna poskytuje ode dne stanoveného zastupitelstvem obce, nejdříve však ode dne přijetí usnesení zastupitelstva obce, kterým odměnu stanovilo.

(3) V usnesení podle odstavce 2 zastupitelstvo obce stanoví výši odměn neuvolněným členům zastupitelstva obce za měsíc, a to částkou v celých korunách, přitom může přihlédnout k plnění individuálních úkolů, které jednotlivým neuvolněným členům zastupitelstva obce uložilo, a předem stanoveným způsobem k jejich účasti na jednání orgánů obce, jejichž jsou členy. Usnesení podle odstavce 2 pozbývá účinnosti ukončením funkčního období zastupitelstva obce, které odměnu stanovilo.

(4) Neuvolněnému členovi zastupitelstva obce, který vykonává funkci starosty, poskytuje obec odměnu v rozmezí od 0,3 do 0,6násobku výše odměny, která by náležela uvolněnému členovi zastupitelstva obce, který vykonává funkci starosty. Pokud zastupitelstvo obce neuvolněnému členovi zastupitelstva obce, který vykonává funkci starosty, odměnu nestanovilo, náleží mu ode dne zvolení do funkce starosty odměna ve výši 0,3násobku výše odměny, která by náležela uvolněnému členovi zastupitelstva obce, který vykonává funkci starosty.

(5) Odměna se členovi zastupitelstva obce poskytuje měsíčně. Pokud člen zastupitelstva obce vykonával funkci jen po část měsíce, náleží mu za tento měsíc odměna ve výši násobku jedné třicetiny jeho odměny a počtu kalendářních dnů, po které funkci v daném měsíci vykonával.

(6) Nevykonává-li uvolněný člen zastupitelstva obce funkci z důvodu dočasné pracovní neschopnosti, nařízené karantény, těhotenství a mateřství, péče o dítě do 4 let věku anebo ošetřování člena domácnosti nebo péče o něj, odměna mu nenáleží, nestanoví-li tento zákon jinak.

(7) Uvolněnému členovi zastupitelstva obce za každý kalendářní den od čtvrtého do čtrnáctého kalendářního dne dočasné pracovní neschopnosti nebo od prvního do čtrnáctého kalendářního dne karantény náleží odměna ve výši 60 % jedné třicetiny odměny. Pro účely stanovení výše odměny ve snížené výši podle věty první se jedna třicetina odměny upraví obdobným způsobem, jakým se upravuje denní vyměřovací základ pro stanovení nemocenského z nemocenského pojištění[51)].

(8) Odměna stanovená podle odstavce 7 se snižuje o 50 %, pokud se nemocenské podle právních předpisů o nemocenském pojištění snižuje na polovinu. Odměna ve snížené výši stanovená podle odstavce 7 a podle věty první za jednotlivý kalendářní den se zaokrouhluje na celé koruny nahoru.

§ 73

(1) Prováděcí právní předpis stanoví v členění podle velikostních kategorií obcí

a) výši odměn poskytovaných uvolněným členům zastupitelstva obce za měsíc,

b) maximální výši odměn poskytovaných neuvolněným členům zastupitelstva obce za měsíc.

(2) Velikostní kategorie obcí podle odstavce 1 jsou stanoveny v příloze k tomuto zákonu.

(3) Odměna uvolněného člena zastupitelstva obce, který vykonává funkci primátora statutárního města, ve velikostní kategorii obcí nad 200 000 obyvatel se stanoví tak, aby činila nejméně 2,5násobek odměny uvolněného člena zastupitelstva obce, který vykonává funkci starosty, v obci ve velikostní kategorii obcí do 300 obyvatel a současně nebyla vyšší než odměna uvolněného člena zastupitelstva kraje, který vykonává funkci hejtmana kraje, v kraji ve velikostní kategorii krajů do 500 000 obyvatel.

(4) Při určení výše odměny člena zastupitelstva obce se vychází z počtu obyvatel obce[52)], kteří byli hlášeni obci k trvalému pobytu k 1. lednu kalendářního roku, ve kterém se konaly volby do zastupitelstva obce.

(5) Změní-li se v průběhu volebního období zastupitelstva obce počet obyvatel obce o více než 20 % tak, že dojde ke změně zařazení obce ve velikostní kategorii obcí podle přílohy k tomuto zákonu, náleží od 1. ledna následujícího kalendářního roku

a) uvolněnému členovi zastupitelstva obce odměna ve výši odpovídající velikostní kategorii obce,

b) neuvolněnému členovi zastupitelstva obce dosavadní odměna, pokud nepřesahuje maximální výši odměny pro příslušnou velikostní kategorii obce, jinak mu přísluší odměna v maximální výši.

(6) Odměna se zaokrouhluje na celé koruny nahoru.

§ 74

(1) Neuvolněnému členovi zastupitelstva obce, který je oprávněn k přijímání projevu vůle snoubenců, že spolu vstupují do manželství[53)], může zastupitelstvo obce s přihlédnutím k časové náročnosti a četnosti obřadů zvýšit odměnu až o 2 000 Kč nad maximální výši odměny stanovenou za výkon jeho funkce podle tohoto zákona a prováděcího právního předpisu. Neuvolněnému členovi zastupitelstva obce, který je pověřen řízením obecní policie[54)], může zastupitelstvo obce s přihlédnutím k časové náročnosti této činnosti zvýšit odměnu až o 2 000 Kč nad maximální výši odměny stanovenou za výkon jeho funkce podle tohoto zákona a prováděcího právního předpisu.

(2) V případě souběhu výkonu více funkcí náleží uvolněnému členovi zastupitelstva obce odměna za tu z jeho funkcí, za kterou náleží nejvyšší odměna.

(3) V případě souběhu výkonu více funkcí může být neuvolněnému členovi zastupitelstva obce poskytnuta odměna až do výše souhrnu odměn za tři různé funkce. Do tohoto souhrnu lze zahrnout pouze odměny za výkon funkce člena rady obce, předsedy

nebo člena výboru zastupitelstva obce, předsedy nebo člena komise rady obce anebo předsedy nebo člena zvláštního orgánu obce. Pokud zastupitelstvo obce nerozhodne o poskytnutí odměny podle věty první, náleží neuvolněnému členovi zastupitelstva obce odměna za funkci, za kterou mu náleží nejvyšší odměna schválená zastupitelstvem obce.

§ 75

(1) Místostarostovi, který po dobu delší než 4 týdny nepřetržitě zastupoval podle § 104 odst. 1 věty třetí starostu v plném rozsahu jeho funkce z důvodu jeho nepřítomnosti nebo v době, kdy starosta nevykonával funkci, náleží od prvního dne zastupování odměna ve výši, která by v daném období náležela starostovi, je-li tato odměna vyšší.

(2) Členovi zastupitelstva obce, který byl zastupitelstvem obce pověřen výkonem pravomocí starosty podle § 103 odst. 6, náleží odměna ve výši, která by v daném období náležela starostovi, je-li tato odměna vyšší.

(3) Členovi zastupitelstva obce, který nadále vykonává pravomoci starosty nebo místostarosty podle § 107, náleží dosavadní odměna do zvolení nového starosty nebo místostarosty. Členovi rady obce, která vykonává své pravomoci podle § 102a, náleží dosavadní odměna do zvolení nové rady obce nebo do zvolení starosty v případě, že se rada obce nevolí.

(4) Členovi zastupitelstva obce, který je předsedou nebo členem zvláštního orgánu obce nebo komise rady obce, které byl svěřen výkon přenesené působnosti podle § 103 odst. 4 písm. c), náleží po skončení funkčního období do odvolání z funkce dosavadní odměna za výkon funkce předsedy nebo člena zvláštního orgánu obce nebo komise rady obce.

(5) Členovi zastupitelstva obce, který je členem komise rady obce, které nebyl svěřen výkon přenesené působnosti, náleží po skončení funkčního období odměna za výkon této funkce po dobu výkonu pravomocí dosavadní rady obce podle § 102a.

§ 76

(1) Členovi zastupitelstva obce může obec poskytnout mimořádnou odměnu za splnění mimořádných nebo zvláště významných úkolů obce.

(2) Souhrnná výše mimořádných odměn poskytnutých v kalendářním roce uvolněnému členovi zastupitelstva obce nesmí být vyšší než dvojnásobek nejvyšší odměny, která mu v průběhu tohoto kalendářního roku náležela za výkon jím zastávaných funkcí za měsíc.

(3) Souhrnná výše mimořádných odměn poskytnutých v kalendářním roce neuvolněnému členovi zastupitelstva obce nesmí být vyšší než dvojnásobek maximální výše odměny, kterou za výkon jím zastávané funkce nebo v souhrnu za výkon jím zastávaných funkcí za měsíc stanoví zákon a prováděcí právní předpis.

(4) Návrh na poskytnutí mimořádné odměny členovi zastupitelstva obce musí být uveden jako samostatný bod navrženého programu připravovaného zasedání zastupitelstva obce.

(5) Návrh na poskytnutí mimořádné odměny členovi zastupitelstva obce musí být odůvodněn a projednán jako samostatný bod programu jednání zastupitelstva obce. Důvod poskytnutí mimořádné odměny musí být uveden v usnesení zastupitelstva obce, kterým byla mimořádná odměna poskytnuta.

§ 77

(1) Neuvolněnému členovi zastupitelstva obce, který vykonává funkci starosty nebo místostarosty, a uvolněnému členovi zastupitelstva obce, jimž zanikl mandát člena zastupitelstva obce, poskytne obec odchodné, pokud jim ke dni zániku mandátu člena zastupitelstva obce náležela odměna. K případům nevyplácení odměny v rozhodný den z důvodů uvedených v § 72 odst. 6 se nepřihlíží.

(2) Neuvolněnému členovi zastupitelstva obce, který vykonává funkci starosty nebo místostarosty, a uvolněnému členovi zastupitelstva obce, kteří byli v průběhu funkčního období odvoláni nebo se vzdali funkce, poskytne obec odchodné, pokud jim ke dni odvolání nebo vzdání se funkce náležela odměna. K případům nevyplácení odměny v rozhodný den z důvodů uvedených v § 72 odst. 6 se nepřihlíží.

(3) Odchodné podle odstavce 1 při zániku mandátu člena zastupitelstva obce dnem voleb do zastupitelstva obce členovi zastupitelstva obce nenáleží, pokud byl v novém funkčním období opětovně zvolen do funkce uvolněného člena zastupitelstva obce nebo do funkce neuvolněného člena zastupitelstva obce, který vykonává funkci starosty nebo místostarosty, za niž mu náleží odměna. O opětovné zvolení do funkce podle věty první nejde, jde-li o druhé a následující obsazení uvedené funkce v průběhu funkčního období.

(4) Odchodné podle odstavce 2 členovi zastupitelstva obce nenáleží, pokud byl nejpozději na následujícím zasedání zastupitelstva obce opětovně zvolen do funkce uvolněného člena zastupitelstva obce nebo do funkce neuvolněného člena zastupitelstva obce, který vykonává funkci starosty nebo místostarosty.

(5) Odchodné členovi zastupitelstva obce nenáleží, pokud byl v průběhu výkonu funkce pravomocně odsouzen pro úmyslný trestný čin nebo pro nedbalostní trestný čin spáchaný v souvislosti s výkonem funkce člena zastupitelstva obce, jeho trestní stíhání pro takový trestný čin bylo podmíněně zastaveno nebo bylo rozhodnuto o schválení narovnání a zastavení trestního stíhání.

(6) Vznikl-li členovi zastupitelstva obce nárok na odchodné v době, kdy je proti němu vedeno trestní stíhání pro úmyslný trestný čin nebo pro nedbalostní trestný čin spáchaný v souvislosti s výkonem funkce člena zastupitelstva obce, odchodné se nevyplatí. Byl-li člen zastupitelstva obce pro trestný čin uvedený ve větě první pravomocně odsouzen, jeho trestní stíhání bylo podmíněně zastaveno nebo bylo-li rozhodnuto

o schválení narovnání a zastavení trestního stíhání, platí, že nárok na odchodné nevznikl; v opačném případě se odchodné vyplatí.

(7) Odchodné podle odstavce 2 lze členovi zastupitelstva obce poskytnout ve funkčním období pouze jednou.

§ 78

(1) Odchodné se stanoví ve výši odměny, která členovi zastupitelstva obce náležela za měsíc ke dni zániku mandátu člena zastupitelstva obce nebo ke dni odvolání nebo vzdání se funkce, k níž se přičte násobek této částky a počtu celých ukončených po sobě jdoucích let výkonu funkce, nejvíce však tří ukončených let výkonu funkce. Do rozhodné doby podle věty první se započte i doba, po kterou člen zastupitelstva obce podle § 77 odst. 3 nebo 4 do opětovného zvolení do funkce nevykonával funkci uvolněného člena zastupitelstva obce nebo funkci neuvolněného člena zastupitelstva obce, který vykonává funkci starosty nebo místostarosty.

(2) Odchodné je splatné, jsou-li splněny podmínky stanovené v odstavci 3, a vyplácí se jednorázově v nejbližším výplatním termínu.

(3) Člen zastupitelstva obce je povinen předložit čestné prohlášení, že u něj nejsou dány překážky pro výplatu odchodného stanovené v § 77 odst. 5 a 6.

§ 79

Splatnost a výplata odměny a dalších plnění poskytovaných v souvislosti s výkonem funkce členům zastupitelstva obce, jakož i srážky z nich, odpovědnost člena zastupitelstva obce za škodu, kterou způsobil obci v souvislosti s výkonem funkce, a postup obce v případě zjišťování průměrného výdělku, vzdání se práva na odměnu nebo další plnění a v případě smrti člena zastupitelstva obce se řídí zákoníkem práce. Pro tyto účely se obec považuje za zaměstnavatele a členové zastupitelstva obce se považují za zaměstnance.

§ 80

(1) Členovi zastupitelstva obce lze z peněžního fondu nebo z rozpočtu obce poskytnout

a) příspěvek na úhradu zvýšených nákladů na úpravu zevnějšku, jde-li o starostu, místostarostu nebo člena zastupitelstva obce pověřeného k přijímání projevu vůle snoubenců, že spolu vstupují do manželství[53)] ,

b) příspěvek na úhradu zvýšených nákladů na úpravu zevnějšku v souvislosti se zastupováním obce na veřejných občanských obřadech,

c) příspěvek na podporu vzdělávání v souvislosti s výkonem funkce člena zastupitelstva obce,

d) příspěvek na stravování, jde-li o uvolněného člena zastupitelstva obce,

e) příspěvek na penzijní připojištění se státním příspěvkem, doplňkové penzijní spoření nebo životní pojištění, jde-li o uvolněného člena zastupitelstva obce,

f) odměnu při významném životním výročí,

g) příspěvek na pojištění rizik spojených s výkonem funkce člena zastupitelstva obce,

h) příspěvek na podporu zdravotních, kulturních a sportovních aktivit, jde-li o uvolněného člena zastupitelstva obce,

i) příspěvek na rekreaci, jde-li o uvolněného člena zastupitelstva obce.

(2) Plnění podle odstavce 1 lze členovi zastupitelstva obce poskytnout za obdobných podmínek a v obdobné výši jako zaměstnancům obce.

§ 81

(1) Členovi zastupitelstva obce náleží v souvislosti s výkonem jeho funkce cestovní náhrady ve výši a za podmínek stanovených právními předpisy platnými pro zaměstnance obce[55)] a v jejich mezích podle pravidel pro poskytování cestovních náhrad členům zastupitelstva obce, stanovených zastupitelstvem obce.

(2) Zastupitelstvo obce může stanovit, že za pravidelné pracoviště člena zastupitelstva obce pro účely cestovních náhrad se považuje místo jeho trvalého pobytu.

(3) Nestanoví-li v pravidlech pro poskytování cestovních náhrad členům zastupitelstva obce zastupitelstvo obce jinak, podmínky, které mohou ovlivnit poskytování a výši cestovních náhrad, zejména dobu a místo nástupu a ukončení cesty, místo plnění úkolů, způsob dopravy a ubytování, určuje členům zastupitelstva obce před zahájením pracovní cesty písemně starosta.

(4) Stanoví-li tak zastupitelstvo obce, náleží členovi zastupitelstva obce náhrada za opotřebení vlastního zařízení nebo jiných předmětů nezbytných k výkonu funkce člena zastupitelstva obce. To neplatí pro používání motorového vozidla, u kterého se poskytování náhrad řídí odstavci 1 až 3.

§ 81a

(1) Uvolněný člen zastupitelstva obce má nárok na dovolenou v délce 5 týdnů za kalendářní rok, přičemž nejvýše 25 dnů dovolené může připadnout na pondělí až pátek, pokud tento den není svátkem[56)].

(2) Pokud výkon funkce uvolněného člena zastupitelstva obce netrvá po dobu celého kalendářního roku, má nárok na poměrnou část dovolené, která činí za každý i započatý kalendářní měsíc výkonu funkce jednu dvanáctinu dovolené za kalendářní rok.

(3) Odměna se za dobu čerpání dovolené nekrátí.

(4) Obec poskytne uvolněnému členovi zastupitelstva obce též tu část dovolené, kterou nevyčerpal u svého zaměstnavatele před uvolněním k výkonu veřejné funkce.

(5) Nevyčerpal-li uvolněný člen zastupitelstva obce dovolenou nebo její část v průběhu příslušného kalendářního roku, převádí se mu nárok na ni do bezprostředně následujícího kalendářního roku, v němž se eviduje jako nevyčerpaná dovolená z předchozího kalendářního roku a čerpá se přednostně. Do dalšího kalendářního roku se již tento nárok nepřevádí.

(6) Nevyčerpal-li uvolněný člen zastupitelstva obce, který je ke dni ukončení výkonu funkce v pracovním nebo jiném obdobném poměru, poměrnou část dovolené podle odstavce 2 za kalendářní rok, ve kterém došlo k ukončení uvolnění pro výkon funkce, může mu na základě jeho žádosti obec poskytnout náhradu za nevyčerpanou dovolenou nebo její část. Uvolňující zaměstnavatel poskytne zbývající část dovolené za příslušný kalendářní rok, která nebyla vyčerpána nebo nahrazena. Nevyčerpaná dovolená z předchozího kalendářního roku se nepřevádí ani ji nelze nahradit.

(7) Nevyčerpal-li uvolněný člen zastupitelstva obce, který ke dni ukončení výkonu funkce není v pracovním nebo jiném obdobném poměru, poměrnou část dovolené podle odstavce 2 za kalendářní rok, ve kterém došlo k ukončení uvolnění pro výkon funkce, poskytne mu obec náhradu za nevyčerpanou dovolenou. Nevyčerpaná dovolená z předchozího kalendářního roku se nenahrazuje.

(8) Náhrada za nevyčerpanou dovolenou podle odstavců 6 a 7 se určí jako násobek počtu kalendářních dnů, za které je poskytována, a jedné třicetiny odměny, která náleží uvolněnému členovi zastupitelstva obce ke dni ukončení výkonu funkce.

(9) Vyčerpal-li uvolněný člen zastupitelstva obce dovolenou v rozsahu větším, než mu náleží podle odstavců 1 až 5, posuzuje se odměna za každý den čerpání dovolené nad rámec zákonného nároku jako přeplatek poskytnuté odměny.

(10) Obecní úřad vede evidenci o čerpání dovolené uvolněných členů zastupitelstva obce. Člen zastupitelstva obce oznámí předem čerpání dovolené obecnímu úřadu prostřednictvím starosty.

§ 84

(1) Zastupitelstvo obce rozhoduje ve věcech patřících do samostatné působnosti obce (§ 35 odst. 1).

(2) Zastupitelstvu obce je vyhrazeno

a) schvalovat program rozvoje obce,

b) schvalovat rozpočet obce, závěrečný účet obce a účetní závěrku obce sestavenou k rozvahovému dni,

c) zřizovat trvalé a dočasné peněžní fondy obce,

d) zřizovat a rušit příspěvkové organizace a organizační složky obce, schvalovat jejich zřizovací listiny,

e) rozhodovat o založení nebo rušení právnických osob, schvalovat jejich zakladatelské listiny, společenské smlouvy, zakládací smlouvy a stanovy a rozhodovat o účasti v již založených právnických osobách,[29)]

f) delegovat zástupce obce, s výjimkou § 102 odst. 2 písm. c), na valnou hromadu obchodních společností, v nichž má obec majetkovou účast,

g) navrhovat zástupce obce do ostatních orgánů obchodních společností, v nichž má obec majetkovou účast, a navrhovat jejich odvolání,

h) vydávat obecně závazné vyhlášky obce,

i) rozhodovat o vyhlášení místního referenda,

j) navrhovat změny katastrálních území uvnitř obce, schvalovat dohody o změně hranic obce a o slučování obcí,

k) určovat funkce, pro které budou členové zastupitelstva obce uvolněni,

l) zřizovat a rušit výbory, volit jejich předsedy a další členy a odvolávat je z funkce,

m) volit z řad členů zastupitelstva obce starostu, místostarosty a další členy rady obce (radní) a odvolávat je z funkce, stanovit počet členů rady obce,

n) stanovit výši odměn neuvolněným členům zastupitelstva obce,

o) stanovit paušální částku náhrady výdělku ušlého v souvislosti s výkonem funkce podle § 71 odst. 3, rozhodovat o mimořádných odměnách podle § 76, o plněních pro členy zastupitelstva obce podle § 80 a o poskytnutí náhrady za nevyčerpanou dovolenou uvolněným členům zastupitelstva obce podle § 81a odst. 6,

p) vyslovovat souhlas se vznikem pracovněprávního vztahu mezi obcí a členem zastupitelstva obce,

q) zřizovat a zrušovat obecní policii,

r) rozhodovat o spolupráci obce s jinými obcemi a o formě této spolupráce,

s) rozhodovat o zřízení a názvech částí obce, o názvech ulic a dalších veřejných prostranství,

t) udělovat a odnímat čestné občanství obce a ceny obce,

u) stanovit pravidla pro poskytování cestovních náhrad členům zastupitelstva obce,

v) rozhodovat o peněžitých plněních poskytovaných fyzickým osobám, které nejsou členy zastupitelstva obce, za výkon funkce členů výborů, komisí a zvláštních orgánů obce,

x) plnit úkoly stanovené zvláštním právním předpisem.

y) rozhodovat o zřízení, sloučení, splynutí, rozdělení a zrušení veřejného neziskového ústavního zdravotnického zařízení, navrhovat zástupce do jeho dozorčí rady a rozhodovat o převodu vlastnického práva k majetku, s nímž hospodaří veřejné neziskové ústavní zdravotnické zařízení nebo o jeho pronájmu v případech, kdy to stanoví zvláštní právní předpis[29a)],

(3) Není-li zřízena rada obce, vydává nařízení obce zastupitelstvo obce.

(4) Zastupitelstvo obce si může vyhradit další pravomoc v samostatné působnosti obce mimo pravomoce vyhrazené radě obce podle § 102 odst. 2.

(5) Zastupitelstvo obce rozhoduje o zrušení usnesení rady obce, jsou-li mu předložena k rozhodnutí podle § 105 odst. 1.

---

50) § 206 odst. 3 a 4 zákoníku práce, ve znění pozdějších předpisů.
Zákon č. 589/1992 Sb., o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů.
Zákon č. 592/1992 Sb., o pojistném na veřejné zdravotní pojištění, ve znění pozdějších předpisů.

51) § 21 a 22 zákona č. 187/2006 Sb., o nemocenském pojištění, ve znění pozdějších předpisů.

52) § 3 odst. 3 písm. g) zákona č. 133/2000 Sb., ve znění pozdějších předpisů.
§ 158 odst. 8 písm. g) zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

53) § 11a odst. 1 zákona č. 301/2000 Sb., o matrikách, jménu a příjmení a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

54) § 3 odst. 1 zákona č. 553/1991 Sb., ve znění zákona č. 274/2008 Sb.

55) Část sedmá hlava III a IV zákoníku práce, ve znění pozdějších předpisů.".

56) Zákon č. 245/2000 Sb., o státních svátcích, o ostatních svátcích, o významných dnech a o dnech pracovního klidu, ve znění pozdějších předpisů.".